

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ 14^{ης} ΣΥΝΟΔΟΥ

ΑΙΘΟΥΣΑ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΕΩΝ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΩΝ

17 ΝΟΕΜΒΡΙΟΥ 2012

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ:

Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

ΠΡΑΚΤΙΚΑ 14^{ης} ΣΥΝΟΔΟΥ

**«Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης
μεταξύ των Γενεών 2012»**

ΠΑΓΚΥΠΡΙΟ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ

Ανδρέα Αβρααμίδη 9, 3ος ορ. Διαμ. 301, 2024 Στρόβολος –Λευκωσία

Τηλ.: 22 514 786 Φαξ: 22 514788

Ιστοσελίδα: www.volunteerism-cc.org.cy

Ηλεκτρονικό Ταχυδρομείο: info@volunteerism-cc.org.cy

Λευκωσία, 2013

Πρακτικά 14^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων

■ Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012.

Έκδοση: © Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού

Τήρηση Πρακτικών: Βουλή των Αντιπροσώπων

Επιμέλεια Έκδοσης:

Σταύρος Ολύμπιος, Ανδρούλα Πασχαλίδου, Χρυστάλλα Χαραλάμπους, Μαρία Κωνσταντίνου.

ISBN: (print) 978-9963-9978-9-3

ISBN: (online) 978-9963-2922-0-2

Αναδημοσίευση μέρους ή ολόκληρης της έκδοσης επιτρέπεται νοούμενου ότι αναφέρεται η πηγή.

Για τη συμβολή στην οργάνωση και την επιτυχία της 14^{ης} Συνόδου, θερμές ευχαριστίες:

- ❖ στον πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Γιαννάκη Ομήρου
- ❖ στον προεδρεύσαντα της Ολομέλειας της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Σοφοκλή Φυττή
- ❖ στη κα Β. Αναστασιάδου, αναπληρωτή Γενική Διευθύντρια της Βουλής των Αντιπροσώπων και Διευθύντρια της Υπηρεσίας Κοινοβουλευτικών Επιτροπών.
- ❖ στην πρώτη λειτουργό των Κοινοβουλευτικών Επιτροπών κα Ε. Ηλιάδη και το προσωπικό της Υπηρεσίας Κοινοβουλευτικών Επιτροπών της Βουλής των Αντιπροσώπων
- ❖ στα μέλη του προσωπικού της Βουλής των Αντιπροσώπων για την προσφορά διαφόρων υπηρεσιών
- ❖ στο χορηγό της 14^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων

Σ.Π.Ε. ΣΤΡΟΒΟΛΟΥ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ο Θεσμός της Βουλής των Γερόντων.....

Διαδικασίες για τη διοργάνωση της 14^{ης} Συνόδου.....

Ημερήσια Διάταξη 14^{ης} Συνόδου.....

Πρακτικά 14^{ης} Συνόδου.....

Οργανωμένα Σύνολα που εκπροσωπήθηκαν στη 14^η Σύνοδο.....

Ο ΘΕΣΜΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

Το Επαρχιακό Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού Λευκωσίας (ΕΣΣΕ), με την ευκαιρία της ανακήρυξης του Διεθνούς Έτους Ηλικιωμένων το 1999, οργάνωσε και λειτούργησε για πρώτη φορά τη Βουλή των Γερόντων με σκοπό να συμβάλει στην προώθηση των στόχων του Διεθνούς Έτους.

Το 2001, με απόφαση της Διοικούσας Επιτροπής του ΕΣΣΕ Λευκωσίας και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων που είχε συσταθεί, η ευθύνη λειτουργίας και συντονισμού του θεσμού της Βουλής των Γερόντων ανατέθηκε στο Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού (ΠΣΣΕ), με κύριο στόχο τη διεύρυνση και αναβάθμιση της Βουλής των Γερόντων σε παγκύπρια κλίμακα.

Ως θεσμός, η Βουλή των Γερόντων συμβάλλει ενεργά στον κοινωνικό προβληματισμό και στην προώθηση των διαφόρων προβλημάτων που αντιμετωπίζει η Τρίτη Ηλικία στην Κύπρο.

Η Βουλή των Γερόντων συνεδριάζει μία φορά τον χρόνο στην Αίθουσα Συνεδριάσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων, με την παρουσία μελών της Νομοθετικής και Εκτελεστικής Εξουσίας και άλλων παρατηρητών.

Αποτελείται από 56 βουλευτές, οι οποίοι έχουν συμπληρώσει το 63ο έτος της ηλικίας τους και εκπροσωπούν Παγκύπρια οργανωμένα σύνολα, που ασχολούνται με την ευημερία των ηλικιωμένων.

Για την προώθηση των θεμάτων που απασχολούν τις ετήσιες εργασίες της Βουλής των Γερόντων, αναφορικά με την Τρίτη Ηλικία, λειτουργούν δύο επιτροπές. Η Επιτροπή Υγείας και η επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΓΙΑ ΤΗ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ

- **Λειτουργία Συντονιστικού Σώματος** της Βουλής των Γερόντων από το ΠΣΣΕ
- **Προώθηση πρακτικών και αιτημάτων** των Συνόδων της Βουλής των Γερόντων στους αρμόδιους φορείς
- **Συνεχής προσπάθεια διεύρυνσης** της Βουλής των Γερόντων
- **Ετοιμασία καταλόγου 56 βουλευτών** κάθε δυο χρόνια
- **Λειτουργία Επιτροπών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας**, για επεξεργασία των θεμάτων και των εκθέσεων των Συνόδων από τους προέδρους των Επιτροπών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας
- **Προκαταρκτική Συνεδρία των Επιτροπών της Βουλής των Γερόντων** στη Βουλή των Αντιπροσώπων, για μελέτη και διαμόρφωση των τελικών εκθέσεων με την παρουσία εκπροσώπων του ΠΣΣΕ, αρμοδίων Υπουργείων, Κοινοβουλευτικών Επιτροπών, εκπροσώπων του Συντονιστικού Σώματος και μελών των Επιτροπών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων
- **Διοργάνωση Συνόδου της Βουλής των Γερόντων** στη Βουλή των Αντιπροσώπων

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
ΗΜΕΡΗΣΙΑ ΔΙΑΤΑΞΗ 14^{ΗΣ} ΣΥΝΟΔΟΥ

Ο Πρόεδρος της Βουλής των Γερόντων ανακοινώνει στα αξιότιμα μέλη ότι η ημερήσια διάταξη της συνεδρίας της 14^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων, για το **Σάββατο, 17 Νοεμβρίου 2012, στις 9.00 το πρωί**, έχει ως ακολούθως:

Χαιρετισμός και κήρυξη των εργασιών της 14^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων από τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων **κ. Γιαννάκη Ομήρου**

1. Χαιρετισμός από τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων **κ. Σταύρο Ολύμπιο**.
2. Χαιρετισμός από την Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων **κα Σωτηρούλα Χαραλάμπους**.
3. Χαιρετισμός από την Υπουργό Υγείας **κα Ανδρούλα Αγγρότου**.
4. Χαιρετισμός από μέλος της Κυπριακής Παιδοβουλής.
5. Επίδοση τιμητικής πλακέτας από τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων στον **Δρα Αντώνη Πρωτοπαπά** τέως πρόεδρο της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων.

Διάλειμμα

6. Έκθεση της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «**Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012**», σε θέματα που αφορούν την υγεία.
(Συζήτηση και έγκριση της έκθεσης)
7. Έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «**Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012**», σε θέματα που αφορούν την κοινωνική πρόνοια.
(Συζήτηση και έγκριση της έκθεσης).

Πρακτικά της Βουλής των Γερόντων

14^η ΣΥΝΟΔΟΣ

Συνεδρίαση 17^{ης} Νοεμβρίου 2012

(Ωρα έναρξης: 9.25 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:(Γ. ΟΜΗΡΟΥ)

Καλημέρα σας. Σεβαστά μέλη της Βουλής των Γερόντων, σας καλωσορίζω με σεβασμό και εκτίμηση. Κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της 14^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων και παρακαλώ τους γραμματείς να διαπιστώσουν κατά πόσο υπάρχει απαρτία.

(Επισυνάπτεται στο τέλος Παράρτημα με τα παρόντα μέλη της Βουλής των Γερόντων και τις οργανώσεις που εκπροσωπούν.)[□]

ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΣ: (Λ. ΦΥΣΕΝΤΖΙΔΟΥ / Σ. ΠΑΥΛΟΥ)

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, υπάρχει απαρτία.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Ευχαριστώ. Αγαπητέ Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, αγαπητές κυρίες Υπουργοί, κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, σεβαστά μέλη της Βουλής των Γερόντων, αγαπητοί προσκεκλημένοι, είναι

[□] Στη Σύνοδο αυτή παρέστησαν επίσης τα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Στέλλα Κυριακίδου, κ. Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου, κ. Σοφοκλής Φυττής και κ. Ρούλα Μαυρονικόλα.

14^η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

με ιδιαίτερη χαρά που προσφωνώ και τη φετινή σας Σύνοδο, που διανύει το δέκατο τέταρτο έτος της ζωής της.

Επιτρέψτε μου να σημειώσω με ιδιαίτερη ικανοποίηση ότι μέσα από την πολύχρονη πορεία της η Βουλή των Γερόντων, αλλά και της πείρας που αποκτήθηκε, αποδεικνύεται έμπρακτα πως ο στόχος που η ίδια έθεσε από την αρχή της λειτουργίας της, να καταστεί το βήμα και η έπαλξη του αγώνα, που έχει ως στόχο την αναβάθμιση του βιοτικού επιπέδου και των συνθηκών ζωής των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας, από κάθε άποψη, επιτυγχάνεται, και αυτό είναι ακόμα πιο σημαντικό στις μέρες μας, που η οικονομική κρίση αποτελεί μέρος της καθημερινότητας όλων μας.

Η σημερινή Δέκατη Τέταρτη Σύνοδος προχωρεί ένα βήμα πάρα πέρα, αφού καταπιάνεται με το θέμα **«Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012»**, με ιδιαίτερη αναφορά σε θέματα υγείας και κοινωνικής πρόνοιας.

Σημειώνω επίσης, με ικανοποίηση ότι και φέτος, τις εργασίες της Βουλής των Γερόντων παρακολουθεί και εκπρόσωπος της Κυπριακής Παιδοβουλής, που θα απευθύνει χαιρετισμό, γεγονός που αποδεικνύει στην πράξη την αγάπη και το ενδιαφέρον των νεότερων συμπολιτών μας για τους γηραιότερους συμπολίτες μας. Όπως είμαι σε θέση να γνωρίζω, αντίστοιχη κίνηση γίνεται και στα πλαίσια της Συνόδου της Κυπριακής Παιδοβουλής. Διοργανώθηκε επίσης τον περασμένο Απρίλιο η 1^η Κοινή Σύνοδος της Βουλής των Γερόντων και της Κυπριακής Παιδοβουλής. Η εκδήλωση εντάχθηκε στα πλαίσια του **«Ευρωπαϊκού Έτους Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών»**, με στόχο να δοθεί ένα βήμα και το έναυσμα στο διαγενεαλογικό διάλογο και να ενισχυθεί η αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών κάτω από το σύνθημα **«Δώσε μου τη γνώση σου, να σου δώσω τη δύναμή μου.»**.

14^η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

Οι εξελίξεις αυτές αποτελούν ελπιδοφόρες ενδείξεις ότι οι νεότεροι και οι μεγαλύτεροι σε ηλικία συμπολίτες μας μπορούν να συνεργαστούν για το κοινό καλό και αυτό μας κάνει να ελπίζουμε ότι σε πολλούς τομείς δράσης δε χωρούν ηλικιακά στεγανά, γι' αυτό και υπάρχει χώρος, ώστε όλοι οι πολίτες να μπορούν να έχουν ενεργότερο λόγο και ρόλο στην προσπάθεια αυτή. Ας θυμηθούμε ότι μια τέτοια σημαδιακή μέρα οι νέοι μας πρωτοστάτησαν στην εξέγερση του Πολυτεχνείου, ανοίγοντας το δρόμο για τη Δημοκρατία στην Ελλάδα. Τιμούμε, με αφορμή τη σημερινή Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, το έπος του Πολυτεχνείου, και αποτίουμε φόρο τιμής στους νεκρούς και τους αγωνιστές, που, αψηφώντας τα τανκς της χούντας, όρθωσαν το ανάστημά τους και διεκδίκησαν «ψωμί-παιδεία-ελευθερία».

Κάθε Σύνοδος της Βουλής των Γερόντων αποτελεί ευκαιρία και αφορμή για την ανάδειξη ιδιαίτερων πτυχών της ζωής των ηλικιωμένων μας, μέσα από τις δικές σας προσωπικές μαρτυρίες και τα δικά σας βιώματα, ενώ ταυτόχρονα υποδεικνύει στην πολιτεία το καθήκον της να προσφέρει στους ηλικιωμένους μας τέτοιες συνθήκες που να τους εξασφαλίζουν μια ενεργό γήρανση, μέσα από το τρίπτυχο «απασχόληση, συμμετοχή στην κοινωνία και ανεξάρτητη διαβίωση, μέσα σε καλές συνθήκες υγείας».

Η επιλογή του φετινού θέματος για συζήτηση και ανταλλαγή απόψεων είναι στοχευμένη, αφού η παγκόσμια οικονομική κρίση έχει επιπτώσεις, κυρίως στις πιο ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού, και είναι γι' αυτό το λόγο που η μεγαλύτερη εμπλοκή και η αλληλεγγύη μπορούν να δώσουν απαντήσεις σε πολλά από τα προβλήματα που είναι απότοκα της οικονομικής κρίσης. Παράλληλα, όμως, η οικονομική κρίση μπορεί να αποτελέσει την πρόσκληση και την πρόκληση για όλους μας, για να συμβάλουμε στη δημιουργία μιας κοινωνίας πιο ανθρώπινης, που δε βασίζεται μόνο σε οικονομικούς δείκτες και αριθμούς, αλλά σε «άδηλους» και μη ικανοποιητικά αξιοποιημένους πόρους. Άλλωστε

η Κύπρος, μέσα από την ιστορία της, απέδειξε ότι η αλληλεγγύη και η ανθρωπιά αποτελούν αξίες με υψηλή προστιθέμενη αξία.

Η Βουλή των Αντιπροσώπων αφουγκράζεται τα προβλήματα των ηλικιωμένων με πολλές ευκαιρίες και γι' αυτό γνωρίζει πολύ καλά ότι αυτά δεν είναι μόνο οικονομικά. Οι ηλικιωμένοι μας αντιμετωπίζουν και προβλήματα περιθωριοποίησης μέσα στην κοινωνία. Απάντηση στην κοινωνική αυτή απομόνωση μπορεί να δώσει η ενεργός γήρανση και αλληλεγγύη. Μέσα από την ενεργό γήρανση διασφαλίζεται η καλή υγεία, η ανεξαρτησία, η ικανοποίηση για την προσφορά στο κοινωνικό σύνολο, η καλύτερη ποιότητα ζωής, η μεγαλύτερη συμμετοχή και πολλά άλλα. Οι πιο πάνω στόχοι δεν είναι απραγματοποίητοι και η υλοποίησή τους θα μπορούσε να δώσει ώθηση και στην κοινωνική ανάπτυξη.

Προς αυτή την κατεύθυνση, η Βουλή των Αντιπροσώπων είναι έτοιμη να συνδράμει υπερψηφίζοντας κάθε νομοθεσία που συμβάλλει στην απάμβλυνση των οποιωνδήποτε προβλημάτων της τρίτης ηλικίας και στην εξασφάλιση ενός αξιοπρεπούς επιπέδου διαβίωσης γι' αυτούς, με τη συμβολή στη δημιουργία μιας κουλτούρας αναγνώρισης, σεβασμού και συμμετοχικότητας στην κοινωνία των πολιτών.

Ταυτόχρονα, όμως, δεν πρέπει να παραγνωρίζουμε, και γι' αυτό χαιρετίζουμε τις προσπάθειες που γίνονται, τόσο από πλευράς του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων όσο και από πλευράς των Υπουργείων Υγείας και Οικονομικών, του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, καθώς και πολλών άλλων φορέων, για την υιοθέτηση πολιτικών και δράσεων που στοχεύουν στην ικανοποίηση των πάγιων αιτημάτων της Βουλής των Γερόντων.

Με ικανοποίηση διαπιστώνουμε ότι υπάρχει αισθητή βελτίωση στο βαθμό υλοποίησης των αποφάσεων και εισηγήσεων που τίθενται στα πλαίσια των εργασιών της Βουλής

14^η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

των Γερόντων, παρά την οικονομική κρίση, γεγονός που επισφραγίζει την αναγκαιότητα ύπαρξης και ενίσχυσης του θεσμού αυτού.

Χωρίς αμφιβολία οι εκθέσεις που ετοίμασαν οι δύο επιτροπές της Βουλής των Γερόντων, των οποίων η συζήτηση θα ακολουθήσει, είναι αξιόλογες από κάθε άποψη και τονίζουν την ανάγκη συντονισμού και συλλογικής προσπάθειας, προκειμένου να εξασφαλιστεί για τους ηλικιωμένους μας μια αξιοπρεπής και ενεργός γήρανση, που να συνοδεύεται από την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών, ώστε οι πρεσβύτεροι συμπολίτες μας να αισθάνονται ότι είναι ενεργοί πολίτες, στα λόγια και στα έργα. Οι εκθέσεις αυτές είναι πλήρως εναρμονισμένες μέσα στο πνεύμα ανάλογων ρυθμίσεων που προωθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση, αφού η φετινή Σύνοδος εντάσσεται στα πλαίσια του **«Ευρωπαϊκού Έτους Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών»**.

Είμαι πεπεισμένος ότι και η σημερινή συζήτηση θα είναι ιδιαίτερα δημιουργική, επωφελής και παραγωγική. Είναι σημαντικό σε μια δημοκρατική και ευνοούμενη πολιτεία να ακούγεται και να λαμβάνεται υπόψη η φωνή των άμεσα επηρεαζόμενων και οι αποφάσεις που τους αφορούν και τους επηρεάζουν να μη λαμβάνονται ερήμην τους, αλλά να δίνεται το βήμα σε όλες τις ομάδες των πολιτών να αναπτύσσουν το δικό τους προβληματισμό. Και προχωρώντας ένα βήμα παραπέρα, να τους διασφαλίζεται λόγος και ρόλος στις κοινωνικές εξελίξεις.

Στην προσπάθειά σας αυτή σας διαβεβαιώνουμε ότι, η Βουλή πρώτα απ' όλα θα σας ακούσει με κατανόηση και ακολούθως θα συνδράμει στην κοινή αυτή προσπάθεια, με κάθε δυνατό μέσο. Τόσο εγώ προσωπικά όσο και τα υπόλοιπα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων είμαστε στο πλευρό σας και αρωγοί στο έργο και τις διεκδικήσεις σας.

Εύχομαι σε όλους σας καλή δουλειά και κηρύσσω την έναρξη των εργασιών της φετινής Συνόδου, με την ευχή οι εργασίες της να είναι παραγωγικές και να δώσουν απαντήσεις στα προβλήματα των ατόμων της τρίτης ηλικίας. Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι,

προχωρούμε τώρα στα επόμενα θέματα της ημερήσιας διάταξης. Καλώ στο βήμα τον Πρόεδρο του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων κ. Σταύρο Ολύμπιο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ: (ΣΤ. ΟΛΥΜΠΙΟΣ)

Έντιμε κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων, Κυρίες Υπουργοί, Κυρίες και κύριοι Βουλευτές, Αγαπητοί Βουλευτές της Βουλής των Γερόντων, Εκλεκτοί προσκεκλημένοι.

Σήμερα, στη Δέκατη Τέταρτη Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων, δε θα μιλήσω όπως άλλες φορές για τη σημασία, την αξία ή την κοινωνική αναγκαιότητα της τρίτης ηλικίας. Δε θα μιλήσω για την τεράστια προσφορά τους σ' ολόκληρη τη ζωή τους, για την οποία δικαιούνται να αξιώνουν αναγνώριση, να αξιώνουν σεβασμό, να αξιώνουν εκτίμηση και, αν θέλετε, και την αναγκαία βοήθεια και συμπαράσταση από το κράτος και όλους τους άλλους θεσμούς.

Σήμερα, που η οικονομική κρίση, στην οποία αναφέρθηκε μόλις προ ολίγου ο Πρόεδρος της Βουλής, η οποία, σαν αχλή, σαν ομίχλη, επεκτείνεται και αρχίζει να καταλαμβάνει τις καρδιές και την καθημερινότητα των ανθρώπων, επιτρέψτε μου να πω ότι οι ηλικιωμένοι μας σ' αυτές τις δύσκολες ώρες που περνά ο τόπος μας, σ' αυτή την καταχνιά, μέσα από την οποία περιμένουμε να φανεί το φως και να τη διαλύσει, οι ηλικιωμένοι μας είναι το σημείο αναφοράς, πρέπει να είναι το σημείο αναφοράς της σημερινής κοινωνίας. Γιατί; Γιατί η ηλικία αυτή πρώτα βίωσε τη φτώχεια. Βίωσε τη στέρηση. Έζησε εποχές από τότε στην αποικιοκρατία, όπου ο εθνικός πλούτος μαζευόταν και έβγαινε εκτός Κύπρου. Βίωσε η ηλικία αυτή την ανεργία, η οποία μάστιζε πραγματικά την κοινωνία τις δεκαετίες του '40 και του '50, και επομένως έχει εμπειρία κάποιων καταστάσεων, που ο Θεός να δώσει να μην τις δοκιμάσουμε!

Πώς συμπεριφέρθηκαν σ' αυτή την κατάσταση τότε; Αφέθηκαν στις συνθήκες τις εποχής; Μοιρολατρικά δέχθηκαν τη μοίρα τους; Κάθε άλλο! Ήταν οι άνθρωποι που μόχθησαν, που δούλεψαν, μέσα στις φοβερές εκείνες κοινωνικές συνθήκες, της ανεργίας, της φτώχειας της αποικιοκρατίας, για να σταθεί αυτός ο τόπος!

Κι ακόμα, επιτρέψτε μου να θυμίσω ότι είναι -πρέπει να είναι- σημείο αναφοράς αυτή η ηλικία, γιατί; Γιατί είναι η ηλικία που μετά την τραγωδία του '74 δεν επέτρεψε ούτε στην ηττοπάθεια ούτε στη μοιρολατρία ούτε στην απαισιοδοξία ούτε στην απόγνωση να βασιλέψουν στην κοινωνία της πατρίδας μας! Αλλά, ανασκουμπώθηκαν, σκούπισαν με την ανάστροφη του χεριού τους τα δάκρυά τους από την οδύνη των ημερών και στάθηκαν όρθιοι πάνω από τα ερείπια και δημιούργησαν το οικονομικό θαύμα της Κύπρου και βοήθησαν ώστε να ξαναπρασινίσει αυτός ο καμένος τόπος!

Αυτή την εμπειρία και αυτή τη στάση απέναντι στις δύσκολες ώρες, απέναντι στις αντίξοες συνθήκες, οφείλουμε να έχουμε και εμείς σήμερα. Η τρίτη ηλικία ποδηγετεί τους νεότερους. Δίνει το πνεύμα με το οποίο πρέπει να αντιμετωπίσουμε τη νέα κατάσταση. Γιατί, αλίμονο αν η αισιοδοξία και το θάρρος και η αντοχή και η εγκαρτέρηση δώσουν τη θέση τους στην απαισιοδοξία και την απόγνωση! Κι αλίμονο αν η εργατικότητα και το θάρρος και η συνεργασία και η ενεργοποίηση όλων των κοινωνικών δυνάμεων δώσουν τη θέση τους στην αδράνεια και στο σήκωμα των χεριών!

Κι ακόμα, αυτή η ηλικία, σ' εκείνες τις δύσκολες ώρες, ανέδειξε μια αρετή, η οποία είναι ο καταλύτης και που χωρίς την αρετή αυτή τα οποιαδήποτε μέτρα του κράτους ή της Βουλής ή οποιωνδήποτε άλλων θεσμών είναι ανεπαρκή. Και αναφέρομαι, κυρίες και κύριοι, στην κοινωνική αλληλεγγύη, η οποία ήταν το γνώρισμα των δύσκολων εποχών της φτώχειας και της ανεργίας, όταν ένιωθε η κοινότητα αυτό το πνεύμα, που ο ένας στεκόταν δίπλα στον άλλο και ανακάτευε ο καθένας το δάκρυ του με το δάκρυ του

διπλανού του. Και είχαμε αυτή την εικόνα της κοινωνικής οικογένειας, όταν η οικογένεια δεν είχε αυτό τον ατομικιστικό χαρακτήρα, αλλά έσπαζε τα τείχη, για να δει και το γείτονα και το συγχωριανό και το συμπολίτη. Αυτή η κοινωνική αλληλεγγύη επιδείχθηκε και μετά το '74, γι' αυτό και σταθήκαμε στα πόδια μας.

Να γιατί η τρίτη ηλικία αξίζει όλο το σεβασμό. Ήδη έχει ο Πρόεδρος της Βουλής, στην εισηγητική του ομιλία, εκφράσει όλο τον κόσμο, το πώς πρέπει να σκέφτεται, να συμπεριφέρεται και να αντιμετωπίζει την τρίτη ηλικία. Δε θα προσθέσω τίποτε περισσότερο, θα πω απλά ότι αυτή η ηλικία, που αξίζει όλο το σεβασμό και την αναγνώρισή μας, όλα αυτά τα ρυτιδωμένα πρόσωπα, μέσα από τις χαρακιές των οποίων ρέει ο πολιτισμός και η παράδοσή μας και οι αξίες μας, όλα αυτά τα ασπρισμένα κεφάλια μέσα στα οποία υπάρχει η μεστωμένη γνώση και η απεριόριστης αξίας εμπειρία, ναι, αυτοί οι άνθρωποι μπορεί να είναι το παράδειγμα και το σημείο αναφοράς για να ξεπεράσουμε τις δυσκολίες.

Και επιτρέψτε μου να εκφράσω τα θερμά μου συγχαρητήρια προς όλες και όλους τους βουλευτές της Βουλής των Γερόντων, γιατί εξακολουθούν, κύριε Πρόεδρε, να είναι ενεργοί εθελοντές και δίδουν με το παρόν τους και με την εργασία τους νόημα στο Έτος Ενεργού Γήρανσης. Αυτή η ενεργός γήρανση φαίνεται στον τρόπο που ζουν, εργάζονται και προσφέρουν, και οι βουλευτές, αλλά και πλήθος άλλων ηλικιωμένων, οι οποίοι στελεχώνουν κατά το πλείστον τις εκατοντάδες εθελοντικές οργανώσεις που υπάρχουν σ' αυτό τον τόπο.

Θέλω να ευχαριστήσω θερμά τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων, που είναι σήμερα και πάλι στην έδρα της Βουλής για να προεδρεύει αυτής της Συνόδου, παρά τον φόρτο των εργασιών. Θέλω να ευχαριστήσω τις κυρίες Υπουργούς Εργασίας και

14^η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

Κοινωνικών Ασφαλίσεων και Υγείας, γιατί η παρουσία τους δείχνει το ενδιαφέρον του κράτους, αλλά και των ιδίων προσωπικά, για το έργο που η Βουλή των Γερόντων επιτελεί. Θέλω να ευχαριστήσω τους υπευθύνους της Βουλής των Αντιπροσώπων για όλες τις διευκολύνσεις που μας έχουν δώσει, για να μπορεί να συγκληθεί και η φετινή Σύνοδος. Και να ευχηθώ σε όλους να έχουμε τη δύναμη και την αντοχή να συνεχίσουμε αυτή την πορεία από το παρελθόν στο παρόν και από το παρόν στο μέλλον, δίδοντας στους νεότερους τα παραδείγματα, που δεν είναι διά λόγων, αλλά είναι δι' έργων, όπως τα αποδεικνύει εδώ και τόσες δεκαετίες η ζωή όλων αυτών των ηλικιωμένων που σήμερα κάθονται στα έδρανα της Βουλής. Εύχομαι κάθε επιτυχία και στη φετινή Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ τον κ. Ολύμπιο και θέλω να πω ότι τιμούμε και υποκλινόμαστε στους αγώνες, τις θυσίες και την προσφορά των περήφανων γηρατειών στη στερέωση της κυπριακής κοινωνίας όλες αυτές τις δεκαετίες, που περάσαμε μέσα από συμπληγάδες πέτρες και λάκκους λεόντων για να έχουμε σήμερα την Κυπριακή Δημοκρατία. Και θέλω να προσθέσω ότι, πέρα από τρόικες και δανειακές συμβάσεις και ψυχρούς αριθμούς δημοσιονομικών μεγεθών, θα υπερασπίσουμε τις ύψιστες αρχές της κοινωνικής αλληλεγγύης και της κοινωνικής συνοχής.

Να παρακαλέσω τώρα την έντιμο Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κ. Σωτηρούλα Χαραλάμπους, να έρθει στο βήμα για το δικό της χαιρετισμό.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ: (Σ. ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΥΣ)

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων, κυρίες και κύριοι εκπρόσωποι της Βουλής, Βουλευτές και Βουλευτίνες, φίλη Υπουργέ, φίλε Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Σώματος Εθελοντών, αγαπητές φίλες και φίλοι.

14^η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

Γνωρίζετε ότι είναι πάντοτε με μεγάλο σεβασμό, αλλά και με μεγάλη χαρά, που παρευρίσκομαι στις συνόδους της Βουλής των Γερόντων, αλλά και στις άλλες δραστηριότητες του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, που έχουν στόχο να αναδείξουν τα ζητήματα που απασχολούν σήμερα την τρίτη ηλικία.

Η φετινή Σύνοδος της Βουλής των Γερόντων γίνεται σε μία ξεχωριστή στιγμή για την Κύπρο. Η Κύπρος ασκεί την πρώτη προεδρία της ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης στην Προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης και με αυτή της την ιδιότητα η Κυπριακή Δημοκρατία έχει την ευθύνη, μαζί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, να εργαστεί για να περάσουν τα μηνύματα του Ευρωπαϊκού Έτους Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών. Και θέλω στο σημείο αυτό να υπογραμμίσω ότι ο θεσμός της Βουλής των Γερόντων, που λειτουργεί με μεγάλη επιτυχία εδώ και περισσότερο από μια δεκαετία, ακριβώς αποτελεί ένα τρανό παράδειγμα της αντίληψης που πρέπει να εδραιώσουμε σε όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση για τον τρόπο που μπορεί να γίνει η ενεργός γήρανση και η αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών.

Η Βουλή των Γερόντων παράγει ένα έργο ουσιαστικό, σοβαρό και χρήσιμο προς κάθε κατεύθυνση και ιδιαίτερα προς τους αρμόδιους φορείς του κράτους, αλλά και για τους ανθρώπους της τρίτης ηλικίας. Η γνώση και η σοφία που έχουν αποκτήσει τα μέλη της Βουλής των Γερόντων όλα αυτά τα χρόνια της γόνιμης προσφοράς τους, αλλά και οι πραγματικές εμπειρίες ζωής που κουβαλούν για τα ζητήματα και τις προκλήσεις που οι ίδιοι αντιμετωπίζουν και ταυτόχρονα το αντιπροσωπευτικό της Βουλής των Γερόντων, είναι ιδιαίτερα χρήσιμα εργαλεία για όσους έχουμε την ευθύνη να χαράξουμε πολιτικές για τα άτομα της τρίτης ηλικίας.

Το Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών δίνει την ευκαιρία σε όλους μας να σκεφτούμε πώς μπορούμε να δράσουμε, για να γίνει

πραγματικότητα η ενεργός γήρανση και ταυτόχρονα να δεσμευτούμε για νέες πρωτοβουλίες. Το ευρωπαϊκό έτος έχει σκοπό να δώσει κίνητρα στους ενδιαφερόμενους σε όλα τα επίπεδα για τη θέσπιση φιλόδοξων στόχων και την ανάληψη δράσεων, ώστε να δοθεί η δυνατότητα στις κοινωνίες μας να αντιμετωπίσουν τη δημογραφική γήρανση μέσω της ενίσχυσης της ανεξαρτησίας των ηλικιωμένων ανθρώπων και της αύξησης της συνεισφοράς τους προς την κοινωνία.

Είναι σημαντικό, συζητώντας για την ενεργό γήρανση και τη διαγενεαλογική αλληλεγγύη, να συνειδητοποιήσουμε ότι η γήρανση είναι ένα φαινόμενο πέρα από την αύξηση του προσδόκιμου ζωής. Είναι ένα φαινόμενο το οποίο επιδρά σε όλες τις πτυχές της ζωής και είναι ένα φαινόμενο το οποίο αφορά όλους και όχι μόνο τους ηλικιωμένους. Είναι επίσης ιδιαίτερα σημαντικό να αναγνωριστεί ότι τα άτομα μεγαλύτερης ηλικίας δεν είναι απειλή ούτε βάρος για τους νέους εργαζόμενους, γιατί και οι νέοι εργαζόμενοι, όπως πολλές φορές έχουμε πει, σε κάποια στιγμή της ζωής τους θα γίνουν οι ίδιοι ηλικιωμένοι, αλλά και γιατί αυτοί άμεσα μπορούν να επωφεληθούν από τις πολύτιμες γνώσεις, εμπειρίες και δεξιότητες των γηραιότερων. Και ταυτόχρονα, οι γηραιότεροι μπορούν να επωφεληθούν από τους πιο νέους, αποκτώντας οι ίδιοι νέες εμπειρίες.

“Ενεργός γήρανση” σημαίνει να δώσουμε την ευκαιρία στα άτομα της τρίτης ηλικίας να μεγαλώνουν με καλή υγεία, ως ισότιμα μέλη της κοινωνίας. Να ζουν ό,τι μπορούν να ζουν ανεξάρτητοι στην καθημερινή τους ζωή, να είναι ενεργοί πολίτες. Άσχετα από την ηλικία μας, μπορούμε πάντα να συμμετέχουμε δραστήρια στην κοινωνία, να απολαμβάνουμε μια καλύτερη ποιότητα ζωής, να έχουμε τη δυνατότητα καθώς γερνούμε να ορίζουμε εμείς οι ίδιοι τη ζωή μας για όσο το δυνατόν περισσότερα χρόνια.

Το να συνταξιοδοτηθεί κάποιος, δε σημαίνει ότι θα μπει στο περιθώριο. Συχνά -και αυτό έχει αναφερθεί προηγούμενα και από το φίλο πρόεδρο του ΠΣΣΕ,- παραβλέπεται η κοινωνική συμβολή των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, ακόμα και σήμερα, όχι γι' αυτά τα οποία έχουν προσφέρει όταν είχαν τη δυνατότητα να είναι εργαζόμενοι. Αλλά, ακόμα και σήμερα, υπάρχει αυτή η κοινωνική συμβολή, με τη βοήθεια που παρέχουν στην οικογένειά τους τα άτομα της τρίτης ηλικίας ως φροντιστές. Και είναι, νομίζω, ένα από τα χαρακτηριστικά της κυπριακής κοινωνίας το γεγονός ότι ένα μεγάλο μέρος σήμερα της άτυπης φροντίδας και στήριξης των παιδιών παρέχεται από άτομα μεγαλύτερης ηλικίας. Η φετινή Σύνοδος της Βουλής των Γερόντων, αγαπητές φίλες και φίλοι, πραγματοποιείται και κάτω από το βάρος της όξυνσης της παγκόσμιας οικονομικής κρίσης, η οποία έχει επισωρεύσει μεγάλες προκλήσεις για την κυπριακή κοινωνία και την κυπριακή οικονομία. Βρισκόμαστε μπροστά σε μία συζήτηση για την υπογραφή μίας δανειακής σύμβασης μεταξύ της Κύπρου και της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας και του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου. Είναι λοιπόν φυσιολογικό, μέσα σε αυτό το περιβάλλον, τα θέματα που αφορούν τη στήριξη και την ευημερία των ατόμων της τρίτης ηλικίας να βρίσκονται και αυτά στο προσκήνιο και να υπάρχουν ανησυχίες. Γνωρίζετε πολύ καλά ότι τα τελευταία χρόνια η κυβέρνηση, παρά την πίεση που υπάρχει στα δημόσια οικονομικά, έχει εργαστεί συγκεκριμένα και στοχευμένα για να μπορέσουμε να δώσουμε την αναγκαία οικονομική στήριξη στους συνταξιούχους με χαμηλά εισοδήματα, σε μία προσπάθεια μείωσης των αριθμών των συνταξιούχων που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας. Και θέλω να υπογραμμίσω ότι αυτή είναι μία δέσμευση την οποία έχουμε αναλάβει όχι μόνο έναντι της κοινωνίας μας και ιδιαίτερα έναντι των ηλικιωμένων, αλλά είναι και μία δέσμευση, μία σύσταση, την οποία η ίδια η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει καταθέσει προς την Κυπριακή Δημοκρατία.

Έχουμε εισάξει νέες πολιτικές καταπολέμησης της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού, ιδιαίτερα μέσα από το σχέδιο στήριξης των συνταξιούχων με χαμηλά εισοδήματα, από το οποίο μέχρι τον Οκτώβριο του 2012 έχει δοθεί επίδομα σε 49 950 νοικοκυριά με δικαιούχους 65 583 άτομα, τα οποία είναι συνταξιούχοι, και με μία δαπάνη πέραν των €91 εκατομ. Επιπρόσθετα, έχουμε εισάξει στοχευμένα το πασχάλινό επίδομα. Ταυτόχρονα, ενισχύσαμε το σύστημα κοινωνικών ασφαλίσεων, μέσα από μία σειρά βελτιώσεις, με στόχο την καλύτερη αποδοτικότητα και ανταποδοτικότητα του συστήματος.

Ακριβώς, έχοντας αυτό το πλαίσιο πολιτικής ως κεντρική αφετηρία, συζητούμε σήμερα και τα θέματα του περιεχομένου του μνημονίου. Για εμάς είναι πάρα πολύ σημαντικό οι θεσμοί, όπως η κοινωνική ασφάλιση, να έχει τη δυνατότητα να παρέχει επαρκείς και αξιοπρεπείς συντάξεις στα άτομα της τρίτης ηλικίας. Αλλά και θεσμοί όπως η κοινωνική στήριξη εκείνων των ομάδων του πληθυσμού που χρειάζονται τη στήριξη μέσα από το κράτος, να παραμένουν δυνατοί και να δίνουν τη δυνατότητα στους πολίτες, ιδιαίτερα εκείνους που έχουν ανάγκη, να έχουν αξιοπρεπή διαβίωση. Θέλω να υπογραμμίσω ότι αυτά τα θέματα είναι πρώτης προτεραιότητας και κεντρικά στις συζητήσεις που έχουμε αυτή την ημέρα και στόχος μας είναι να έχουμε το καλύτερο δυνατό αποτέλεσμα, γιατί η συζήτηση αυτή αφορά και τη δική σας τη γενιά, αφορά και τις επόμενες γενιές του τόπου μας.

Θέλω να κλείσω το χαιρετισμό μου υπογραμμίζοντας ότι ως Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων θα συνεχίσουμε τις στοχευμένες μας παρεμβάσεις στον τομέα της στήριξης της κοινωνικής φροντίδας και ευημερίας των ατόμων της τρίτης ηλικίας. Προς αυτή την κατεύθυνση θα συνεχίσουμε να δίνουμε ιδιαίτερη έμφαση στη σωστή και αποδοτική λειτουργία του Σχεδίου Κρατικών Χορηγιών, το οποίο αξιοποιείται από εθελοντικούς φορείς για τη λειτουργία προγραμμάτων που αφορούν την τρίτη ηλικία,

14^η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

αλλά ταυτόχρονα θα ολοκληρώσουμε, μέσα κι από διάλογο με τις ενδιαφερόμενες οργανώσεις, τη διαδικασία που έχουμε ξεκινήσει για εκσυγχρονισμό του νόμου για το δημόσιο βοήθημα, έτσι που αυτός να γίνει ένα σύγχρονο και στοχευμένο εργαλείο άσκησης κοινωνικής πολιτικής.

Αγαπητοί φίλες και φίλοι, για ακόμα μια φορά από το βήμα της Βουλής των Γερόντων θέλω να σας συγχαρώ για την ενεργό παρέμβαση και δράση σας στην κυπριακή κοινωνία. Είμαι σίγουρη ότι οι φορείς που κάθε χρόνο εργάζονται γι' αυτή την πετυχημένη Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων θα συνεχίσουν με την ίδια ζέση να μας δίνουν τις παρεμβάσεις τους, να μας δίνουν τις εισηγήσεις τους στην επίτευξη ενός κοινού στόχου, μία κοινωνία στην οποία να μπορούν να ευημερούν όλες οι ηλικίες. Ευχαριστώ πολύ. Κάθε καλό.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ την κα Υπουργό Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Και τώρα καλώ στο βήμα την Υπουργό Υγείας, Δρα Ανδρούλα Αग्रότου, για το δικό της χαιρετισμό.

ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΥΓΕΙΑΣ: (Α. ΑΓΡΟΤΟΥ)

Κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων, κυρία Υπουργέ Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κύριοι βουλευτές, κύριε Πρόεδρε του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού, αγαπητοί φίλοι και φίλες. Είμαι σίγουρη ότι οι περισσότεροι από εσάς γνωρίζουν με πόση χαρά είμαι σήμερα ανάμεσά σας για να συμμετέχω στις εργασίες της 14^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Σας ευχαριστώ για την πρόσκληση, την οποία θεωρώ ιδιαίτερη τιμή.

Το 2012 σηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση ως έτος αφιερωμένο στην ενεργό γήρανση και την αλληλεγγύη των γενεών, θέμα που διαπραγματεύεται και η σημερινή Σύνοδος. Οι αδιαμφισβήτητες δημογραφικές αλλαγές έχουν καταστήσει την Ευρώπη ως την ήπειρο με το μεγαλύτερο ποσοστό ηλικιωμένων. Συγκεκριμένα, από το

1990 έως το 2010 υπολογίζεται ότι το ποσοστό του πληθυσμού της Ευρωπαϊκής Ένωσης άνω των 65 ετών αυξήθηκε από 13,7% σε 17,4%, δηλαδή σε 87 εκατομμύρια άτομα και η Κύπρος σίγουρα δεν αποτελεί εξαίρεση.

Σ' αυτήν λοιπόν την Κύπρο που γερνά, θα πρέπει η κοινωνία να επενδύσει στη γνώση και στην εμπειρία των ηλικιωμένων μας που θέλουν και, το πιο σημαντικό, που μπορούν να προσφέρουν. Τα άτομα της τρίτης ηλικίας μπορούν και πρέπει να αποτελέσουν ένα σημαντικότερο πόρο για την κοινωνία και την οικονομία. Διαθέτουν έναν πλούτο γνώσεων, δεξιοτήτων και εμπειριών και μπορούν να συμβάλουν στις σύγχρονες κοινωνίες ως ενεργοί πολίτες, εθελοντές, εργαζόμενοι και καταναλωτές. Αρκεί να τους επιτρέψουμε να το κάνουν.

Από την άλλη, μέσα από τις δύσκολες συνθήκες που διαβιούμε, ο εθελοντισμός και η επιχειρηματικότητα διαδραματίζουν σημαντικό ρόλο στην αντιμετώπιση της οικονομικής και κοινωνικής κρίσης. Οι ηλικιωμένοι μπορούν να προσφέρουν πολύτιμο κοινωνικό έργο μέσω του εθελοντισμού και θα πρέπει να έχουμε κατά νου ότι κανείς δεν περισσεύει και οι κοινωνίες μας, οι γειτονίες μας και οι οικογένειές μας χρειάζονται κάθε βοήθεια που μπορούν να πάρουν. Τα άτομα που συνταξιοδοτούνται έχουν συνήθως πίσω τους τεράστια εμπειρία και πλήθος κοινωνικών επαφών που παραμένουν αναξιοποίητα, γιατί η κοινή αντίληψη είναι ότι το επιχειρηματικό πνεύμα είναι χαρακτηριστικό των νέων. Η γήρανση, όμως, και η επιχειρηματικότητα δεν είναι αλληλοαποκλειόμενες έννοιες. Τα άτομα της τρίτης ηλικίας έχουν συγκριτικό πλεονέκτημα σε σχέση με τις εμπειρίες και τις γνώσεις που έχουν αποκτήσει από αυτές. Από την άλλη, οι αυξημένες επιστημονικές γνώσεις, το σθένος και η δίψα των νέων μας για ένα αύριο καλύτερο, σε συνδυασμό με τον πλούτο των εμπειριών των μεγαλύτερων, συνθέτουν την ανάγκη για την αρχή της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών. Μιας αρχής που συνδέει τις νεότερες με τις παλαιότερες γενιές και οικοδομεί την κοινωνική συνοχή.

Η εξεύρεση, λοιπόν, καινοτόμων τρόπων για την ενθάρρυνση της υγιούς και ενεργού γήρανσης και της ανεξάρτητης διαβίωσης των ατόμων της τρίτης ηλικίας θα συμβάλει σημαντικά στη δημιουργία σύγχρονων «κοινωνιών όλων των ηλικιών». Μια κοινωνία κρίνεται από τον τρόπο με τον οποίο αντιμετωπίζει τις προκλήσεις και τις αδυναμίες της. Η Κυπριακή Προεδρία έχοντας υπόψη της την Ενεργό Γήρανση, ως προσέγγιση για την εξασφάλιση της υγείας των ατόμων της τρίτης ηλικίας, έθεσε το θέμα αυτό ψηλά στις προτεραιότητές της. Αποτέλεσμα τούτου ήταν η διοργάνωση συνεδρίου υψηλού επιπέδου το Σεπτέμβριο, στο οποίο συμμετείχαν εξέχουσες προσωπικότητες από τον τομέα της υγείας, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, τον Παγκόσμιο Οργανισμό Υγείας, πανεπιστημιακά ιδρύματα και άλλους εμπλεκόμενους οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Κύρια έμφαση δόθηκε στα προληπτικά μέτρα που οδηγούν στην προαγωγή και τη διατήρηση της υγείας ως μιας συνεχούς διαδικασίας που οδηγεί στην υγιή γήρανση, ενώ συζητήθηκαν οι νέες τάσεις στην παροχή φροντίδας υγείας που αφορούν την υγιή γήρανση, εστιάζοντας σε δράσεις σχετικές με την πρόληψη, τον προσυμπτωματικό έλεγχο και την πρώιμη διάγνωση, την περίθαλψη και τη θεραπεία και τέλος την ενεργό γήρανση και την ανεξάρτητη διαβίωση.

Οι εργασίες του συνεδρίου κατέληξαν στο ότι η προάσπιση της υγείας μέσω της εφαρμογής προγραμμάτων πρόληψης, έγκαιρης διάγνωσης των ασθενειών και προαγωγής της υγείας από τα πρώτα χρόνια της ζωής και καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου της μπορεί να καταλήξει σε υγιή γηρατειά. Τα αποτελέσματα του συνεδρίου έχουν ήδη χρησιμοποιηθεί και ετοιμάστηκαν συμπεράσματα συμβουλίου τα οποία αναμένεται να υιοθετηθούν στο Συμβούλιο των Υπουργών Υγείας, στις 7 Δεκεμβρίου αυτού του έτους στις Βρυξέλλες.

Για τα επιμέρους θέματα που έχουν περιληφθεί στην Έκθεση της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων, θα πρέπει να αναφέρω ότι το Υπουργείο Υγείας εργάζεται με

στόχο την επίλυσή τους, γνωρίζοντας ότι πάντοτε υπάρχει χώρος για βελτίωση, για να μειωθούν τα προβλήματα και να δοθούν λύσεις στα πλαίσια των δυνατοτήτων μας.

Αναφέρω και σχολιάζω τα θέματα τα οποία υπάρχουν στην έκθεση της Βουλής.

Οι λίστες αναμονής είναι ένα θέμα που απασχολεί τον τομέα της υγείας σε πολλές χώρες της Ευρώπης και προκαλεί στρεβλώσεις στην παροχή υπηρεσιών. Η Κύπρος δεν αποτελεί εξαίρεση. Τα προβλήματα που έχει δημιουργήσει η οικονομική στενότητα που αντιμετωπίζει η χώρα μας έχουν στρέψει το κοινό προς τα δημόσια νοσηλευτήρια, τα οποία καλούνται να εξυπηρετήσουν ασθενείς σε ποσοστό μεγαλύτερο κατά 30% από το 2011, τόσο όσον αφορά τις επισκέψεις, όσο και τις εισαγωγές. Ταυτόχρονα, η μη ενίσχυση με περαιτέρω ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων αναγκών έχει επηρεάσει το χρόνο αναμονής για χειρουργικές επεμβάσεις και παρακλινικές εξετάσεις.

Παρά τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει, το Υπουργείο Υγείας δεν έχει περιορίσει τις προσπάθειές του για την απάμβλυνση του προβλήματος. Αποτέλεσμα είναι να σημειώνεται βελτίωση, όπως αναφέρεται και στην Έκθεση της Επιτροπής, για την οποία όμως το Υπουργείο Υγείας δεν εφησυχάζει, γι' αυτό και η προσπάθεια είναι συνεχής. Οι ενέργειες του υπουργείου για τη μείωση των λιστών αναμονής αφορούν στην ενίσχυση της συνεργασίας δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, με:

- την αγορά υπηρεσιών για διενέργεια διαγνωστικών εξετάσεων, όπως μαγνητικής τομογραφίας, αιμάτωσης του μυοκαρδίου (Thalium test),
- την εφαρμογή, κατόπιν έγκρισης του Υπουργικού Συμβουλίου, προγράμματος υπερωριακής απασχόλησης στο Αγγειογραφικό Τμήμα του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας και τη λειτουργία Συστήματος Αναμονής και Κλήσης για κάλυψη έκτακτων επειγόντων περιστατικών κατά τις νυκτερινές ώρες, τα Σαββατοκυρίακα

14^η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

και τις αργίες στο ίδιο νοσοκομείο και εκτός του κανονικού ωραρίου εργασίας στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού,

- την αγορά υπηρεσιών διενέργειας καρδιοχειρουργικών και άλλων επεμβάσεων.

Παράλληλα, αυξήθηκε ο αριθμός μηχανημάτων μέτρησης της οστικής πυκνότητας, για καλύτερη και γρηγορότερη εξυπηρέτηση των ασθενών.

Σε πολλές κλινικές και εξειδικευμένες κλινικές έχει εγκατασταθεί λογισμικό πρόγραμμα για τις λίστες αναμονής, ώστε να γίνεται με πιο ορθό τρόπο η κατανομή των ραντεβού και η διαχείριση των ασθενών.

Ως προς την εφαρμογή του ΓεΣΥ, τον Ιούνιο του 2012, οι ενέργειες προς την υλοποίησή του συνεχίστηκαν στοχευμένα και με σύνεση, όπως και η δέσμευση του Υπουργείου Υγείας από αυτό το βήμα στην περσινή σύνοδο της Βουλής των Γερόντων. Το Υπουργικό Συμβούλιο, λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη οικονομική κρίση, την κατάσταση των δημόσιων οικονομικών και την ανάγκη για εφαρμογή του νέου συστήματος υγείας, κατέληξε σε απόφαση για τη διευκόλυνση και την επίσπευση της εφαρμογής του ΓεΣΥ. Στη βάση της απόφασης αυτής ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας έχει συντάξει έναν οδικό χάρτη, που τοποθετεί την έναρξη του νέου συστήματος κατά το τρίτο τρίμηνο του 2015. Με βάση το χρονοδιάγραμμα αυτό, το Υπουργείο Υγείας και ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας έχουν ολοκληρώσει την ανασύνταξη των άρθρων του τροποποιητικού νομοσχεδίου του περί Γενικού Σχεδίου Υγείας Νόμου και προχωρούν με τη σύνταξη των σχετικών κανονισμών. Επιπλέον, ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας έχει προχωρήσει με τον ανταγωνιστικό διάλογο στα πλαίσια της προσφοράς για την εξασφάλιση του σχετικού συστήματος πληροφορικής, ενώ το Υπουργείο Υγείας εργάζεται μεθοδικά για τον εκσυγχρονισμό των δημόσιων νοσοκομείων.

Ένας από τους στόχους του Υπουργείου Υγείας είναι η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχει η τεχνολογία, ιδιαίτερα για την περιθωριοποίηση της γραφειοκρατίας, με τη χρήση αυτοματοποιημένων διαδικασιών.

Η πρόοδος που έχει επιτευχθεί στον τομέα της μηχανογράφησης αφορά την ανάπτυξη της δυνατότητας εφαρμογής ηλεκτρονικών υπηρεσιών, αρχικά στα Γενικά Νοσοκομεία Λευκωσίας και Αμμοχώστου, που είναι μηχανογραφημένα. Οι υπηρεσίες αυτές αφορούν τα ηλεκτρονικά ραντεβού για τις εξειδικευμένες εξετάσεις και ειδικότητες από τα διάφορα Κέντρα Υγείας των δύο επαρχιών, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Η υπηρεσία αυτή άρχισε πιλοτικά από το Κέντρο Υγείας Αγλαντζιάς και θα παρέχει τη δυνατότητα στον ιατρό να διευθετεί ηλεκτρονικά το ραντεβού του ασθενή του την ώρα που εκδίδει το παραπεμπτικό, έτσι ώστε να μη χρειάζεται ο ασθενής και ιδιαίτερα ο ηλικιωμένος να περιμένει για να εγγραφεί σε ειδικό.

Επιπλέον, στα δύο μηχανογραφημένα νοσοκομεία έχει προωθηθεί η ηλεκτρονική εγγραφή ασθενών ηλικίας άνω των 65 ετών. Με τη χρήση αυτής της υπηρεσίας ο ηλικιωμένος ασθενής μπορεί είκοσι τέσσερις ώρες πριν από το ραντεβού του να εγγραφεί ηλεκτρονικά, έτσι ώστε να αποφύγει την αχρείαστη ταλαιπωρία της αναμονής έξω από το ιατρείο.

Το Υπουργείο Υγείας αναγνωρίζοντας ότι η επέκταση της μηχανογράφησης και στα άλλα νοσοκομεία θα βοηθήσει στην άσκηση άμεσου και ακριβούς διοικητικού ελέγχου, που θα έχει και σαν αποτέλεσμα τη λήψη αποφάσεων βασισμένων σε πραγματικά και μετρήσιμα μεγέθη για τη μείωση των δαπανών και τη βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων, προωθεί την επέκταση του Ολοκληρωμένου Πληροφορικού Συστήματος Υγείας (ΟΠΣΥ) στο Νοσοκομείο Αρχ. Μακάριος ΙΙΙ στη Λευκωσία και στο Γενικό Νοσοκομείο Πάφου.

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

Θα γίνουν προσπάθειες επέκτασης των δυνατοτήτων που παρέχει η ηλεκτρονική υγεία με την υιοθέτηση δράσεων που προωθεί η Ευρωπαϊκή Ένωση στους τομείς της κατ' οίκον φροντίδας, της τηλεϊατρικής, της τηλεφροντίδας και της εξυπηρέτησης απομακρυσμένων περιοχών, με στόχο την απάμβλυνση των προβλημάτων περιθωριοποίησης και απομόνωσης των ηλικιωμένων.

Αναγνωρίζοντας τις ιδιαίτερες ανάγκες της φροντίδας υγείας των ηλικιωμένων, η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών του υπουργείου συνεχίζει την ενίσχυση και επέκταση της Υπηρεσίας της Κατ' οίκον Νοσηλείας. Θεωρώ σημαντικό να αναφέρω ότι, οι νοσηλευτικές παρεμβάσεις δίνουν έμφαση στο σεβασμό των ιδιαίτερων αναγκών υγείας και στη διατήρηση της αξιοπρέπειας των ατόμων της τρίτης ηλικίας, καθώς και στην προαγωγή της αυτονομίας τους. Κατά αυτόν τον τρόπο, παρά τους περιορισμούς των οικονομικών πόρων, το 2012 έγινε περαιτέρω επέκταση της υπηρεσίας στις επαρχίες Λάρνακας, Λεμεσού, Πάφου και Αμμοχώστου.

Παράλληλα, αναγνωρίζοντας τις ιδιαιτερότητες των απομακρυσμένων περιοχών και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα ηλικιωμένα άτομα, η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών στοχεύει στη συνεχή ενίσχυση και επέκταση της Υπηρεσίας Κατ' οίκον Νοσηλείας, ενώ ταυτόχρονα προγραμματίζει αναδιοργάνωση της υφιστάμενης στελέχωσης, πράγμα που θα συμβάλει στην περαιτέρω κάλυψη των αναγκών υγείας των ηλικιωμένων που διαμένουν σε απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές.

Όσον αφορά την Κοινωνική Νοσηλευτική Ψυχικής Υγείας, έχει επεκταθεί σε παγκύπρια βάση. Μεταξύ άλλων, προσφέρει παρεμβάσεις στα άτομα τρίτης ηλικίας και στους φροντιστές τους, καθώς και δράσεις για αγωγή της κοινότητας, συμπεριλαμβανομένων θεμάτων που αφορούν στην τρίτη ηλικία. Οι παρεμβάσεις γίνονται μέσα από ένα ολοκληρωμένο φάσμα υπηρεσιών με κατ οίκον επισκέψεις, μέσα από τα Κοινωνικά Κέντρα Ψυχικής Υγείας, Συμβουλευτικά Κέντρα, Κέντρα Πρωτοβάθμιας Φροντίδας

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

Υγείας, Στέγες Ηλικιωμένων Ατόμων, Διασυνδετική/ Συμβουλευτική Υπηρεσία, Πολυδύναμα Κοινοτικά Κέντρα, για:

- υποστήριξη ατόμων τρίτης ηλικίας,
- εκπαίδευση και υποστήριξη οικογενειών/φροντιστών,
- εκπαίδευση των φροντιστών που εργάζονται στα πολυδύναμα κέντρα και οίκους Ευγηρίας για εκπαίδευση στη φροντίδα των ατόμων τρίτης ηλικίας (όπου διαμορφώνεται σχετικό αίτημα), για να ανταπεξέλθουν στο ρόλο τους,
- αγωγή της κοινότητας με τη συμβολή των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης, τα Συμβούλια Κοινοτικού Εθελοντισμού, και άλλα.

Ως προς το θέμα της δημιουργίας γηριατρικών κλινικών, το Υπουργείο Υγείας συγκλίνει με τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ενσωμάτωση των γηριατρικών υπηρεσιών στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Φροντίδα Υγείας, με παράλληλη ωφέλεια τόσο στην κοινωνική όσο και στην οικονομική πτυχή του θέματος, παρά στη δημιουργία γηριατρικών κλινικών που δημιουργούν συνθήκες απομόνωσης των ατόμων της τρίτης ηλικίας. Προς το σκοπό αυτό εφαρμόζονται εναλλακτικές δομές φροντίδας για την τρίτη ηλικία, πρακτική η οποία σε άλλες χώρες τείνει να αντικαταστήσει τις νοσοκομειακές κλίνες οξείας νοσηλείας. Ειδικά σήμερα, όπου τα συστήματα υγείας παγκόσμια δέχονται σημαντικές πιέσεις για αλλαγή, μπορούν να αντιμετωπίσουν τη γήρανση του πληθυσμού ως πρόκληση παρά ως πρόβλημα, για το σχεδιασμό και υλοποίηση ενδιάμεσων υπηρεσιών με εναλλακτικές προσεγγίσεις για τη φροντίδα υγείας των ηλικιωμένων. Η ανάγκη αυτή ενισχύεται ιδιαίτερα ενόψει της παγκόσμιας οικονομικής στενότητας.

Σε σχέση με την πολυφαρμακία, οι Φαρμακευτικές Υπηρεσίες διενήργησαν σχετική μελέτη, με βάση τα ευρήματα της οποίας έχει αρχίσει η συστηματική καταγραφή για κάθε κέντρο υγείας του ποσοστού των συνταγών με αριθμό φαρμάκων ανά συνταγή

μεγαλύτερο από 5, ως ένα μέτρο για ποσοτικοποίηση και συνεχή παρακολούθηση του προβλήματος.

Με αυτό τον τρόπο θα υπάρξει χαρτογράφηση του φαινομένου και συνεχής παρακολούθηση επιμέρους τάσεων για λήψη στοχευμένων μέτρων περιορισμού του φαινομένου.

Βάσει των αποτελεσμάτων της συστηματικής καταγραφής του πιο πάνω δείκτη πολυφαρμακίας, προγραμματίζεται η εφαρμογή συστήματος γραπτής ειδοποίησης με αποδέκτες τους υπεύθυνους των ιατρικών κέντρων με ψηλό ποσοστό πολυφαρμακίας, στους οποίους επισημαίνεται η υποχρέωση λήψης διορθωτικών μέτρων για περιορισμό της συνταγογράφησης.

Επίσης ανάλογη θα είναι και η ανταπόκριση των Υπηρεσιών του Υπουργείου Υγείας για διοργάνωση ειδικών σεμιναρίων για επαγγελματίες υγείας σε ό,τι αφορά την ορθολογιστική συνταγογράφηση φαρμάκων.

Η μηχανογράφηση των υπηρεσιών στα νοσοκομεία έχει περιορίσει σημαντικά την ανεξέλεγκτη ζήτηση για διενέργεια αναλύσεων και άλλων εξετάσεων, όπου παρέχεται η δυνατότητα και αναμένεται ότι η αποφόρτιση θα ενισχυθεί με τη σταδιακή μηχανογράφηση όλων των δημόσιων νοσηλευτηρίων. Ωστόσο, η ανεξέλεγκτη ζήτηση, όπως πολύ σωστά αναφέρεται στην έκθεσή σας, είναι θέμα που θα πρέπει να αντιμετωπιστεί συλλογικά, σε συνεργασία μεταξύ των παροχών υπηρεσιών υγείας και των ασθενών.

Όσον αφορά στην τιμολόγηση των φαρμάκων, αν και το θέμα δεν εγείρεται στην Έκθεση της Επιτροπής, εντούτοις έχω πληροφορηθεί ότι αποτέλεσε αντικείμενο συζήτησης στην προκαταρκτική συνεδρία της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων, γι' αυτό και νιώθω την ανάγκη να αναφερθώ σ' αυτό και να δώσω τις απαραίτητες διευκρινίσεις για να υπάρχει διαφάνεια. Η δέσμευση της κυβέρνησης για

μείωση των τιμών των φαρμάκων θα τηρηθεί. Η μόνη συνέπεια που θα έχουμε θα είναι μικρή καθυστέρηση, λόγω της εμπλοκής που παρατηρήθηκε με την εταιρεία που ανέλαβε την επικαιροποίηση του τιμοκαταλόγου. Ήδη οι Φαρμακευτικές Υπηρεσίες εργάζονται εντατικά και επαναλαμβάνω ότι δεν θα υπάρξει οποιαδήποτε αλλαγή επί της ουσίας, που είναι η μείωση των τιμών των φαρμάκων.

Η συνεχής εκπαίδευση αποτελεί ένα αδιαμφισβήτητο εργαλείο για τον κάθε επιστήμονα, ούτως ώστε να μπορεί με επάρκεια να ανταποκρίνεται στις προκλήσεις των καιρών, όπως είναι οι εξελίξεις της επιστήμης, οι νέες ανάγκες που προκύπτουν από τις δημογραφικές αλλαγές και την τεχνολογική πρόοδο.

Το Υπουργείο Υγείας προωθεί μέτρα τα οποία υποστηρίζουν τη συμμετοχή των λειτουργών σε διασκέψεις, σεμινάρια και άλλα, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, με σκοπό την ενίσχυση της εκπαίδευσης των διαφόρων ιατρικών ειδικοτήτων και των άλλων επαγγελματιών υγείας, έτσι ώστε να είναι σε θέση να παρέχουν πολυτομεακή αντιμετώπιση στα προβλήματα υγείας των ηλικιωμένων.

Ο πυρήνας εκπαίδευσης στις Ιατρικές Υπηρεσίες και Υπηρεσίες Δημόσιας Υγείας έχει ενδυναμωθεί. Από το Δεκέμβριο του 2011, οι Γενικοί Γιατροί τόσο των Αστικών όσο και των Αγροτικών Κέντρων Υγείας συμμετέχουν υποχρεωτικά εκ περιτροπής σε εκπαιδευτικά προγράμματα που διενεργούνται από τις αντίστοιχες κλινικές των Νοσοκομείων σε διάφορες ειδικότητες, όπως η Παθολογία, Καρδιολογία, Ρευματολογία. Επίσης, βρίσκονται σε στενή συνεργασία με την Κυπριακή Ακαδημία Δημόσιας Διοίκησης σε θέματα εντόπιας εκπαίδευσης και εκπαίδευσης στο εξωτερικό. Σε αυτά τα πλαίσια και αναγνωρίζοντας τη μεγάλη σημασία που αποδίδεται στα θέματα της τρίτης ηλικίας, το Υπουργείο Υγείας διοργάνωσε ημερίδα, με στόχο την επιμόρφωση των επαγγελματιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας σε θέματα υγείας των ηλικιωμένων από όλα τα τμήματα/υπηρεσίες του Υπουργείου Υγείας. Η εν λόγω ημερίδα

προγραμματίζεται να επαναληφθεί εντός του 2013, με στόχο τη σταδιακή κάλυψη του συνόλου των Λειτουργιών Πρωτοβάθμιας Φροντίδας Υγείας.

Οι Υπηρεσίες Κατ' οίκον Νοσηλείας και Κοινωνικής Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας συνεχίζουν τις δραστηριότητές τους για την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση των φροντιστών, καθώς και για την εκπαίδευση των ίδιων των ευαίσθητων ομάδων πληθυσμού τρίτης ηλικίας. Σκοπός είναι η πρόληψη προβλημάτων υγείας που συνοδεύουν την τρίτη ηλικία, για όσο το δυνατόν πιο ανεξάρτητη διαβίωση, με στόχο τη βελτίωση της ποιότητας ζωής. Συγκεκριμένα, οι κοινοτικοί νοσηλευτές προβαίνουν σε διαφώτιση/ενημέρωση των ίδιων των ηλικιωμένων, τόσο σε ατομικό, όσο και σε ομαδικό επίπεδο, στα Πολυδύναμα Κέντρα Υγείας, για θέματα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για τους ηλικιωμένους, όπως "Οι Φυσιολογικές Αλλαγές του γήρατος", "Σακχαρώδης Διαβήτης και Διατροφικές Συνήθειες", "Άτομα Τρίτης Ηλικίας και Κατάθλιψη", "Υπέρταση" και άλλα.

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών, με βάση σχετικό εγχειρίδιο της Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, έχει ετοιμάσει εργαλεία αξιολόγησης για την κατάθλιψη, την απώλεια μνήμης, τις πτώσεις και την ακράτεια ούρων στην τρίτη ηλικία. Τα εργαλεία αυτά αξιοποιούνται από τους κοινοτικούς νοσηλευτές με στόχο την πρόληψη και την έγκαιρη παρέμβαση, για τη μεγαλύτερη δυνατή βελτίωση του επιπέδου υγείας των ηλικιωμένων.

Στα πλαίσια των προσπάθειών για βελτίωση του επιπέδου υγείας και αυτονομίας των ηλικιωμένων ατόμων, το Υπουργείο Υγείας εξέδωσε διαφωτιστικό/ενημερωτικό υλικό, με το οποίο παρέχονται χρήσιμες συμβουλές για την προαγωγή της υγείας, την ανάπτυξη δεξιοτήτων των ηλικιωμένων και την αποφυγή ατυχημάτων για όσο το δυνατόν πιο ανεξάρτητη διαβίωση.

Όσον αφορά στην εισήγηση για τη δημιουργία Κοινής Επιτροπής από τα Υπουργεία Υγείας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για θέματα πρόνοιας για τους ηλικιωμένους, θεωρώ σημαντικό να αναφέρω ότι η συνεργασία των Υπουργείων Υγείας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε θέματα που αφορούν τους ηλικιωμένους, και όχι μόνο, είναι συνεχής, απρόσκοπτη και αμφίδρομη. Σ' αυτά τα πλαίσια λειτουργεί επιτροπή προώθησης της συνεργασίας των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και Κοινωνικής Ενσωμάτωσης και του Υπουργείου Υγείας, σε μια προσπάθεια βέλτιστης αξιοποίησης των γνώσεων και των εμπειριών των δύο υπουργείων προς όφελος πάντα των ηλικιωμένων. Επιπλέον, το Υπουργείο Υγείας εκπροσωπείται στο Συμβουλευτικό Σώμα Ηλικιωμένων, ενώ το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων από πλευράς του συμμετέχει ενεργά στις πρωτοβουλίες και τις δράσεις που διοργανώνει το Υπουργείο Υγείας για την εκπαίδευση των λειτουργών σε θέματα της τρίτης ηλικίας.

Αγαπητοί σύνεδροι, κλείνοντας, να μου επιτρέψετε να σημειώσω ότι στο Υπουργείο Υγείας αναπτύσσονται δράσεις και στρατηγικές με στόχο την καλύτερη δυνατή παροχή υπηρεσιών υγείας στον άνθρωπο-πολίτη αυτής της κοινωνίας. Αναγνωρίζουμε ότι υπάρχουν πολλά ακόμα να γίνουν στον τομέα της υγείας και ειδικότερα για τον εμπλουτισμό των παρεχόμενων υπηρεσιών υγείας στους ηλικιωμένους. Παρά τις αντίξοες συνθήκες που περνούμε σήμερα, επιδίωξή μας είναι να βελτιώσουμε ακόμα περισσότερο το επίπεδο των υπηρεσιών που παρέχουμε στους ηλικιωμένους μας, στα πλαίσια των δυνατοτήτων και των πόρων που μας παρέχονται, εφαρμόζοντας τις πολιτικές που οδηγούν στην υγιή γήρανση. Για μας είναι σημαντικό να διατηρείται το επίπεδο της υγείας του λαού όσο το δυνατόν υψηλότερα, μέσα από δράσεις με ξεκάθαρους και προπάντων ρεαλιστικούς στόχους, όπου και οι ηλικιωμένοι μας θα μπορούν να ζουν στην κοινωνία ως ισότιμα μέλη της με αξιοπρέπεια και να

14^η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

απολαμβάνουν το υπέρτατο αγαθό της υγείας. Σας ευχαριστώ για την προσοχή σας και εύχομαι κάθε επιτυχία στις εργασίες της 14^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ την κα Υπουργό Υγείας και καλώ τώρα στο βήμα την εκπρόσωπο της Κυπριακής Παιδοβουλής, που είναι η Μαρία Σωτηρίου, για να απευθύνει χαιρετισμό.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΠΑΙΔΟΒΟΥΛΗΣ: (ΜΑΡΙΑ ΣΩΤΗΡΙΟΥ)

Αξιότιμε κύριε Πρόεδρε της Βουλής των Αντιπροσώπων, αξιότιμοι κύριοι και κυρίες μέλη της Βουλής των Γερόντων, αγαπητοί προσκεκλημένοι, είναι με ιδιαίτερη χαρά που χαιρετίζουμε τη σημερινή ολομέλεια της Βουλής των Γερόντων και νιώθουμε

ευχαρίστηση για την ευκαιρία που μας δίνεται να επικοινωνήσουμε μαζί σας, καθώς θεωρούμε τη μεταξύ μας επικοινωνία καθοριστικό παράγοντα για την εύρυθμη λειτουργία της κοινωνίας μας.

Το 2012 έχει οριστεί ως το Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών, δίνοντάς μας, πιστεύω, μια καλή αφορμή να αναρωτηθούμε: Είναι η κοινωνία μας έτοιμη να βοηθήσει, να περιθάλψει και να στεγάσει τους ηλικιωμένους; Είμαστε εμείς τα παιδιά έτοιμα να υπερασπιστούμε τη ζωή και την αξιοπρέπειά μας τώρα, αλλά και στο μέλλον, όταν θα είμαστε εμείς η τρίτη ηλικία; Μπορεί η κοινωνία να σεβαστεί τα παιδιά, να τα ακούσει και να παλέψει για την εφαρμογή των δικαιωμάτων τους;

Η ανάγκη για μια τέτοια κοινωνία γίνεται σήμερα επιτακτική, αν σκεφτούμε ότι η πρόοδος της επιστήμης, η τήρηση συνθηκών υγιεινής ζωής και η άνοδος του μορφωτικού και βιοτικού επιπέδου έχουν οδηγήσει στην αύξηση του μέσου όρου ζωής, κυρίως στη σύγχρονη δύση. Παράλληλα, στην πολιτισμένη δύση του 2012, οι

κοινωνικές, πολιτικές και οικονομικές ανακατατάξεις υπονομεύουν, αποδυναμώνουν και εξαφανίζουν τη διαγενεαλογική επικοινωνία. Όσο ποτέ άλλοτε, λοιπόν, το χάσμα ανάμεσα στις γενεές πρέπει και μπορεί να καταπολεμηθεί. Η αλληλοκατανόηση και ο αλληλοσεβασμός είναι τα σημαντικότερα όπλα που μπορούν να μας οδηγήσουν προς μια κοινωνία στην οποία οι δύο γενιές θα συνεργάζονται, ώστε κάθε ηλικιακή ομάδα να απολαμβάνει αυτά που δικαιούται και να διαφυλάσσονται τα δικαιώματά της.

Εμείς τα παιδιά θα πρέπει να έχουμε κατά νουν ότι η προσφορά των ηλικιωμένων δεν εξαντλείται στο ότι μας έφεραν στον κόσμο, στο ότι είναι φορείς της πολιτισμικής, της τοπικής και της οικογενειακής παράδοσης, στο ότι μας δίδαξαν πράγματα που κανένα σχολείο ή πανεπιστήμιο δεν μπορεί να μας διδάξει. Στο χρόνο, η πείρα των ηλικιωμένων μετουσιώνεται σε σοφία, που δεν την έχουμε εμείς τα νιάτα και που συχνά και εντελώς βιαστικά και ανόητα της γυρίζουμε την πλάτη.

Από την άλλη, οι γηραιότεροι θα πρέπει να κατανοήσουν και να αποδεχτούν τον ενθουσιασμό και το συναισθηματισμό των παιδιών, που αρνούνται το κατεστημένο και αναθεωρούν τις παλιές αντιλήψεις, που απαιτούν ριζικές λύσεις και δε δέχονται συμβιβασμούς.

Σε αυτό το σημείο θα ήθελα να αναφέρω και να τονίσω πως ένα τρανό παράδειγμα για τη γεφύρωση μεταξύ των δύο γενεών είναι η δική μας συνεργασία με εσάς, με τη Βουλή των Γερόντων. Αυτή η συνεργασία προσδοκεί στα προαναφερόμενα σημεία και απομένει ένα θετικό αποτέλεσμα για τη διαγενεαλογική αλληλεγγύη και επικοινωνία μεταξύ των γενεών.

Κλείνοντας, θέλω να θυμίσω σε όλους μας τα λόγια ενός σπουδαίου Έλληνα παιδαγωγού, του Ευάγγελου Παπανούτσου: «Αλίμονο στις κοινωνίες που αποτελούνται μόνο από νέους ανθρώπους που διαρκώς καλπάζουν ορμητικά προς τα εμπρός και αλίμονο πάλι στις κοινωνίες που είναι καμωμένες μόνο από γέροντες που τρέμουν κάθε

μεταβολή και την καταριώνται. Την ιστορία τη γράφουν και οι δύο παρατάξεις: και η προοδευτική και η συντηρητική. Οι νέοι, τα παιδιά, αλλά και οι γέροι.».

Σας ευχαριστούμε και ευχόμαστε κάθε επιτυχία στις σημερινές και μελλοντικές συζητήσεις και δράσεις της Βουλής των Γερόντων.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Ευχαριστώ τη Μαρία Σωτηρίου, εκπρόσωπο της Κυπριακής Παιδοβουλής, για το χαιρετισμό της προς τη Βουλή των Γερόντων.

Και τώρα καλώ στο βήμα -και θα έρθω και εγώ εκεί- τον αγαπητό κ. Αντώνη Πρωτοπαπά, έναν πρωτεργάτη, έναν πρωτομάστορα της Βουλής των Γερόντων και για πολλά πολλά χρόνια πρόεδρο της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας, για να του επιδώσουμε τιμητική πλακέτα.

(Στο σημείο αυτό ο Πρόεδρος της Βουλής των Αντιπροσώπων παραδίδει τιμητική πλακέτα στον κ. Αντώνη Πρωτοπαπά, μαζί με τον κ. Σταύρο Ολύμπιο.)

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Θερμά συγχαρητήρια, κύριε Πρωτοπαπά.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ: Πρόεδρέ μου, να 'στε καλά και χρόνια πολλά!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ: Χρόνια πολλά!

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ: (ΣΤ. ΟΛΥΜΠΙΟΣ)

Από μέρους του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού και του Συντονιστικού Σώματος της Βουλής των Γερόντων, επιθυμώ να εκφράσω ένα εκ βαθέων ευχαριστώ στον αγαπητό μας Αντώνη Πρωτοπαπά, για ό,τι έχει προσφέρει

τόσα χρόνια στη Βουλή των Γερόντων ως πρόεδρος της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας και όχι μόνο. Ήταν πάντα ένας άνθρωπος που, με την εμπειρία, τη γνώση, το

14^η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

νεανικό ενθουσιασμό, ήταν πρόθυμος να ανταποκριθεί σε ό,τι πρόβλημα υπήρχε, σε όποια δυσκολία, και να βοηθήσει στην επίλυση. Ευχαριστούμε πάρα πολύ, αγαπητέ Αντώνη, και εύχομαι να σε δυναμώνει ο Θεός, να σου δίδει χρόνια και χρόνια πολλά.

Επίσης, επιτρέψτε μου να ενημερώσω ότι σε ευρωπαϊκό διαγωνισμό που έγινε για να βραβευτεί ο καλύτερος ηλικιωμένος εθελοντής στα πλαίσια του Ευρωπαϊκού Έτους

Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης, για να βραβευθεί δηλαδή η καλύτερη ιστορία εθελοντικής προσφοράς σε ευρωπαϊκό επίπεδο, η Κύπρος με εκπρόσωπο το μέλος της Βουλής των Γερόντων, που είναι και σήμερα ανάμεσά μας, την κ. Αλέκα Γράβαρη-Πρέκα, πήρε το τρίτο βραβείο. Αυτό

είναι πολύ τιμητικό για την Κύπρο μας, για τη Βουλή των Γερόντων, για τον εθελοντισμό γενικότερα και επιτρέψτε μου να εκφράσω ολόθερμα συγχαρητήρια στην κ. Αλέκα γι' αυτή την πολύ μεγάλη τιμητική διάκριση.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ:

Λοιπόν, και ένα θερμό χειροκρότημα για τον κ. Πρωτοπαπά και την κ. Γράβαρη.

(Χειροκροτήματα)

Κυρίες και κύριοι συνάδελφοι, στο σημείο αυτό τελειώνει το πρώτο μέρος των εργασιών της Βουλής των Γερόντων. Θα υπάρξει ένα μικρό διάλειμμα και η Σύνοδος θα συνεχιστεί με τη συζήτηση των εκθέσεων που έχουν ετοιμάσει οι επιτροπές της Βουλής των Γερόντων. Είσαστε καλεσμένοι για καφέ στο αίθριο της Βουλής.

(Ωρα διακοπής: 10.30 π.μ.)

(Ωρα επανέναρξης: 11.00 π.μ.)

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (ΣΟΦΟΚΛΗΣ ΦΥΤΤΗΣ)

Αξιότιμα μέλη της Βουλής των Γερόντων, συνεχίζουμε τη συνεδρία με προεδρεύοντα εμένα, ένεκα κωλύματος του Προέδρου της Βουλής. Προχωρούμε στο έκτο θέμα της ημερήσιας διάταξης, που είναι η Έκθεση της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα που

τιτλοφορείται **«Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012» σε θέματα που αφορούν την υγεία.**

Κατά τη διάρκεια που θα αναγιγνώσκεται η έκθεση θα ήθελα να σας ενημερώσω ότι θα περάσει από κοντά σας ένα έντυπο σε κίτρινο χρώμα στο οποίο θα σημειώσετε τα ονόματά σας όσοι προτίθεστε να μιλήσετε για το θέμα αυτό. Είναι παράκληση οι ομιλίες σας να μην ξεπερνούν το ενάμισι λεπτό και να μη γίνονται παρεμβάσεις κατά τη διάρκεια των ομιλιών. Επίσης θα ήταν παράκλησή μου να μην γίνονται ομιλίες για θέματα τα οποία έχουν ήδη συζητηθεί και των οποίων η συζήτηση έχει ήδη εξαντληθεί.

Επίσης σας παρακαλώ να σηκώνετε το χέρι σας, για να σας δίδεται ο λόγος, και όταν παίρνετε το λόγο να είστε όρθιοι, αν αυτό είναι δυνατό, και να αναφέρετε το όνομά σας και την οργάνωση που εκπροσωπείτε, για να διευκολύνετε τις στενογράφους της Βουλής να καταγράφουν όλα όσα λέγονται στη συνεδρίαση αυτή. Επιπρόσθετα, θα ήθελα να σας αναφέρω ότι καταγράφονται στα πρακτικά μόνο οι ομιλίες σας και όχι άλλα κείμενα που θα καταθέσετε στη Βουλή. Θα ήταν επίσης παράκληση να αποφεύγονται τα χειροκροτήματα.

Παρακαλώ τώρα τον πρόεδρο της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων, κ. Τάκη Αγαθοκλέους, να διαβάσει την έκθεση.

Τ. ΑΓΑΘΟΚΛΕΟΥΣ: Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

Έκθεση της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών», σε θέματα που αφορούν την υγεία

Παρόντες:

Τάκης Αγαθοκλέους, πρόεδρος	Χαράλαμπος Λάμπρου
Ανδρέας Αγρότης	Γεώργιος Λουκά
Ανδρέας Αποστόλου	Αστέρω Μεγαλέμου
Αναχίτ Εσκιτζιάν	Έλση Ουτιπιζιάν
Παντελάκης Θεοχάρους	Μιχάλης Παναγή
Παναγιώτης Καραβάς	Γεώργιος Παπαναστασίου
Κώστας Κυριακίδης	Λυγία Φουσεντζίδου

Η Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 5 Νοεμβρίου 2012. Στη συνεδρίαση αυτή κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας, καθώς και η αναπληρώτρια πρόεδρος και οι βουλευτές μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας κ. Στέλλα Κυριακίδου, Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου και Ρούλα Μαυρονικόλα, αντίστοιχα.

Εισάγοντας το υπό αναφορά θέμα στην επιτροπή, ο πρόεδρος της κ. Τάκης Αγαθοκλέους ανέφερε, μεταξύ άλλων, ότι στόχος της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων είναι η συζήτηση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι και η υποβολή εισηγήσεων για τη λήψη μέτρων που θα συμβάλουν στην επίλυση των προβλημάτων αυτών, καθώς και στη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους. Ωστόσο,

όπως δήλωσε ο ίδιος, αρκετά από τα αιτήματα των προηγούμενων συνόδων της Βουλής των Γερόντων δεν έχουν επιλυθεί, γι' αυτό και θα συζητηθούν εκ νέου στη 14^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων. Τα αιτήματα αυτά αφορούν κυρίως τα ακόλουθα:

1.Την απάμβλυνση του προβλήματος των λιστών αναμονής

Η Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων, αναφερόμενη στην ανάγκη να βελτιωθεί περαιτέρω ο χρόνος αναμονής στις λίστες των ασθενών, επισημαίνει ότι, παρ' όλο που έχει επιτευχθεί από πλευράς του Υπουργείου Υγείας βελτίωση στο χρόνο αναμονής για ορισμένες εξειδικευμένες εξετάσεις, το γεγονός ότι πολλοί δικαιούχοι λόγω των δυσμενών οικονομικών συνθηκών έχουν στραφεί προς το δημόσιο τομέα καθιστά δύσκολο το έργο των λειτουργών του αρμόδιου υπουργείου για απάμβλυνση του όλου προβλήματος.

2.Την εφαρμογή του Γενικού Συστήματος Υγείας (ΓΕΣΥ)

Η επιτροπή σημειώνει ότι η εφαρμογή του ΓΕΣΥ είναι σημαντική για τους ηλικιωμένους και γι' αυτό εισηγείται τη σταδιακή εφαρμογή του, με πρώτο στάδιο την έναρξη παροχής πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας. Επιπρόσθετα, επιθυμεί την ολοκλήρωση της μηχανογράφησης σε όλα τα νοσηλευτήρια και τα ιατρικά κέντρα, με σκοπό τη μείωση του διοικητικού κόστους, την ταχύτερη εξυπηρέτηση των ασθενών και την αντιμετώπιση των προβλημάτων που παρουσιάζονται σε σχέση με τη διαχείριση των ιατρικών φακέλων των ασθενών.

3.Την ανάπτυξη και διατήρηση του θεσμού της κατ' οίκον νοσηλείας

Η Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων επισημαίνει πόσο σημαντικός είναι ο θεσμός της κατ' οίκον νοσηλείας για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων και γι' αυτό εισηγείται την επέκτασή του στις αγροτικές περιοχές.

4.Τη δημιουργία γηριατρικών κλινικών

Η επιτροπή εισηγείται τη δημιουργία γηριατρικών κλινικών για να φιλοξενούν άτομα τρίτης ηλικίας που έχουν υποστεί σοβαρούς τραυματισμούς ή έχουν παρουσιάσει ορισμένες ασθένειες, μέχρι την αποκατάσταση και την ανάρρωσή τους.

5. Την αντιμετώπιση του προβλήματος της πολυφαρμακίας και την αναθεώρηση των τιμών ορισμένων φαρμακευτικών προϊόντων

Η Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων επισημαίνει ότι η ανεξέλεγκτη συνταγογράφηση και ζήτηση για διενέργεια αναλύσεων, ακτινογραφιών και άλλων εξετάσεων δημιουργεί τεράστιο πρόβλημα στο υφιστάμενο σύστημα υγείας και στους ασθενείς. Παράλληλα, υποστηρίζει την ανάγκη αναθεώρησης των τιμών ορισμένων φαρμακευτικών προϊόντων.

6. Την εκπαίδευση του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού σε θέματα φροντίδας ηλικιωμένων

Η επιτροπή υποστηρίζει την ενθάρρυνση των επιστημόνων για απόκτηση εξειδίκευσης στη γεροντολογία.

7.Τη δημιουργία κοινής επιτροπής, η οποία θα ασχολείται με θέματα υγείας και πρόνοιας των ηλικιωμένων και στην οποία θα συμμετέχουν το Υπουργείο Υγείας, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και η Βουλή των Γερόντων

8. Την παροχή υπηρεσιών προσθετικής μελών σε ανάπηρα άτομα .

Πέραν των πιο πάνω, ο πρόεδρος της επιτροπής παρέθεσε σε σχέση με το γενικότερο θέμα “Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών”, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

«Η προώθηση της ενεργού γήρανσης συνεπάγεται τη δημιουργία καλύτερων ευκαιριών, ώστε οι ηλικιωμένοι να μπορούν να διαδραματίσουν το ρόλο που τους αναλογεί στην

αγορά εργασίας, καταπολεμώντας τη φτώχεια, τον κοινωνικό αποκλεισμό, προάγοντας τον εθελοντισμό και την ενεργό συμμετοχή στην οικογενειακή ζωή και την κοινωνία και ενθαρρύνοντας την υγιή και αξιοπρεπή γήρανση. Προϋπόθεση όλων των πιο πάνω είναι:

1. Η προσαρμογή των συνθηκών για εξεύρεση εργασίας και στους ηλικιωμένους.
2. Η καταπολέμηση των αρνητικών στερεότυπων και διακρίσεων λόγω ηλικίας.
3. Η βελτίωση της υγείας και της ασφάλειας στην εργασία.
4. Ο προσανατολισμός των προγραμμάτων διά βίου μάθησης στις ανάγκες ενός γηράσκοντος εργατικού δυναμικού.
5. Η εξασφάλιση της επάρκειας των συστημάτων κοινωνικής προστασίας και της παροχής των κατάλληλων κινήτρων.

Με την οικονομική κρίση που μαστίζει τον τόπο, οι ηλικιωμένοι με χαμηλές συντάξεις είναι αυτοί που πολλές φορές αναγκάζονται να καταφεύγουν στα κρατικά νοσηλευτήρια. Ειδικότερα, με το κύμα πρόωρων αφυπηρετήσεων που παρουσιάστηκε τον τελευταίο χρόνο έχουν δημιουργηθεί τεράστια προβλήματα. Το κράτος παρουσιάζει αδυναμία στην άμεση αντιμετώπιση των αναγκών των ιατρικών και νοσηλευτικών ιδρυμάτων, στην επάρκεια αναλωσίμων, καθώς και στην επιδιόρθωση ή σωστή αξιοποίηση μηχανημάτων. Όλα αυτά έχουν άμεσες επιπτώσεις στην ποιότητα ζωής των ηλικιωμένων, οι οποίοι καλούνται να αντιμετωπίσουν μία οικονομική δυσπραγία που επιδεινώνει όλα τους τα προβλήματα, υγείας, κοινωνικά κ.λπ.

Το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού, σε συνεργασία με το Επαρχιακό Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού Λευκωσίας, αντιλαμβανόμενο τα σύγχρονα προβλήματα, δημιούργησε ένα σώμα εθελοντών στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας, το οποίο βοηθά οποιονδήποτε αντιμετωπίζει δυσκολία ή πρόβλημα στους χώρους του νοσοκομείου. Σημειώνεται ότι οι αντίστοιχες ομάδες εθελοντικής προσφοράς σε

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

ιδρύματα στην Ευρώπη, στην Αμερική και στην Αυστραλία αποτελούνται κυρίως από ηλικιωμένους.

Τονίζεται ότι ο εθελοντισμός παρέχει ευκαιρίες για κοινωνικοποίηση, επικοινωνία και ψυχαγωγία. Η ενασχόληση σε συνδέσμους και οργανώσεις, με προσφορά σε άτομα που έχουν κάποια ανάγκη, στηρίζει πρώτα τον ίδιο τον εθελοντή. Παράλληλα, τα φαινόμενα κατάθλιψης που παρουσιάζονται στους ηλικιωμένους μετά τη συνταξιοδότηση, εξαλείφονται με την προσφορά στο κοινωνικό σύνολο.

Στα πλαίσια του **“Ευρωπαϊκού Έτους Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών”**, η Βουλή των Γερόντων ανέπτυξε πρωτοβουλίες με σκοπό την εξάλειψη του χάσματος που υπάρχει μεταξύ των γενεών. Ο σκοπός εν μέρει επιτεύχθηκε με την 1^η Κοινή Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων και της Κυπριακής Παιδοβουλής, η οποία πραγματοποιήθηκε στις 28 Απριλίου 2012, καθώς και με την ανάγνωση χαιρετισμού από παιδοβουλευτή κατά τις δύο τελευταίες συνόδους της Βουλής των Γερόντων και αντίστροφα.

Το άτομο, αδρανοποιημένο, υποφέρει ψυχολογικά μετά την αφυπηρέτηση του και σε καμία περίπτωση δεν πρέπει να μείνει αδρανοποιημένο και βιολογικά. Η αδράνεια και η απομόνωσή του θα το οδηγήσουν σε μαρασμό. Η συμμετοχή του σε εθελοντικές οργανώσεις και άλλα οργανωμένα σύνολα δίνουν στο άτομο που αφυπηρετεί, την ευκαιρία να προσφέρει στους συνανθρώπους του και να νιώθει την ικανοποίηση ότι είναι χρήσιμο στην κοινωνία.

Η κοινωνική αλληλεγγύη είναι το μέσο με το οποίο οι συνταξιούχοι στηρίζουν την προσπάθεια απάμβλυνσης των προβλημάτων της απομόνωσης και περιθωριοποίησης ηλικιωμένων ατόμων, και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής τους.».

Τοποθετούμενοι στα πιο πάνω αιτήματα, οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας, που παρευρέθηκαν στη συνεδρία της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων,

κατέθεσαν γραπτό υπόμνημα στην επιτροπή, στο οποίο αναφέρονται, μεταξύ άλλων, και τα ακόλουθα:

1.Λίστες αναμονής

Για το θέμα αυτό οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας δήλωσαν ότι οι λίστες αναμονής ταλανίζουν τον τομέα της υγείας και προκαλούν στρεβλώσεις στην παροχή υπηρεσιών. Τα προβλήματα που έχει δημιουργήσει η οικονομική στενότητα που αντιμετωπίζει η χώρα μας, έχουν στρέψει το κοινό προς τα δημόσια νοσηλευτήρια, τα οποία καλούνται να εξυπηρετήσουν ασθενείς σε ποσοστό μεγαλύτερο κατά 30% σε σχέση με το 2011, τόσο όσον αφορά τις επισκέψεις όσο και τις εισαγωγές στα νοσηλευτήρια. Παράλληλα, η μη ενίσχυση με ιατρικό και νοσηλευτικό προσωπικό για την αντιμετώπιση των αυξανόμενων αναγκών, έχει επηρεάσει αρνητικά το χρόνο αναμονής για χειρουργικές επεμβάσεις και παρακλινικές εξετάσεις.

Από πλευράς Υπουργείου Υγείας οι προσπάθειες για απάμβλυνση του προβλήματος είναι συνεχείς και, προκειμένου να μειωθούν οι λίστες αναμονής, το υπουργείο έχει προβεί σε αγορά υπηρεσιών για τη διενέργεια διαγνωστικών εξετάσεων (όπως μαγνητικής τομογραφίας, αιμάτωσης του μυοκαρδίου – Thallium test) και καρδιοχειρουργικών και άλλων επεμβάσεων. Παράλληλα, έχει εφαρμοστεί, έπειτα από σχετική έγκριση του Υπουργικού Συμβουλίου, πιλοτικό πρόγραμμα υπερωριακής απασχόλησης στο Αγγειογραφικό Τμήμα του Γενικού Νοσοκομείου Λευκωσίας και έχει προωθηθεί η λειτουργία “συστήματος αναμονής και κλήσης” για κάλυψη έκτακτων επειγόντων περιστατικών κατά τις νυκτερινές ώρες, τα σαββατοκύριακα και τις αργίες στο Γενικό Νοσοκομείο Λευκωσίας και εκτός του κανονικού ωραρίου εργασίας στο Γενικό Νοσοκομείο Λεμεσού. Επιπρόσθετα, όπως ανέφεραν οι ίδιοι εκπρόσωποι, ο αριθμός των μηχανημάτων μέτρησης της οστικής πυκνότητας αυξήθηκε με στόχο την καλύτερη εξυπηρέτηση των ασθενών. Περαιτέρω, οι ίδιοι ενημέρωσαν την επιτροπή για

την εγκατάσταση σε πολλές κλινικές προγράμματος/λογισμικού για τις λίστες αναμονής, ώστε να γίνεται με πιο ορθό τρόπο η κατανομή των ραντεβού και η διαχείριση των ασθενών. Τέλος, οι ίδιοι δήλωσαν ότι οι λίστες αναμονής είναι ένα από τα θέματα τα οποία το Υπουργείο Υγείας προσεγγίζει πολυδιάστατα, δεδομένου ότι η μείωση του χρόνου αναμονής είναι άμεσα συνυφασμένη με την παραγωγικότητα και την ποιότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών.

2.Εφαρμογή του ΓεΣΥ

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Υγείας, οι προετοιμασίες για την υλοποίηση του ΓεΣΥ συνεχίζονται. Ειδικότερα, οι ίδιοι ενημέρωσαν την επιτροπή ότι το Υπουργικό Συμβούλιο, τον Ιούνιο του 2012, λαμβάνοντας υπόψη τη συνεχιζόμενη οικονομική κρίση, την κατάσταση των δημόσιων οικονομικών και την ανάγκη για εφαρμογή νέου συστήματος υγείας, αποφάσισε τη συγχρηματοδότηση του ΓεΣΥ, μέσω ενός συνδυασμού συνεισφορών από όλες τις ομάδες των εισφορέων και ενός συστήματος συμπληρωμών από μέρους των ασθενών, με τρόπο που δε θα επιβάλλεται καμία περαιτέρω επιβάρυνση στις δημόσιες δαπάνες υγειονομικής περίθαλψης, καθώς και τη χρηματοδότηση του συστήματος πληροφορικής του ΓεΣΥ με βάση τη μέθοδο του BOT (Build-Operate-Transfer), με απώτερο στόχο τη διευκόλυνση και την επίσπευση της εφαρμογής του ΓεΣΥ.

Ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας, σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, έχει συντάξει έναν οδικό χάρτη με βάση τον οποίο η έναρξη της εφαρμογής του νέου συστήματος τοποθετείται χρονικά κατά το τρίτο τρίμηνο του 2015. Με βάση το εν λόγω χρονοδιάγραμμα, το Υπουργείο Υγείας και ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας έχουν ετοιμάσει αναθεωρημένο κείμενο του νομοσχεδίου που είναι κατατεθειμένο στη Βουλή και τροποποιεί τον περί Γενικού Συστήματος Υγείας Νόμο, ταυτόχρονα προωθούν τη

σύνταξη σχετικών κανονισμών. Σε σχέση με το σύστημα πληροφορικής, οι ίδιοι εκπρόσωποι ενημέρωσαν ότι ο Οργανισμός Ασφάλισης Υγείας έχει προχωρήσει με τον ανταγωνιστικό διάλογο για την προκήρυξη της προσφοράς που αφορά την ανάπτυξη και τη λειτουργία του συστήματος με τη μέθοδο της αυτοχρηματοδότησης.

Όπως επίσης οι ίδιοι εκπρόσωποι δήλωσαν, η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχει η τεχνολογία, ιδιαίτερα για τον περιορισμό της γραφειοκρατίας με τη χρήση αυτοματοποιημένων διαδικασιών, αποτελεί έναν από τους στόχους που έχει θέσει το Υπουργείο Υγείας. Στα πλαίσια αυτά έχει αναπτυχθεί η δυνατότητα εφαρμογής ηλεκτρονικών υπηρεσιών στα γενικά νοσοκομεία Λευκωσίας και Αμμοχώστου, τα οποία είναι μηχανογραφημένα. Οι υπηρεσίες αυτές αφορούν τα ηλεκτρονικά ραντεβού για τις παραπομπές σε εξειδικευμένες εξετάσεις και ειδικότητες, από τα διάφορα κέντρα υγείας των δύο επαρχιών, για την καλύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. Επιπρόσθετα, όπως δήλωσαν οι ίδιοι, στα δύο μηχανογραφημένα νοσοκομεία προωθήθηκε η ηλεκτρονική εγγραφή ασθενών άνω των εξήντα πέντε ετών, έτσι ώστε οι ηλικιωμένοι ασθενείς να μπορούν είκοσι τέσσερις ώρες πριν από το ραντεβού τους να εγγράφονται ηλεκτρονικά, προς αποφυγή της αχρείαστης ταλαιπωρίας της αναμονής έξω από το ιατρείο. Παράλληλα, οι ίδιοι επισήμαναν ότι το Υπουργείο Υγείας αναγνωρίζει την ανάγκη επέκτασης της μηχανογράφησης και στα άλλα νοσοκομεία για την άσκηση άμεσου και ακριβούς διοικητικού ελέγχου, βασισμένου στις δυνατότητες της πληροφορικής, ο έλεγχος θα έχει ως αποτέλεσμα τη λήψη αποφάσεων βασισμένων σε πραγματικά και μετρήσιμα μεγέθη, με στόχο τη μείωση των δαπανών και τη βέλτιστη αξιοποίηση των διαθέσιμων πόρων. Συναφώς, το εν λόγω υπουργείο προωθεί την επέκταση του “Ολοκληρωμένου Πληροφορικού Συστήματος Υγείας” στο Νοσοκομείο Αρχιεπίσκοπος Μακάριος ΙΙΙ και στο Γενικό Νοσοκομείο Πάφου. Τέλος, θα προωθηθεί από πλευράς του Υπουργείου Υγείας η επέκταση των δυνατοτήτων που παρέχει η ηλεκτρονική υγεία, με

την υιοθέτηση δράσεων που υποστηρίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση, στους τομείς της κατ' οίκον φροντίδας, της τηλεϊατρικής, της τηλεφροντίδας και της εξυπηρέτησης των απομακρυσμένων περιοχών, με στόχο την απάμβλυνση των προβλημάτων περιθωριοποίησης και απομόνωσης των ηλικιωμένων.

3. Κατ' οίκον νοσηλεία

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας δήλωσαν στην επιτροπή ότι συνεχίζεται η σταδιακή επέκταση και ενίσχυσή του θεσμού της κατ' οίκον νοσηλείας, αφού αναγνωρίζονται οι ιδιαίτερες ανάγκες φροντίδας υγείας των ατόμων τρίτης ηλικίας, με έμφαση στην προαγωγή της αυτονομίας και το σεβασμό στις ιδιαίτερες ανάγκες υγείας και αξιοπρέπειάς τους. Ειδικότερα, το 2012 έγινε περαιτέρω επέκταση του θεσμού στις επαρχίες Λεμεσού, Αμμοχώστου, Λάρνακας και Πάφου.

Παράλληλα, αναγνωρίζοντας τις ιδιαιτερότητες των απομακρυσμένων περιοχών και τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν τα ηλικιωμένα άτομα, το υπουργείο στοχεύει στη συνεχή ενίσχυση και επέκταση της υπηρεσίας της κατ' οίκον νοσηλείας, ενώ ταυτόχρονα προγραμματίζει την αναδιοργάνωση της υφιστάμενης στελέχωσης, η οποία αναμένεται να συμβάλει στην περαιτέρω κάλυψη των αναγκών υγείας των ηλικιωμένων που διαμένουν στις απομακρυσμένες αγροτικές περιοχές.

Σε σχέση με την κοινοτική νοσηλευτική ψυχικής υγείας, σύμφωνα με τους ίδιους εκπροσώπους, αυτή έχει επεκταθεί σε παγκύπρια βάση και, μεταξύ άλλων, προσφέρει παρεμβάσεις στα άτομα τρίτης ηλικίας και στους φροντιστές τους. Οι παρεμβάσεις αυτές γίνονται μέσα από ένα ολοκληρωμένο φάσμα υπηρεσιών, με κατ' οίκον επισκέψεις, μέσα από κοινοτικά κέντρα ψυχικής υγείας, συμβουλευτικά κέντρα, κέντρα πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας, στέγες ηλικιωμένων ατόμων, διασυνδετικές/συμβουλευτικές υπηρεσίες, πολυδύναμα κοινοτικά κέντρα για

(α) υποστήριξη των ατόμων τρίτης ηλικίας,

- (β) εκπαίδευση και υποστήριξη των οικογενειών/φροντιστών,
- (γ) εκπαίδευση για τη φροντίδα των ατόμων τρίτης ηλικίας των φροντιστών που εργάζονται στα πολυδύναμα κέντρα και στους οίκους ευγηρίας, όπου διαμορφώνεται αίτημα, για να ανταπεξέλθουν στο ρόλο τους, και
- (δ) αγωγή της κοινότητας, με τη συμβολή των αρχών της τοπικής αυτοδιοίκησης, τα συμβούλια κοινοτικού εθελοντισμού, τις μη κυβερνητικές οργανώσεις κ.λπ.

4. Δημιουργία γηριατρικών κλινικών

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Υγείας, οι αποφάσεις του εν λόγω υπουργείου συγκλίνουν με τις συστάσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης για ενσωμάτωση των γηριατρικών υπηρεσιών στην πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια φροντίδα υγείας, με παράλληλη ωφέλεια τόσο στην κοινωνική όσο και στην οικονομική πτυχή του όλου θέματος. Συναφώς, σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, εφαρμόζονται εναλλακτικές δομές φροντίδας για την τρίτη ηλικία, πρακτική η οποία σε άλλες χώρες τείνει να αντικαταστήσει την εισαγωγή των ατόμων τρίτης ηλικίας σε νοσοκομειακές κλίνες οξείας νοσηλείας. Επιπρόσθετα, οι ίδιοι εκπρόσωποι δήλωσαν στην επιτροπή ότι τα σημερινά συστήματα υγείας δέχονται παγκόσμια σημαντικές πιέσεις για αλλαγή και γι' αυτό η γήρανση του πληθυσμού πρέπει να αντιμετωπιστεί ως πρόκληση παρά ως πρόβλημα, με στόχο το σχεδιασμό και την υλοποίηση ενδιάμεσων υπηρεσιών με εναλλακτικές προσεγγίσεις για τη φροντίδα υγείας των ηλικιωμένων. Τέλος, όπως οι ίδιοι ανέφεραν, η ανάγκη αυτή ενισχύεται ιδιαίτερα ενόψει της παγκόσμιας οικονομικής στενότητας.

5. Αντιμετώπιση του προβλήματος της πολυφαρμακίας και αναθεώρηση των τιμών ορισμένων φαρμακευτικών προϊόντων

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας δήλωσαν στην επιτροπή ότι, λαμβάνοντας υπόψη τα ευρήματα σχετικής μελέτης των Φαρμακευτικών Υπηρεσιών, το υπουργείο

τους έχει αρχίσει τη συστηματική καταγραφή για κάθε κέντρο υγείας των συνταγών με αριθμό φαρμάκων ανά συνταγή μεγαλύτερο από πέντε, ως ένα μέτρο για ποσοτικοποίηση και συνεχή παρακολούθηση του όλου προβλήματος. Με αυτόν τον τρόπο θα υπάρξει χαρτογράφηση του φαινομένου και συνεχής παρακολούθηση των επιμέρους τάσεων, με στόχο τη λήψη μέτρων περιορισμού του φαινομένου της πολυφαρμακίας. Βάσει των αποτελεσμάτων της συστηματικής καταγραφής των πιο πάνω στοιχείων σχετικά με την πολυφαρμακία, προγραμματίζεται η εφαρμογή συστήματος γραπτής ειδοποίησης, με αποδέκτες τους υπεύθυνους των ιατρικών κέντρων με ψηλό δείκτη πολυφαρμακίας, στους οποίους θα επισημαίνεται η υποχρέωση λήψης διορθωτικών μέτρων για περιορισμό της συνταγογράφησης. Παράλληλα, σύμφωνα με όσα ανέφεραν οι ίδιοι, θα διοργανώνονται ειδικά σεμινάρια για επαγγελματίες υγείας σε ό,τι αφορά την ορθολογιστική συνταγογράφηση φαρμάκων.

Σε σχέση με την ανεξέλεγκτη ζήτηση για διενέργεια αναλύσεων και άλλων εξετάσεων, οι ίδιοι ενημέρωσαν την επιτροπή ότι σημαντική μείωση στη ζήτηση έχει ήδη επιτευχθεί με τη μηχανογράφηση των υπηρεσιών σε ορισμένα νοσοκομεία και αναμένεται ότι αυτή θα ενισχυθεί με τη σταδιακή μηχανογράφηση όλων των δημόσιων νοσηλευτηρίων. Ωστόσο, η ανεξέλεγκτη ζήτηση είναι θέμα που πρέπει να αντιμετωπιστεί συλλογικά, μέσα από τη συνεργασία μεταξύ των ασθενών και των παροχών υπηρεσιών υγείας που καλούνται να εφαρμόζουν συγκεκριμένα πρωτόκολλα.

Τέλος, οι ίδιοι εκπρόσωποι ενημέρωσαν την επιτροπή ότι το Υπουργείο Υγείας προωθεί την αναθεώρηση της τιμολογιακής πολιτικής του κράτους για τα φάρμακα.

6. Εκπαίδευση ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού σε θέματα φροντίδας ηλικιωμένων

Σύμφωνα με τα στοιχεία που κατατέθηκαν στην επιτροπή από τους εκπροσώπους του Υπουργείου Υγείας, το εν λόγω υπουργείο προωθεί μέτρα τα οποία υποστηρίζουν τη

συμμετοχή των αρμόδιων λειτουργών σε διασκέψεις, σεμινάρια κ.λπ, τόσο στην Κύπρο όσο και στο εξωτερικό, με σκοπό την ενίσχυση της εκπαίδευσης των διαφόρων ιατρικών ειδικοτήτων και των άλλων επαγγελματιών υγείας, ώστε να είναι σε θέση να παρέχουν πολυτομεακή αντιμετώπιση στα προβλήματα υγείας των ηλικιωμένων. Ο “πυρήνας εκπαίδευσης” στο Τμήμα Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας Υγείας έχει ενδυναμωθεί και από το Δεκέμβριο του 2011, οι γενικοί ιατροί των αστικών και των αγροτικών κέντρων υγείας συμμετέχουν υποχρεωτικά, εκ περιτροπής, σε εκπαιδευτικά προγράμματα που διενεργούνται για διάφορες ειδικότητες από τις αντίστοιχες κλινικές των νοσοκομείων, όπως η παθολογία, η καρδιολογία, η ρευματολογία. Επίσης, σύμφωνα με τα ίδια στοιχεία, το Υπουργείο Υγείας διοργάνωσε πρόσφατα ημερίδα με στόχο την επιμόρφωση των επαγγελματιών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας σε θέματα υγείας των ηλικιωμένων όλων των τμημάτων/υπηρεσιών του υπουργείου. Η εν λόγω ημερίδα προγραμματίζεται να επαναληφθεί εντός του 2013, με στόχο τη σταδιακή κάλυψη του συνόλου των λειτουργών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας.

Πέραν των πιο πάνω, οι Υπηρεσίες Κατ’ οίκον Νοσηλείας και Κοινωνικής Νοσηλευτικής Ψυχικής Υγείας συνεχίζουν τις δραστηριότητές τους για την εκπαίδευση και την ευαισθητοποίηση των φροντιστών (άτυπων και τυπικών), καθώς και για την εκπαίδευση των ίδιων των ευαίσθητων ομάδων πληθυσμού τρίτης ηλικίας, με στόχο την πρόληψη προβλημάτων υγείας που συνοδεύουν την τρίτη ηλικία και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των ατόμων τρίτης ηλικίας. Συγκεκριμένα, οι κοινοτικοί νοσηλευτές προβαίνουν σε διαφώτιση/ενημέρωση των ίδιων των ηλικιωμένων τόσο σε ατομικό όσο και σε ομαδικό επίπεδο στα πολυδύναμα κέντρα υγείας, για θέματα ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για τους ηλικιωμένους (φυσιολογικές αλλαγές του γήρατος, σακχαρώδης διαβήτης και διατροφικές συνήθειες, άτομα τρίτης ηλικίας και κατάθλιψη, υπέρταση κ.λπ). Παράλληλα, η Διεύθυνση Νοσηλευτικών Υπηρεσιών, με βάση σχετικό εγχειρίδιο της

Παγκόσμιας Οργάνωσης Υγείας, έχει ετοιμάσει εργαλεία αξιολόγησης για την κατάθλιψη, την απώλεια μνήμης, τις πτώσεις και την ακράτεια ούρων στην τρίτη ηλικία, τα οποία αξιοποιούνται από τους κοινοτικούς νοσηλευτές, με στόχο την πρόληψη και την έγκαιρη παρέμβαση για τη μεγαλύτερη δυνατή βελτίωση του επιπέδου υγείας των ηλικιωμένων. Τέλος, στα πλαίσια των προσπαθειών για βελτίωση του επιπέδου υγείας και αυτονομίας των ηλικιωμένων ατόμων, το Υπουργείο Υγείας εξέδωσε διαφωτιστικό/ενημερωτικό υλικό, με το οποίο παρέχονται χρήσιμες συμβουλές για την προαγωγή της υγείας, την ανάπτυξη δεξιοτήτων των ηλικιωμένων και την αποφυγή ατυχημάτων.

7. Δημιουργία κοινής επιτροπής η οποία θα ασχολείται με θέματα υγείας και πρόνοιας των ηλικιωμένων και στην οποία θα συμμετέχουν το Υπουργείο Υγείας, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και η Βουλή των Γερόντων

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας δήλωσαν ότι η συνεργασία των Υπουργείων Υγείας και Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων σε θέματα που αφορούν τους ηλικιωμένους είναι συνεχής και απρόσκοπτη. Στα πλαίσια αυτής της συνεργασίας λειτουργεί επιτροπή προώθησης της συνεργασίας μεταξύ Υπουργείου Υγείας και των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας και του Τμήματος Κοινωνικής Ενσωμάτωσης του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, με στόχο την αξιοποίηση των γνώσεων και των εμπειριών των δύο υπουργείων προς όφελος των ηλικιωμένων. Επιπρόσθετα, οι ίδιοι εκπρόσωποι σημείωσαν ότι το Υπουργείο Υγείας εκπροσωπείται στο Συμβουλευτικό Σώμα Ηλικιωμένων και ότι το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων συμμετείχε ενεργά σε εκπαιδευτική ημερίδα που διοργάνωσε πρόσφατα το Υπουργείο Υγείας για την εκπαίδευση των λειτουργών σε θέματα της τρίτης ηλικίας.

8.Παροχή υπηρεσιών προσθετικής μελών σε ανάπηρα άτομα

Οι εκπρόσωποι του Υπουργείου Υγείας ενημέρωσαν την επιτροπή ότι λειτουργεί Εργαστήριο Προσθετικών Μελών από το 1978, με τέσσερα άτομα προσωπικό. Στο παρόν στάδιο, σύμφωνα με τους ίδιους εκπροσώπους, το εν λόγω κέντρο προσφέρει διορθωτικές και προσθετικές κατασκευές άνω και κάτω άκρων, ενώ γίνονται προσπάθειες αναβάθμισής του, οι οποίες όμως θα υλοποιηθούν μόλις αυτό καταστεί δυνατό.

Η αναπληρώτρια πρόεδρος και τα μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Αντιπροσώπων, κ. Στέλλα Κυριακίδου, Στέλλα Μισιαούλη Δημητρίου και Ρούλα Μαυρονικόλα, αντίστοιχα, διαβεβαίωσαν τον πρόεδρο και τα μέλη της Επιτροπής Υγείας της Βουλής των Γερόντων ότι θα ενημερωθεί κατάλληλα η Κοινοβουλευτική Επιτροπή Υγείας τόσο για τα αιτήματα που τέθηκαν κατά τη συνεδρίαση αυτή όσο και για όσα θα τεθούν κατά τη συζήτηση στην ολομέλεια της Βουλής των Γερόντων που θα ακολουθήσει, ώστε να συμβάλει και αυτή με τη σειρά της, στο μέτρο του δυνατού, στην επίλυση ή απάμβλυνση των προβλημάτων που συζητήθηκαν.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων εισηγείται προς την ολομέλεια της Βουλής των Γερόντων τα ακόλουθα:

- 1. Την απάμβλυνση του προβλήματος των λιστών αναμονής.**
- 2. Την εφαρμογή του ΓεΣΥ.**
- 3. Την ανάπτυξη και διατήρηση του θεσμού της κατ' οίκον νοσηλείας.**
- 4. Τη δημιουργία γηριατρικών κλινικών.**
- 5. Την επαρκή αντιμετώπιση του προβλήματος της πολυφαρμακίας και την αναθεώρηση των τιμών ορισμένων φαρμακευτικών προϊόντων.**

6. Την εκπαίδευση του ιατρικού και νοσηλευτικού προσωπικού σε θέματα φροντίδας ηλικιωμένων.
7. Τη δημιουργία κοινής επιτροπής, η οποία θα ασχολείται με θέματα υγείας και πρόνοιας των ηλικιωμένων και στην οποία θα συμμετέχουν το Υπουργείο Υγείας, το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και η Βουλή των Γερόντων.

8. Την αναβάθμιση των υπηρεσιών προσθετικής μελών σε ανάπηρα άτομα.

Με την ευκαιρία αυτή, η Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων εκφράζει τις θερμές ευχαριστίες της προς τον Πρόεδρο της Βουλής κ. Γιαννάκη Ομήρου, για την ευγενή καλοσύνη που είχε να παραχωρήσει το κτίριο και τις εγκαταστάσεις της Βουλής, αλλά και το προσωπικό της Βουλής για τη συμβολή τους στην όλη διοργάνωση της Βουλής των Γερόντων. Ευχαριστώ πάρα πολύ για την κατανόησή σας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστώ, κύριε Αγαθοκλέους.

Εφροντίσατε να συντομεύσετε την ανάγνωση της έκθεσης και αυτό θα δώσει χρόνο στις παρεμβάσεις των μελών της Βουλής.

Με βάση το ερώτημα αν υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής, φαίνεται ότι υπάρχουν. Να αρχίσουμε, όπως έχω πει, ο καθένας να μιλά όρθιος, πολύ σύντομα και να αναφέρει το όνομά του και την οργάνωσή του.

Ο κ. Γιώργος Αλετράρης από την Οργάνωση Παραπληγικών Κύπρου. Παρακαλώ να μιλήσει καθιστός.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΑΡΑΠΛΗΓΙΚΩΝ ΚΥΠΡΟΥ

(ΓΙΩΡΓΟΣ ΑΛΕΤΡΑΡΗΣ):

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, εκ μέρους της Οργάνωσης Παραπληγικών Κύπρου χαιρετίζω τη σημερινή 14^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων που

πραγματοποιείται για δέκατη τέταρτη συνεχή χρονιά, και στην οποία παρουσιάζονται τα διάφορα προβλήματα που μας απασχολούν.

Ένα από τα σημαντικά προβλήματα που μας ταλανίζουν είναι η πρόσβαση στα δημόσια κτίρια, ειδικότερα στα ιατρικά κέντρα, στις κλινικές καθώς επίσης σε όλα τα άλλα κτίρια, πεζοδρόμια, δρόμους στα οποία πρέπει να δημιουργηθεί πρόσβαση για τους παραπληγικούς. Η προσβασιμότητα είναι απαραίτητο να προσφέρεται στα άτομα με αναπηρίες, ούτως ώστε να ζουν μια κανονική ζωή χωρίς αποκλεισμούς.

Άλλο ιδιαίτερο πρόβλημα το οποίο θα πρέπει να επιλυθεί είναι τα δημόσια μέσα μεταφοράς να μην είναι μόνο εντός των πόλεων, αλλά να είναι και μεταξύ των πόλεων.

Επίσης σημαντική βοήθεια για τους παραπληγικούς είναι και η κατ' οίκον φροντίδα σε άτομα με βαριές αναπηρίες.

Τέλος, θα ήθελα να τονίσω την υποχρέωση του κράτους να υλοποιήσει τις πρόνοιες που απορρέουν από την υπογραφή της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρίες, την οποία η Κυπριακή Δημοκρατία έχει υπογράψει.

Ευχαριστώ για την ευκαιρία που μας έχετε δώσει, ελπίζοντας ότι σύντομα θα εισακουστούν και θα επιλυθούν τα πιο πάνω προβλήματα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Αλετράρη. Ακολουθεί ο κ. Φλουρέντζος Κούττας από το Επαρχιακό Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού Αμμοχώστου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ (ΕΣΣΕ): (ΦΛΟΥΡΕΝΤΖΟΣ ΚΟΥΤΤΑΣ)

Κύριε Προεδρεύοντα, αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες βουλευτές, θα ήθελα να αναφερθώ ξανά για πολλοστή φορά στο θέμα των νοσοκομείων ή ιατρείων τα οποία είναι στις κοινότητες και ζητούμε όπως στελεχωθούν ή τουλάχιστο οι γιατροί να

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

επισκέπτονται τα ιατρεία αυτά σε πιο συχνές ημερομηνίες. Γιατί βλέπω ότι έρχεται κάποιος γιατρός, εξετάζει μία ημέρα πενήντα έως εξήντα ασθενείς και ούτε να τους φωτογραφίζει δεν προλαβαίνει. Γι' αυτό το λόγο πρέπει να γίνει αυτή η υπόθεση.

Το δεύτερο θέμα που θέλω να θίξω είναι για το Νοσοκομείο Αμμοχώστου. Στο παλαιό νοσοκομείο Αμμοχώστου υπάρχουν ωραίες αίθουσες και εξετάζουν όλοι οι γιατροί των διαφόρων ειδικοτήτων. Γίνεται πολύ καλή δουλειά. Παίρνουν όμως οι ασθενείς τες συνταγές τους και πρέπει να μεταβούν στο νέο νοσοκομείο, για να πάρουν τα φάρμακά τους. Για μας είναι αδιανόητο οι ηλικιωμένοι ή οι ασθενείς να μεταβαίνουν κάπου αλλού να παίρνουν τα φάρμακα. Ας γίνει ένα φαρμακείο στο νοσοκομείο αυτό.

Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστούμε πολύ.

Ο κ. Μιχάλης Παναγή της Ένωσης Κυπρίων Συνταξιούχων.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΕΝΩΣΗΣ ΚΥΠΡΙΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ (ΕΚΥΣΥ): (ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΝΑΓΗ):

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες, εγώ συμφωνώ με την Έκθεση της Επιτροπής Υγείας, όπως αυτή αναφέρεται στα έγγραφα τα οποία μας εδόθησαν, καθώς και στην εισαγωγή του προέδρου της επιτροπής του φίλου Τάκη Αγαθοκλέους. Εδώ τα προβλήματα υγείας των ηλικιωμένων είναι διαχρονικά, όμως πιστεύω πρέπει να εκτιμήσουμε ότι έγινε βελτίωση αυτά τα χρόνια, χωρίς να λέμε ότι έχουν λυθεί όλα τα προβλήματα των ηλικιωμένων σε θέματα υγείας.

Το γεγονός ότι είμαστε η μοναδική χώρα στην Ευρωπαϊκή Ένωση που δεν έχει εφαρμοσμένο ένα γενικό σχέδιο υγείας, αυτό έχει ως αποτέλεσμα... αρκετά από τα προβλήματα που αναφέρονται στη έκθεση δεν θα υπήρχαν, αν υπήρχε και λειτουργούσε το Γενικό Σχέδιο Υγείας. Πιστεύω ότι αρκετά από τα προβλήματα που

αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι θα λύνονταν με αυτή την εφαρμογή. Ας ελπίσουμε, παρόλο ότι η εισήγησή μας είναι να αρχίσει από την πρωτοβάθμια ιατρική περίθαλψη, όμως αντιλαμβανόμαστε τα προβλήματα που υπάρχουν. Πιστεύω ότι είναι μια αναγκαιότητα για την Κύπρο η εφαρμογή του Γενικού Σχεδίου Υγείας το οποίο θα λύσει, όπως είπαμε προηγουμένως, αρκετά από τα προβλήματα.

Αναφορικά με τις γηριατρικές κλινικές, παρόλο ότι υπάρχει η θέση του Υπουργείου Υγείας, πιστεύω ότι αν δε μιλούμε για γηριατρικές κλινικές αλλά για αίθουσες βραδείας αποθεραπείας ασθενών ηλικιωμένων, οι οποίοι ύστερα από μια εγχείρηση δε θα μπορούν να πάν στο σπίτι τους. Νομίζω ότι είναι αναγκαιότητα η ίδρυση αυτών των ειδικών αιθουσών γι' αυτούς που αντιμετωπίζουν ειδικά προβλήματα ύστερα από μια εγχείρηση ή άλλη βαρετή ασθένεια, για να τους δοθεί η ευκαιρία ως ενδιάμεσος σταθμός μέχρι να πάν στο σπίτι τους.

Νομίζω ότι τα προβλήματα της υγείας έχουν βελτιωθεί, όμως ο αγώνας πρέπει να είναι συνεχής γιατί δε θα σταματήσουν να υπάρχουν αυτά τα προβλήματα. Όσα διαβήματα και να κάνουμε, τα προβλήματα θα υπάρχουν, όμως δε σημαίνει ότι θα τα βάλουμε κάτω. Πάντοτε θα ζητούμε, διότι αν δεν απαιτούμε, δεν μπορούν να λυθούν και τα προβλήματα τα οποία υπάρχουν. Σας ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε, κύριε Μιχάλη. Ο κ. Αντώνης Παπαντωνίου της Παγκύπριας Οργάνωσης Αγροτών.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΓΡΟΤΩΝ: (ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ):

Θα αποφύγω τις προσφωνήσεις, θα μπω κατ' ευθείαν στο θέμα.

Είναι ευχάριστο το ότι βρίσκονται οι νέοι σήμερα μαζί μας και την περασμένη χρονιά, όπως κι εμείς. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η συνέχιση των δεσμών μεταξύ όλων των γενεών υπάρχει, ασχέτως αν κάποιοι ειδικοί ψυχολόγοι λένε ότι υπάρχει μεγάλη

διαφορά μεταξύ των δύο. Πάντοτε υπήρχαν διαφορές και θα υπάρχουν μικροδιαφορές, πλην όμως η συνεργασία συνεχίζει να υπάρχει.

Ένα θέμα που αφορά τους νέους και θα ήθελα να το θίξουμε, για να τους δείξουμε ότι κι εμείς ενδιαφερόμαστε για τα δικά τους, είναι το θέμα των παιδιών τα οποία γεννιούνται με καρδιοπάθεια. Πριν δύο χρόνια είχε αποφασιστεί η αποστολή καρδιολόγου για ειδίκευση στις παθήσεις των νέων, πλην όμως εδώ και δύο χρόνια δεν έχει ακόμα σταλεί κανένα άτομο.

Ένα πράγμα το οποίο έχουμε γενικά στις κυβερνήσεις μας είναι το θέμα της σωστής διοίκησης. Δυστυχώς, η μη σωστή διοίκηση, η μη χρηστή διοίκηση, δημιουργεί πολλά προβλήματα. Δε θα αναφερθώ ούτε στους βιασμούς γυναικών που χάνονται τα σχετικά φάιλς, ούτε σε αυτούς οι οποίοι παίρνουν προμήθειες και προάγονται. Δε θα αναφερθώ στα εμφυτεύματα και χάνονται τα σχετικά φάιλς και πάλι προάγονται εκείνοι οι οποίοι πρωτοστάτησαν, αλλά θα αναφερθώ στις λίστες αναμονής.

Έχει δοθεί ιδιαίτερη έμφαση από ορισμένους ότι έχουν ελαττωθεί οι λίστες αναμονής. Δυστυχώς, φίλοι μου, οι λίστες αναμονής όχι μόνο δεν έχουν ελαττωθεί, αλλά έχουν αυξηθεί. Εάν πήγαινε κανείς στο καρδιολογικό τμήμα... πριν από έξι εφτά χρόνια σε παρέπεμπαν στον ειδικό κάθε δύο μήνες, οι δύο μήνες έγιναν τέσσερις, οι τέσσερις έγιναν έξι και πάμε προς τα πάνω. Αν με αυτό θεωρείται ότι έχει βελτιωθεί η κατάσταση, δεν ξέρω! Προσωπικά με έχουν γράψει για μια εξέταση μετά από ένα χρόνο! Από τον περασμένο Αύγουστο, του χρόνου τον Ιούλιο!

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μην μπείτε σε λεπτομέρειες της όλης υπόθεσης, σας παρακαλώ, γιατί είναι περιορισμένος ο χρόνος.

ΑΝΤΩΝΗΣ ΠΑΠΑΝΤΩΝΙΟΥ: Απολογούμαι. Θα σταματήσω και θα πω μόνο, μια και η τρίτη ηλικία θέλει να δείξει την κοινωνική της προσφορά, θα εισηγούμουν όπως η Βουλή

των Γερόντων αποφασίσει να κάμνει δενδροφύτευση κάθε χρόνο ενός τόπου, για αναδάσωση της Κύπρου. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Κι εγώ ευχαριστώ. Η εισήγησή σας καταγράφεται και είναι και πολύ επίκαιρη. Με τις κλιματικές αλλαγές οφείλουμε να πρασινίσουμε την Κύπρο για να αντέξει. Ακολουθεί ο κ. Παναγιώτης Καραβάς της Παγκύπριας Επιτροπής Συνταξιούχων ΣΕΚ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΣΕΚ (ΠΕΣΥΣ-ΣΕΚ)
(ΠΑΝΑΓΙΩΤΗΣ ΚΑΡΑΒΑΣ):

Κύριε Πρόεδρε, επιθυμώ, για ακόμα μια φορά, να αναφερθώ στο Νόμο 1 (Ι) του 2204 που προνοεί για την Κατοχύρωση και την Προστασία των Δικαιωμάτων των Ασθενών και περί συναφών θεμάτων. Λυπούμαι να παρατηρήσω ότι ο εν λόγω νόμος δεν παρέχει καμιά κατοχύρωση ή προστασία στα δικαιώματα των ασθενών γιατί δεν προβλέπει καμιά ποινή όταν γιατρός, μετά και τη διαπίστωση της αρμόδιας επιτροπής εξέτασης παραπόνων, παραβιάζει αναφερόμενα από το νόμο δικαιώματα του ασθενή. Από τις 26 Δεκεμβρίου του 2005 κατήγγειλα παραβίαση συγκεκριμένων δικαιωμάτων ασθενή, ηλικίας 96 ετών, ο οποίος χωρίς τη συγκατάθεση κανενός υποβλήθηκε σε χειρουργική επέμβαση, για να έχει ακόμα μια εβδομάδα επώδυνης ζωής.

Αποτάθηκα τόσο στον πρόεδρο και μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Υγείας όσο και στον πρόεδρο και μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και εισηγήθηκα ότι για να γίνονται πράγματι σεβαστά τα δικαιώματα των ασθενών, πρέπει να συμπληρωθεί ο νόμος και να προβλέπει ποινές για όσους τα παραβιάζουν.

Μέχρι σήμερα δεν είχα απάντηση και επαναλαμβάνω την εισήγησή μου.

Δεύτερον, κάρτα νοσηλείας. Μια μικρή ομάδα συνταξιούχων, λόγω εισοδηματικών κριτηρίων, δε δικαιούνται ανανέωσης της πράσινης κάρτας νοσηλείας και ως ΠΕΣΥΣ-ΣΕΚ ζητήσαμε άρση αυτών των κριτηρίων. Μέχρι σήμερα δεν έχουμε ικανοποίηση του

αιτήματός μας. Είναι κατά τη γνώμη μας άδικο η εν λόγω ομάδα, που εκπληρώνει και εξακολουθεί να εκπληρώνει όλες τις υποχρεώσεις της προς τη Δημοκρατία, να μη δικαιούται κάρτα νοσηλείας πράσινη και οι Τουρκοκύπριοι, που δεν εκπληρώνουν τις υποχρεώσεις τους προς τη Δημοκρατία, να δικαιούνται χωρίς κριτήρια τη ροζ κάρτα για δωρεάν ιατροφαρμακευτική περίθαλψη. Στον τομέα τους υπάρχουν πρώτης τάξεως νοσοκομεία, δεν πηγαίνουν όμως εκεί και προτιμούν τα δικά μας που είναι δωρεάν προκαλώντας συμφόρηση.

Τρίτον, τιμές φαρμάκων. Όσοι δεν έχουν κάρτα νοσηλείας και αποτείνονται στον ιδιωτικό τομέα για ιατροφαρμακευτική περίθαλψη, εκτός του ότι επιβαρύνονται οικονομικά με την πληρωμή ψηλών τελών για επισκέψεις σε γιατρούς και εγχειρήσεις, πληρώνουν και τα φάρμακα πανάκριβα.

Εισηγούμαστε όπως οι Φαρμακευτικές Υπηρεσίες της Δημοκρατίας, μέχρι να εφαρμοστεί το ΓεΣΥ, εισάγουν και τα φάρμακα που χρειάζεται ο ιδιωτικός τομέας και να τα μεταπωλούν στους φαρμακοποιούς. Έτσι θα εξασφαλίζονται καλύτερες τιμές για όλους. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστώ κι εγώ. Ακολουθεί ο κ. Γεώργιος Λουκά του Συνδέσμου Συνταξιούχων Εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης. Παρακαλώ, έχετε το λόγο.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ: (ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΟΥΚΑ):

Η κυβέρνηση εδώ και χρόνια, λόγω της οικονομικής κρίσης που μαστίζει την Κύπρο, αδυνατεί να δώσει λύσεις στα χρόνια προβλήματα και αιτήματα που υποβάλλουμε κάθε χρόνο. Λόγω φυσικά της οικονομικής κρίσης «έχει πέσει» στα κρατικά νοσηλευτήρια όλος ο κόσμος. Υπάρχει φόρτος εργασίας για το γιατρό και οι λίστες αναμονής μακραίνουν.

Ένας άλλος παράγοντας που επιδεινώνει την κατάσταση είναι η παραχώρηση δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης στους Τουρκοκύπριους οι οποίοι δεν πληρώνουν κανένα φόρο στο κράτος, με αποτέλεσμα να επαυξάνονται τα προβλήματα για τους Ελληνοκύπριους ασθενείς. Επειδή δε το θέμα της καλύτερης ιατρικής φροντίδας είναι συνυφασμένο με το φόρτο εργασίας των γιατρών αλλά και την αύξηση των οικονομικών πόρων για την ιατρική περίθαλψη, επιβάλλεται ο άμεσος τερματισμός της παροχής δωρεάν ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης προς τους Τουρκοκύπριους, για να τερματιστεί και η άνιση μεταχείρισή τους σε σχέση με τους Ελληνοκύπριους ασθενείς.

Σε περίοδο ισχνών αγελάδων και με το φάσμα της ανεργίας και της πείνας που αντιμετωπίζουν ολοένα και περισσότερες χιλιάδες Ελληνοκύπριοι, επιβάλλεται ακόμη ο τερματισμός των παχυλών επιδομάτων σε αλλοδαπούς αιτητές πολιτικού ασύλου και πολλών άλλων κατηγοριών αλλοδαπών, οι οποίοι ρημάζουν το κρατικό ταμείο. Πολλές φορές αναχωρούν από την Κύπρο και παίρνουν επιδόματα! Εξασφαλίζουν με ψευδείς δηλώσεις μέχρι και οκτώ επιδόματα το μήνα! Φτάνει πια αυτή η κοροϊδία. Έλεος πλέον! Θα πρέπει να τερματιστεί η παροχή επιδομάτων σε αλλοδαπούς και αν η Ευρωπαϊκή Ένωση επιμένει σε αυτή την πολιτική, θα πρέπει να αναλάβει η ίδια το τεράστιο αυτό οικονομικό βάρος, γιατί η πατρίδα μας, λόγω της οικονομικής κρίσης, έχει σοβαρούς λόγους να τερματίσει πάραυτα τη σπατάλη οικονομικών πόρων του κράτους. Η τελευταία στατιστική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την αύξηση του πληθυσμού των μεταναστών κατατάσσει την Κύπρο πρώτη. Ακόμα και αν η νομοθεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης επιβάλλει την καταβολή των πιο πάνω επιδομάτων, η Κύπρος θα πρέπει να απαιτήσει όπως το κόστος των επιδομάτων να καταβάλλεται από την Ευρωπαϊκή Ένωση.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Εντάξει, κύριε Γιώργο.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΛΟΥΚΑ: Τελειώνω. Η πρόθεση της τρόικας να περικόψει περισσότερο τα κονδύλια για την υγεία, θα επιδεινώσει περισσότερο τα προβλήματα περίθαλψης των ασθενών στα νοσοκομεία μας. Η επίλυση των προβλημάτων που αντιμετωπίζουμε μπορεί να γίνει μόνο με την περικοπή των πιο πάνω επιδομάτων. Ενόσω το κράτος είχε την οικονομική άνεση, το έκανε, τώρα δεν μπορεί. Δεν υπάρχει σε αυτά που λέω ούτε ίχνος φόβου ούτε μισαλλοδοξία ούτε ξενοφοβία ούτε ρατσισμός.

Και κάτι τελευταίο. Οι λίστες αναμονής δυστυχώς μακραίνουν. Δύο χρόνια περιμένεις να σε καλέσουν για επέμβαση στο ορθοπεδικό και δεν παίρνεις ειδοποίηση. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστώ, κύριε Λουκά. Ο κ. Δώρος Χριστοφή του Κινήματος Οικολόγων Περιβαλλοντιστών.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΟΥ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΟΙΚΟΛΟΓΩΝ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΣΤΩΝ

(ΔΩΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΗ):

Κύριε Προεδρεύοντα της Βουλής, αγαπητοί μου γερουσιαστές της τρίτης γενιάς, εκ μέρους του Κινήματος Οικολόγων Περιβαλλοντιστών εισηγούμαστε τα τέσσερα πιο κάτω θέματα:

Πρώτον, θέλουμε δημιουργία προϋποθέσεων ώστε να γίνει μαζικότερη και ουσιαστικότερη η συμμετοχή των ατόμων της τρίτης ηλικίας στην πολιτική και δημόσια ζωή της χώρας μας.

Δεύτερον, τη στήριξη και παρέμβαση στους φορείς του δημόσιου τομέα των σχεδιασμών νομοθετικών πρωτοβουλιών και την υλοποίηση μέτρων που αφορούν ειδικά τα άτομα της τρίτης ηλικίας.

Τρίτον, εφαρμογή του νόμου για “αποκοπή” του καπνίσματος σε κλειστούς χώρους. Η αταξία στον τόπο μας, λυπούμαι, έχει υπερβεί κάθε λογικό όριο, ειδικά στα

καφεστιατόρια και κέντρα αναψυχής. Πρόσφατα ήμουν παρών σε ένα κέντρο αναψυχής, όπου το 50% κάπνιζε. Και όταν κάλεσα τον ιδιοκτήτη του κέντρου μου είπε: «Τι θα κάμουμε;». Δηλαδή με λίγα λόγια στο έλεος!

Τέταρτον, εφαρμογή νόμου και κανονισμών για μείωση των καυσαερίων, για ένα καλύτερο περιβάλλον και καλύτερη υγεία για όλους μας. Πρέπει να γνωρίζετε, αγαπητοί μου, ότι τα πλείστα αυθεντικά προβλήματα που έχουμε και άλλα προβλήματα σπονδύλων ή της πλάτης, προέρχονται από τα καυσαέρια. Αν μειώσουμε τα καυσαέρια, τότε θα έχουμε μειωμένα προβλήματα υγείας, ειδικά στην ηλικία μας. Το καθαρό περιβάλλον σημαίνει υγεία για όλους μας. Ευχαριστώ για την προσοχή σας και εύχομαι κάθε επιτυχία.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Να είστε καλά. Ακολουθεί η κ. Ανδρούλα Καζαμία-Πασχαλίδου της Παγκύπριας Ομοσπονδίας Συνδέσμων Ευημερίας Ηλικιωμένων.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ (ΠΟΣΕΗ): (ΑΝΔΡΟΥΛΑ ΚΑΖΑΜΙΑ-ΠΑΣΧΑΛΙΔΟΥ):

Κύριε Προεδρεύοντα, αγαπητοί συνάδελφοι, θα σταθώ σε κάποια σημεία που είπε η κ. Υπουργός για τα προληπτικά μέτρα για την υγεία. Το ξέρουμε όλοι ότι είναι καλύτερη η πρόληψη παρά εκ των υστέρων να έρθουμε να διορθώσουμε κάποια προβλήματα υγείας. Γι' αυτό εισηγούμαι: το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού να στέλλει κάθε χρόνο εγκυκλίους στα σχολεία, να ενθαρρύνει την υγιεινή διατροφή και τη διδασκαλία στα παιδιά ότι πρέπει να τρέφονται υγιεινά, ώστε να μην έχουν προβλήματα σε μελλοντικά στάδια της ηλικίας τους. Πιστεύω ότι τούτο μπορεί πολύ να βοηθήσει στην πρόληψη της υγείας.

Για το θέμα των γηριατρικών δεν μιλούμε για γηριατρικές κλινικές, αλλά μιλούμε για αποθεραπευτήρια. Να αναφέρουμε ότι δε δίνεται και πολλή σημασία στον ηλικιωμένο. Την περασμένη εβδομάδα ήταν μια γιαγιά άρρωστη, της έδωσαν πρώτες βοήθειες και

της είπαν να πάει σπίτι της. Πήγε ξανά η γιαγιά και την έβγαλαν ξανά από το νοσοκομείο. Τώρα είναι στο νοσοκομείο ακόμα. Δε δίνεται σημασία στους ηλικιωμένους αν και δεν πρέπει να γίνεται διάκριση λόγω ηλικίας.

Το θέμα της τηλεφροντίδας που είπε η κ. Υπουργός. Ακούσαμε πριν λίγα χρόνια ότι υπήρχε ένα πιλοτικό πρόγραμμα γι' αυτούς που έπαιρναν δημόσιο βοήθημα, για να δουν κατά πόσο η τηλεφροντίδα μπορεί να εφαρμοστεί. Λυπούμαστε να πούμε ότι έμειναν εκεί και τα αποτελέσματα και δεν υπάρχει τηλεφροντίδα ώστε, όταν ένας ηλικιωμένος πάθει ένα ατύχημα στο σπίτι του, αμέσως κάπου να πάει το μήνυμα για να παν να τον βοηθήσουν.

Για την αποφυγή ατυχημάτων. Δεν υπάρχουν πεζοδρόμια -με πρόλαβε και ο κ. Παναγή- δεν μπορεί ένας ηλικιωμένος να περπατήσει με ασφάλεια στο δρόμο. Σε μια έρευνα που έγινε από το Πανεπιστήμιο Λευκωσίας, στην οποία συμμετείχαμε και ως ΠΟΣΕΗ, εφάνηκε ότι οι ηλικιωμένοι είναι αποκλεισμένοι στα σπίτια τους, δε θέλουν να κυκλοφορούν, από τη μια γιατί δεν υπάρχουν πεζοδρόμια και από την άλλη γιατί ο οδηγός είναι απρόσεκτος.

Για αποφυγή ατυχημάτων πρέπει και τα σπίτια μας ακόμα να προσέξουμε γιατί κτίζουν σπίτια με σκαλοπάτια μέσα και τώρα που μεγαλώνουν στην ηλικία υπάρχει πρόβλημα. Να πω και το πρόβλημα που υπάρχει στις πολυκατοικίες τις προσφυγικές, ακόμα και στα σπίτια τα προσφυγικά, όπου δεν υπάρχουν ανελκυστήρες και οι ηλικιωμένοι είναι αποκλεισμένοι, δεν μπορούν να κινηθούν και να αυτοεξυπηρετηθούν. Επίσης για λόγους υγείας κάποια προσφυγικά σπίτια σε συνοικισμούς ήταν διόροφα, η τουαλέτα και το μπάνιο, στον πρώτο όροφο και σήμερα για λόγους υγείας δυσκολεύονται οι ηλικιωμένοι να ικανοποιήσουν τις προσωπικές τους ανάγκες.

Θέλω να αναφερθώ και στην κακοποίηση των ηλικιωμένων, η οποία αναφέρεται συχνά βέβαια. Είναι ψυχολογική, σωματική, οικονομική και πολλές φορές γίνεται από

συγγενείς, από το δικό τους περιβάλλον ή και από οικιακές βοηθούς. Κι αυτό συμβαίνει για το λόγο ότι οι οικιακές βοηθοί δε μιλούν ελληνικά, για να καταλάβουν τι θέλουν οι ηλικιωμένοι, νευριάζουν οι οικιακές βοηθοί και δεν τους φέρνονται με σωστό τρόπο και πολλές φορές τους κτυπούν.

Για την αποθεραπεία. Δε θέλουμε εμείς γηριατρεία μόνιμα, εμείς θέλουμε τη αποθεραπεία των ηλικιωμένων. Πολλές φορές είναι από κοινότητες και είναι μακριά ένας γιατρός ή ένας νοσηλευτής για να τους βοηθήσει, να τους δίνει τα φάρμακά τους ή να κάμει τη θεραπεία.

Θέλω να τελειώσω. Με πρόλαβε ο κ. Λουκά. Οι λίστες αναμονής μεγαλώνουν, λόγω του ότι έρχονται και έχουν προτεραιότητα οι πολιτικοί πρόσφυγες και οι Τουρκοκύπριοι. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Κι εγώ ευχαριστώ. Ακολουθεί ο κ. Ανδρέας Κωνσταντινίδης της Παγκύπριας Οργάνωσης Αποκατάστασης Αναπήρων.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΤΗΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ (ΠΟΑΑ): (ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ)

Κύριε Προεδρεύοντα της Βουλής των Αντιπροσώπων, αγαπητοί συνάδελφοι, εκπροσωπώ την Παγκύπρια Οργάνωση Αποκατάστασης Αναπήρων και θα ήθελα να αναφερθώ μετά λύπης μου ότι κάθε χρόνο βάζω το ίδιο θέμα για το εργαστήριο προσθετικών μελών και το Κέντρο Αποκατάστασης Αναπήρων και δυστυχώς οι πληροφορίες που έχουμε είναι ότι όχι μόνο δε θα γίνει αναβάθμιση αλλά θα κλείσει.

Προ ολίγου επρόλαβα την Υπουργό Υγείας και της το ανάφερα και μου είπε ότι γίνονται μελέτες για το τι πρέπει να γίνει με αυτό το εργαστήριο. Έτσι θα ήθελα να παρακαλέσω τον Προεδρεύοντα και ο ίδιος, με την προσωπικότητα που έχει, να δώσει λίγη σημασία διότι φανταστείτε τι θα γίνουν αυτοί οι άνθρωποι αν κλείσει το εργαστήριο.

Εκείνο που ήθελα να αναφέρω είναι ότι η Κυπριακή Δημοκρατία είναι μέλος της Οργάνωσης Αναπήρων. Είναι και αυτή ανάπηρη. Δεν πρέπει να έχουμε παράλογες απαιτήσεις, πρέπει να την προστατεύουμε την Κυπριακή Δημοκρατία, αλλά δεν μπορούμε να μην έχουμε και ορισμένα πράγματα τα οποία είναι της ανάγκης, όπως ανάφερα το εργαστήρι. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Κι εγώ ευχαριστώ, κύριε Κωνσταντινίδη. Ακολουθεί ο κ. Δήμος Γιαγκου του Επαρχιακού Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού Κερύνειας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ: (ΔΗΜΟΣ ΓΙΑΓΚΟΥ)

Κύριε Πρόεδρε, εγώ θα αναφερθώ στις λίστες αναμονής, που όσο και αν μακραίνουν πρέπει να υπάρχει συντονισμός. Σου γράφουν στο ραντεβού σου να βρίσκεσαι στο νοσοκομείο οκτώ και τέταρτο. Από τις οκτώ και τέταρτο γίνεται δώδεκα, γίνεται μια για να σε δει ο γιατρός. Δεν μπορούν να συντονιστούν να σου γράψουν την ώρα που θα σε δει ο γιατρός; Δεν μπορεί να συντονιστούν και να σου γράψουν την ώρα που θα σε δει ο γιατρός; Να πάεις μισή ώρα προηγουμένως το πιο αργό.

Το άλλο θέμα που ήθελα να αναφέρω είναι: Στους υπερηλίκιωνμένους οι υπάλληλοι των νοσοκομείων πρέπει να δίδουν προτεραιότητα και να τους προωθούν πρώτα αυτούς στους γιατρούς, για να φεύγουν και γρήγορα από το νοσοκομείο. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστώ, κύριε Δήμο. Ακολουθεί ο κ. Αρτέμης Ζαχαρίου του Αντικαρκινικού Συνδέσμου Κύπρου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΑΝΤΙΚΑΡΚΙΝΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ: (ΑΡΤΕΜΗΣ ΖΑΧΑΡΙΟΥ)

Ένα πρόβλημα το οποίο πρέπει οπωσδήποτε η κυβέρνηση να λύσει είναι η τοποθέτηση σε όλα τα γενικά νοσοκομεία της Κύπρου πέντε τουλάχιστον θέσεις για τους ασθενείς, οι οποίοι έχουν μεγάλα προβλήματα και πρέπει να κρατηθούν στα νοσοκομεία. Αυτή τη στιγμή υπάρχει μόνο το hostess της “Αροδαφνούσας”, το οποίο έχει δεκαπέντε

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

στρώματα και εξυπηρετεί παγκυπρίως αυτούς τους ανθρώπους. Πρέπει να δώσουμε μια προτεραιότητα, ώστε να υπάρχει μία ανακουφιστική φροντίδα και στα νοσηλευτήρια τα κυβερνητικά.

Δεύτερο, για το ΓεΣΥ ξόδεψε η κυβέρνησή μας μυθικά ποσά. Εδώ και πολλά χρόνια - ήμουν νεαρός, όταν άρχισε αυτή η ιστορία- και η κ. υπουργός είπε ότι θα προχωρήσουμε το 2015. Ελπίζω το 2015 τουλάχιστον να ζήσω, για να το δω αυτό να γίνεται πραγματικότητα.

Και τρίτο, επαναλαμβάνουμε εδώ στη Βουλή εδώ και χρόνια τα ίδια πράγματα, τα ίδια συζητούμε, χωρίς κανένα θετικό αποτέλεσμα. Χρειαζόμαστε αποτελεσματικές πράξεις, όχι υποσχέσεις και συνεδριάσεις, όπως ανέφεραν οι δύο υπουργοί μας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστώ, κύριε Ζαχαρίου. Ακολουθεί ο κ. Κώστας Χαϊλής του ΕΣΣΕ Λάρνακας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΛΑΡΝΑΚΑΣ (ΕΣΣΕ): (Κ. ΧΑΪΛΗΣ)

Έντιμε κύριε Προεδρεύων, αγαπητό προεδρείο των βουλευτών, αγαπητοί σύνεδροι, όπως φαίνεται από την έκθεση της επιτροπής Υγείας, αλλά και της κοινωνικής πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων, για το θέμα **«Ευρωπαϊκό Έτος Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών»** σε θέματα που αφορούν την κοινωνική πρόνοια, τα προβλήματα που απασχολούν τη δική μας ηλικία είναι πάρα πολλά. Πράγματι έχουν επιλυθεί αρκετά, αλλά τα πλείστα ακόμη δεν έχουν αγγιχτεί.

Πιστεύω ότι χρειάζεται περισσότερη προσπάθεια και συνεργασία μεταξύ διαφόρων τμημάτων και προσέγγιση στα καυτά αυτά προβλήματα, για να μπορέσουν να τροchioδρομηθούν προς τη λύση τους. Δεν είναι σωστό να ερχόμαστε κάθε χρόνο εδώ και να παρουσιάζουμε τα ίδια προβλήματα, τα οποία εξακολουθούν να μη βρίσκουν τη λύση τους γι' αυτό πρέπει να αλλαχθεί ο τρόπος αντιμετώπισής τους. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστώ, κύριε Χαϊλή. Ακολουθεί ο κ. Νίκος Πρωτοπαπάς από το ΕΣΣΕ Πάφου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ ΠΑΦΟΥ: (ΝΙΚΟΣ ΠΡΩΤΟΠΑΠΑΣ)

Έντιμε κύριε Προεδρεύων, αγαπητοί συνάδελφοι, είναι γεγονός ότι τα νοσοκομεία μας στην Κύπρο είναι πολύ βεβαρημένα, διότι το 80% του πληθυσμού χρησιμοποιεί τα νοσοκομεία και ο αριθμός αυτός αυξάνεται με τη σημερινή οικονομική κρίση.

Πιστεύω τη μεγαλύτερη συμφόρηση την έχει το νοσοκομείο Πάφου, διότι ο πληθυσμός της Πάφου έχει τριπλασιαστεί, ένεκα της μετοίκησης μεγάλου αριθμού κοινοτικών. Η λύση ήτο και είναι η αποσυμφόρηση των νοσοκομείων μας. Ήδη έχει αποφασιστεί και μπήκε στον προϋπολογισμό η ίδρυση ιατρείου στη Γεροσκήπου. Με πληροφορεί ο κ. Παυλίδης, Δήμαρχος Γεροσκήπου, ότι είναι όλα έτοιμα από πλευράς του δήμου και αναμένουν την κυβέρνηση να ζητήσει προσφορές.

Ο κ. Μαλάς, ως Υπουργός Υγείας, δήλωσε την πολιτική απόφαση να ακολουθήσει μεταγενέστερα ιατρείο δυτικώς της Πάφου. Το καταλληλότερο μέρος είναι η Πέγεια. Πληροφορούμε από το Δήμαρχο Πέγειας, κ. Νεόφυτο Ακουρσιώτη, ότι έχει γραπτώς διεκδικήσει την πολιτική απόφαση, μελλοντικά, το επόμενο ιατρείο να γίνει στην Πέγεια, αλλά ακόμη δεν πήρε απάντηση. Επείγει μια πολιτική απόφαση για να μπορεί ο Δήμος Πέγειας να προετοιμάζεται για τη συνεισφορά του στο έργο. Πιστεύω ότι ο έγκαιρος προγραμματισμός είναι το πρώτο βήμα πιθανής επιτυχίας. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Ευχαριστώ, κύριε Πρωτοπαπά. Με τον κ. Πρωτοπαπά έχουμε συμπληρώσει τον αριθμό των βουλευτών, οι οποίοι μίλησαν για το θέμα με πολύ καλές εισηγήσεις, οι οποίες έχουν καταγραφεί και θα μελετηθούν ασφαλώς τόσο από τις επόμενες

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

επιτροπές, όσο και από τη Βουλή των Αντιπροσώπων, αλλά πρωτίστως θα πρέπει να μελετηθούν και από την εκτελεστική εξουσία.

Η συζήτηση του θέματος ασφαλώς έχει ολοκληρωθεί και θα θέσω τώρα την έκθεση της επιτροπής Υγείας προς έγκριση. Πόσοι ψηφίζουν υπέρ της έκθεσης;

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ: Ομόφωνη.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: (Κτυπά τη σφύρα.) Επομένως, η έκθεση εγκρίνεται ομόφωνα. Προχωρούμε τώρα στο έβδομο θέμα της ημερήσιας διάταξης που είναι η έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα που τιτλοφορείται «Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών» σε θέματα που αφορούν την κοινωνική πρόνοια.

Παρακαλώ τον πρόεδρο της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων, κ. Τάσο Παπαθωμά, να διαβάσει την έκθεση.

Στο μεταξύ θα περάσει από κοντά σας ένα έντυπο με μπλε χρώμα, αυτή τη φορά, για να σημειώσετε σε αυτό τα ονόματά σας όσοι προτίθεστε να μιλήσετε για το θέμα αυτό. Κύριε Παπαθωμά, έχετε το λόγο.

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ: (ΤΑΣΟΣ ΠΑΠΑΘΩΜΑΣ)

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, αγαπητές και αγαπητοί συνάδελφοι, εγώ δεν μπορώ να είμαι τόσο σύντομος όσο ο αγαπητός συνάδελφος Τάκης Αγαθοκλέους, γιατί πέραν από τα θέματα τα οποία απασχόλησαν την επιτροπή, υπάρχουν και τα σχόλια τα οποία έγιναν από πλευράς των εκπροσώπων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, που πρέπει να διαβαστούν όπως και τα σχόλια που έγιναν από τον πρόεδρο και τα μέλη της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων της Βουλής των Αντιπροσώπων. Επομένως, ζητώ την κατανόησή σας και την υπομονή σας.

Έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων για το θέμα «Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών», σε θέματα που αφορούν την κοινωνική πρόνοια

Παρόντες:

Τάσος Παπαθωμάς, πρόεδρος

Σωτήρης Παύλου

Ανδρέας Κωνσταντινίδης

Μενέλαος Κουζούπης

Μιχάλης Κυριάκου

Μιχαλάκης Γεωργίου

Θεοδόσιος Τσαγκαρίδης

Σοφοκλής Σοφοκλέους

Πάυλος Τρικούπης

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων μελέτησε το πιο πάνω θέμα σε συνεδρία της που πραγματοποιήθηκε στις 5 Νοεμβρίου 2012. Στα πλαίσια της συνεδρίασης αυτής κλήθηκαν και παρευρέθηκαν εκπρόσωποι των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων του ίδιου Υπουργείου, ο πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ανδρέας Φακοντής και τα μέλη της επιτροπής βουλευτές κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά και η κ. Ρούλα Μαυρονικόλα.

Εισάγοντας το υπό αναφορά θέμα, ο πρόεδρος της επιτροπής ανέφερε ότι το θέμα της φετινής συνόδου της Βουλής των Γερόντων συμβαδίζει με την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής να ορίσει το 2012 ως Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών, κύριος στόχος του οποίου είναι η αύξηση της ευαισθητοποίησης σχετικά με τη συμβολή των ατόμων της τρίτης ηλικίας στην κοινωνία.

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

Ανάμεσα στους στόχους του Ευρωπαϊκού Έτους Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών είναι και η ενθάρρυνση των φορέων χάραξης πολιτικής και των ενδιαφερόμενων μερών σε όλα τα επίπεδα να αναλάβουν δράση για τη δημιουργία καλύτερων ευκαιριών για ενεργό γήρανση και για ενίσχυση της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών.

Ο πρόεδρος της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων τόνισε την ανάγκη προώθησης της ενεργού γήρανσης σε τρεις βασικούς τομείς:

1. την απασχόληση,
2. την συμμετοχή στην κοινωνία και
3. την ανεξάρτητη διαβίωση.

Ο ίδιος έκανε ιδιαίτερη αναφορά στην 1^η Κοινή Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων και της Κυπριακής Παιδοβουλής, που πραγματοποιήθηκε τον περασμένο Απρίλιο στη Βουλή των Αντιπροσώπων και η οποία συνιστά έμπρακτη απόδειξη της προώθησης της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών και σηματοδοτεί την έναρξη μίας ουσιαστικής συνεργασίας μεταξύ των γενεών της Κύπρου.

Περαιτέρω, ο πρόεδρος της επιτροπής αναφέρθηκε στη συμπλήρωση δεκατεσσάρων χρόνων λειτουργίας του θεσμού της Βουλής των Γερόντων, σημειώνοντας ότι η Βουλή των Γερόντων πέτυχε σε μεγάλο βαθμό το στόχο που η ίδια έθεσε από την ίδρυσή της και κατάφερε μέσω των εργασιών και διεκδικήσεών της να αναβαθμίσει το βιοτικό επίπεδο και τις συνθήκες ζωής των ανθρώπων της τρίτης ηλικίας. Ο ίδιος πρόσθεσε ότι η Βουλή των Γερόντων κατάφερε να αναδείξει τα προβλήματα της τρίτης ηλικίας και να δώσει στους ηλικιωμένους ένα κανάλι μετάδοσης της φωνής τους στα κέντρα λήψης αποφάσεων για τη διεκδίκηση και προώθηση των αιτημάτων τους.

Ανάμεσα στις σημαντικότερες κατακτήσεις της Βουλής των Γερόντων, ο πρόεδρος της επιτροπής σημείωσε την αύξηση των συντάξεων και των επιδομάτων, αλλά και

γενικότερα τη βελτίωση του συστήματος στήριξης των εισοδημάτων των συνταξιούχων, που ζουν κάτω από το όριο της φτώχειας καθώς και την υιοθέτηση από το Υπουργικό Συμβούλιο του Εθνικού Σχεδίου Δράσης για τους Ηλικιωμένους, το οποίο αποτελεί για την Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας οδηγό για δράση. Η συμμετοχή εκπροσώπων της Βουλής των Γερόντων στη μόνιμη Διυπηρεσιακή Επιτροπή δίνει την ευκαιρία στους ηλικιωμένους να καταθέτουν τα προβλήματα και τους προβληματισμούς τους και να βοηθούν τα αρμόδια υπουργεία, να αναπτύσσουν τις κατάλληλες δράσεις για την αντιμετώπισή τους.

Παρόλα αυτά, ο ίδιος ανέφερε ότι παρά τα σημαντικά επιτεύγματα της Βουλής των Γερόντων, πολλά από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι παραμένουν άλυτα μέχρι και σήμερα.

Στη συνέχεια ο πρόεδρος της επιτροπής αναφέρθηκε στα ακόλουθα θέματα που απασχολούν την επιτροπή, διατυπώνοντας ταυτόχρονα τα αιτήματα της επιτροπής:

1. Το φαινόμενο της γήρανσης του πληθυσμού και οι επιπτώσεις του

Το φαινόμενο της γήρανσης του πληθυσμού έχει σοβαρές επιπτώσεις σε κάθε πτυχή της κοινωνικοοικονομικής δραστηριότητας, γι' αυτό και πρέπει οι αρμόδιες υπηρεσίες να διαμορφώσουν πολιτικές και προγράμματα που να διασφαλίζουν ότι οι ηλικιωμένοι θα διατηρούνται υγιείς, ενεργοί και ανεξάρτητοι και θα συμμετέχουν στο κοινωνικό και πολιτικό γίγνεσθαι.

2. Πλήρης απασχόληση λειτουργού της Βουλής των Γερόντων - Αύξηση κονδυλίου που δίδεται για τα λειτουργικά έξοδα της Βουλής των Γερόντων

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας επανέλαβε το αίτημα της για πλήρη απασχόληση της Λειτουργού της Βουλής των Γερόντων. Σύμφωνα με ανεπίσημη πληροφόρηση που είχε η επιτροπή από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, συζητείται και το ενδεχόμενο της κατάργησης της εν λόγω θέσης

λόγω της οικονομικής κρίσης. Τυχόν κατάργηση της θέσης θα οδηγήσει στην υποβάθμιση της λειτουργίας της Βουλής των Γερόντων γι' αυτό και η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας απηύθυνε ξανά έκκληση προς τον πρόεδρο και τα μέλη της Βουλής των Αντιπροσώπων καθώς και προς τα αρμόδια υπουργεία όπως επανεξετάσουν το θέμα της πλήρους απασχόλησης της λειτουργού της Βουλής των Γερόντων.

Ταυτόχρονα η επιτροπή εξέφρασε τη δυσαρέσκειά της για τη μείωση του κονδυλίου που δινόταν για τα λειτουργικά έξοδα της Βουλής των Γερόντων. Λόγω της μείωσης δεν κατέστη δυνατή η έκδοση των πρακτικών της περσινής Συνόδου της Βουλής των Γερόντων, το κόστος της οποίας ανέρχεται στα €1.500, ποσό που δεν κρίνεται ως ιδιαίτερα υψηλό.

3. Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τους Ηλικιωμένους

Μέχρι σήμερα το σχέδιο αυτό έχει επιτύχει πολλούς από τους στόχους του, όμως πολλά αναμένονται να γίνουν ακόμα για να ολοκληρωθεί. Η επιτροπή διαπίστωσε για ακόμη μία φορά ότι υπάρχουν υπουργεία που δεν έχουν παρουσιάσει όλες τις δράσεις τους στη Διυπηρεσιακή Επιτροπή ή δεν έχουν προωθήσει μέτρα που να δίνουν λύσεις στα διάφορα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι.

4. Επέκταση των ωφελημάτων της κοινωνικής κάρτας

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας έθεσε ξανά το θέμα της ανάγκης εμπλουτισμού των ωφελημάτων της κοινωνικής κάρτας και συγκεκριμένα εισηγήθηκε τη συμπερίληψη στον υφιστάμενο κατάλογο και των ακόλουθων ωφελημάτων:

- α. Την ελεύθερη είσοδο στους αρχαιολογικούς χώρους και στα διάφορα μουσεία (κρατικά, δημοτικά, κοινοτικά).
- β. Την ελεύθερη είσοδο σε αθλητικές συναντήσεις, ποδοσφαιρικούς αγώνες, αγώνες καλαθόσφαιρας, πετόσφαιρας κ.λπ.

- γ. Την παραμονή σε ξενοδοχεία της Κύπρου με μειωμένες τιμές.
- δ. Τη δημιουργία καταλόγων από υπεραγορές, καταστήματα, κέντρα αναψυχής κ.λπ. που να προσφέρουν μειωμένες τιμές στους κατόχους της κοινωνικής κάρτας.

Η επιτροπή θεωρεί ότι η επέκταση των ωφελημάτων της κοινωνικής κάρτας θα συμβάλει στο να μην απομονωθούν τα άτομα της τρίτης ηλικίας ενώ παράλληλα θα προωθήσει την ενεργό συμμετοχή τους στα κοινωνικά δρώμενα.

5. Επαναξιολόγηση των ξενοδοχείων που προσφέρονται στο σχέδιο επιχορηγημένων δακοπών

Η επιτροπή επισήμανε ότι ορισμένα από τα ξενοδοχεία που προτείνονται από το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων στα πλαίσια του σχεδίου επιχορήγησης των διακοπών των ηλικιωμένων, δε διαθέτουν όλες τις απαραίτητες υποδομές/διευκολύνσεις για τη φιλοξενία ατόμων με αναπηρίες όπως είναι για παράδειγμα οι ράμπες και οι ανελκυστήρες.

6. Επίλυση του προβλήματος έλλειψης ανελκυστήρων σε προσφυγικούς συνοικισμούς

Η επιτροπή επισήμανε ότι παρά τη μερική επίλυση του προβλήματος αυτού, υπάρχουν ακόμη προσφυγικές πολυκατοικίες χωρίς ανελκυστήρα, με αποτέλεσμα τα ηλικιωμένα άτομα που διαμένουν σ' αυτές, να αντιμετωπίζουν σοβαρά προβλήματα διακίνησης και πολλές φορές να παραμένουν εγκλωβισμένα στα δωμάτια τους μέχρι το θάνατο τους. Η επιτροπή επανέλαβε το αίτημά της για την χωρίς άλλη καθυστέρηση επίλυση του σοβαρού αυτού προβλήματος.

7. Δημιουργία Συμβουλευτικού Κέντρου για την προετοιμασία των ατόμων μετά τη συνταξιοδότηση τους

Η επιτροπή εισηγήθηκε όπως το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων αναλάβει τη δημιουργία μίας εξειδικευμένης υπηρεσίας, η οποία θα προετοιμάζει και θα στηρίζει ψυχολογικά τα άτομα που πρόκειται να συνταξιοδοτηθούν έτσι ώστε να υπάρχει ομαλή μετάβαση σ' αυτό το νέο στάδιο της ζωής τους.

8. Η οικονομική κρίση και οι ηλικιωμένοι - Διεξαγωγή έρευνας για τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι λόγω της κρίσης

Η επιδείνωση της οικονομικής κρίσης και η συνεπακόλουθη αύξηση της ανεργίας και των τιμών των αγαθών, δημιουργούν κινδύνους για περαιτέρω κοινωνική ανισότητα, ιδιαίτερα σε βάρος των ηλικιωμένων, γι' αυτό και η επιτροπή απηύθυνε έκκληση προς την κυβέρνηση, όπως οποιαδήποτε μέτρα λιτότητας αναγκασθεί να λάβει για αντιμετώπιση της κρίσης, να μην επηρεάσουν με οποιοδήποτε τρόπο τις συντάξεις και τα επιδόματα που παραχωρούνται στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και ιδιαίτερα στους ηλικιωμένους και στους χαμηλά αμειβόμενους και όπως η κυβέρνηση συνεχίσει την κοινωνική της πολιτική με την ίδια ευαισθησία.

Στα πλαίσια της συζήτησης, τέθηκε για ακόμη μία φορά το αίτημα κατάργησης των πάγιων τελών για τους ηλικιωμένους στους λογαριασμούς σταθερής τηλεφωνίας αλλά και στους λογαριασμούς για την κατανάλωση νερού και ηλεκτρισμού.

Περαιτέρω η επιτροπή εισηγήθηκε όπως το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων διεξάγει έρευνα για τη διαπίστωση του είδους και του μεγέθους των προβλημάτων που αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι εξαιτίας της οικονομικής κρίσης προκειμένου να υπάρξει στοχευμένη και αποτελεσματική αντιμετώπισή τους.

9. Ασφαλιστικές εταιρείες και συνταξιούχοι άνω των εβδομήντα ετών

Η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων επανέφερε και φέτος το θέμα της εναρμονισμένης πρακτικής των ασφαλιστικών εταιρειών να επιβάλλουν υψηλά ασφάλιστρα για την ασφάλιση μηχανοκινήτων οχημάτων, η οποία πρακτική έχει ως αποτέλεσμα τη στέρηση της εύκολης διακίνησης των ηλικιωμένων και της δραστηριοποίησής τους. Θέση της επιτροπής είναι ότι η διάκριση αυτή σε βάρος των ηλικιωμένων πρέπει να σταματήσει και προς αυτή την κατεύθυνση πρέπει να συμβάλουν τόσο το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων όσο και οι αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές.

10. Στέγες ηλικιωμένων και η ανάγκη συστηματικού ελέγχου από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας

Η επιτροπή εξέφρασε την ικανοποίησή της για τη διεξαγωγή εντατικών ελέγχων στα γηροκομεία κατά τους καλοκαιρινούς μήνες και για τον εντοπισμό ορισμένων ασυνείδητων ιδιοκτητών στεγών ηλικιωμένων οι οποίοι για σκοπούς εξοικονόμησης χρημάτων διέκοπταν τη λειτουργία των κλιματιστικών σε βάρος της υγείας και της άνεσης των ενοίκων τους. Η επιτροπή ζήτησε από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας όπως γίνονται συνεχείς και συστηματικοί έλεγχοι στις στέγες ηλικιωμένων και κατά τη διάρκεια του χειμώνα για να διασφαλιστεί η λειτουργία θέρμανσης κατά τους κρύους μήνες. Η επιτροπή θεωρεί ότι όσοι παραβιάζουν τις σχετικές νομοθεσίες θα πρέπει να τιμωρούνται παραδειγματικά έτσι ώστε να αποτρέπονται παρόμοιες παραβάσεις στο μέλλον.

11. Ενημέρωση για τα δικαιώματα, τα προγράμματα και τις υπηρεσίες που δικαιούνται και παρέχονται προς τους ηλικιωμένους από τα διάφορα υπουργεία

Η επιτροπή επανέλαβε για ακόμη μία φορά την ανάγκη όπως το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων προχωρήσει στην κυκλοφορία ενός βιβλιαρίου στο οποίο θα καταγράφονται σε απλή και κατανοητή γλώσσα τα δικαιώματα, τα προγράμματα και οι υπηρεσίες που αφορούν τους ηλικιωμένους. Με αυτό τον τρόπο όλοι οι ηλικιωμένοι θα πληροφορούνται άμεσα για τα δικαιώματά τους και σε ποιο φορέα θα πρέπει να απευθυνθούν για να τα διεκδικήσουν.

12. Τακτικότερες σύνοδοι της Βουλής των Γερόντων

Η επιτροπή εισηγήθηκε την τακτικότερη σύνοδο της Βουλής των Γερόντων και εισηγήθηκε όπως αυτή η Σύνοδος της Βουλής των Γερόντων λαμβάνει χώρα δύο φορές το χρόνο και όχι μία όπως γίνεται μέχρι σήμερα προκειμένου να υπάρχει καλύτερη παρακολούθηση των θεμάτων που απασχολούν τα μέλη της.

Τοποθετούμενος γύρω από τα αιτήματα που υποβλήθηκαν, ο εκπρόσωπος του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κατέθεσε σχετικό υπόμνημα στην επιτροπή και δήλωσε ότι ανάμεσα στους στόχους των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας είναι η διασφάλιση συνθηκών κοινωνικής συνοχής και κοινωνικής αλληλεγγύης, η παροχή κοινωνικής προστασίας, η επίτευξη κοινωνικής ενσωμάτωσης, η προώθηση της ισότητας των ευκαιριών για όλους τους πολίτες της Κυπριακής Δημοκρατίας και η καταπολέμηση της φτώχειας και του κοινωνικού αποκλεισμού.

Ειδικότερα, ο εκπρόσωπος αναφέρθηκε μεταξύ άλλων στα πιο κάτω θέματα:

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

1. Η γήρανση του πληθυσμού, αποτελεί μία πρόκληση για ολόκληρη την κοινωνία και για όλες τις γενεές στην Ευρώπη και είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με το ζήτημα της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών και των θεσμών της οικογένειας. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας αναγνωρίζουν ότι η ομάδα των ατόμων ηλικίας εξήντα ετών και άνω αποτελεί μία ξεχωριστή ομάδα στόχου για τη δημιουργία προγραμμάτων και υπηρεσιών. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας αποτελούν τον Εθνικό Συντονιστή για το Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών και έχουν πραγματοποιήσει σειρά εκδηλώσεων για το θέμα αυτό. Τα άτομα αυτής της ομάδας έχουν αυξημένες ανάγκες φροντίδας και προστασίας, γι' αυτό και όσοι είναι δικαιούχοι δημόσιου βοηθήματος δικαιούνται επιπρόσθετα σε επίδομα φροντίδας, ανάλογα με το είδος της φροντίδας που χρειάζονται. Για την αποφυγή της ιδρυματοποίησης των ηλικιωμένων δίνεται έμφαση στην παροχή διευκολύνσεων και υποστηρικτικών υπηρεσιών για τη βελτίωση των συνθηκών διαβίωσης τους στο δικό τους περιβάλλον. Τέτοιες υπηρεσίες είναι η κατ' οίκον φροντίδα από κρατικές, ιδιωτικές ή κοινοτικές φροντίστριες, η διημερεύουσα φροντίδα ή η ιδρυματική φροντίδα. Για όσους επιλέξουν να φροντίζονται σε Ιδιωτικές Στέγες Ηλικιωμένων και Αναπήρων, το ποσό των τροφείων κυμαίνεται από €623,02 μέχρι €743,82 το μήνα. Για τους δικαιούχους δημόσιου βοηθήματος που χρειάζονται φροντίδα σε εικοσιτετράωρη βάση και δεν επιθυμούν την εισδοχή τους σε ίδρυμα, καταβάλλεται ο μισθός του αλλοδαπού φροντιστή, ο οποίος ανέρχεται στα €326 και οι κοινωνικές του ασφαλίσεις με το ποσό των €82,70.
2. Το 2005, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε το Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τους Ηλικιωμένους ως σύνοψη της πολιτικής και στρατηγικής του κράτους στον τομέα της ευημερίας των ηλικιωμένων και εξουσιοδότησε τα αρμόδια υπουργεία να

προχωρήσουν στην υλοποίηση των προγραμμάτων και δράσεων που περιλαμβάνονται σε αυτό.

Το Σχέδιο στοχεύει στην κάλυψη των αναγκών των ηλικιωμένων, ιδιαίτερα σε θέματα ασφάλισης, απασχόλησης, υγείας, φροντίδας, προσβασιμότητας σε δημόσιους χώρους και διά βίου μάθησης.

Μία από τις δράσεις που οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έθεσαν σε εφαρμογή είναι το Σχέδιο Επιχορήγησης Αυτοεργοδότησης Ηλικιωμένων, που στόχο έχει να δώσει κίνητρα στους ηλικιωμένους για επαναδραστηριοποίηση και συμμετοχή τους στην κοινωνία. Με το σχέδιο αυτό επιδιώκεται ο περιορισμός της αδράνειας, της ανίας, της μελαγχολίας και του άγχους και γενικά επιδιώκεται η βελτίωση της ψυχολογικής κατάστασης των ηλικιωμένων, στοιχεία που θα συμβάλουν στη βελτίωση του βιοτικού επιπέδου και γενικά της ποιότητας ζωής των ηλικιωμένων.

3. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, μέσω των Σχεδίων των Κρατικών Χορηγιών σε Συμβούλια Κοινοτικού Εθελοντισμού (ΣΚΕ) και μη κυβερνητικές οργανώσεις (ΜΚΟ) και της Επιχορήγησης Αρχών Τοπικής Αυτοδιοίκησης σε Δήμους και Κοινοτικές Αρχές ή και σε συμπράξεις, παρέχει τεχνική και οικονομική βοήθεια για την ίδρυση και λειτουργία προγραμμάτων κοινωνικής φροντίδας.
4. Οι στέγες ηλικιωμένων επιθεωρούνται τακτικά και στόχος των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας είναι η διατήρηση της λειτουργίας των στεγών ηλικιωμένων στα καθορισμένα από τη σχετική νομοθεσία επίπεδα σύμφωνα με τις πρόνοιες του νόμου. Σήμερα λειτουργούν 114 Στέγες Ηλικιωμένων και Αναπήρων παγκύπρια. Το 2011 οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας πραγματοποίησαν 355 συνολικά επιθεωρήσεις και μέχρι τον Οκτώβριο του 2012 είχαν πραγματοποιηθεί 309 επιθεωρήσεις. Αναφέρθηκε επίσης ότι κατά την καλοκαιρινή περίοδο του 2012 οι

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

έλεγχοι ήταν πιο συστηματικοί, κυρίως για τον έλεγχο της λειτουργίας των κλιματιστικών.

5. Αναφερόμενος στο αίτημα της επιτροπής για περαιτέρω έλεγχο των ξενοδοχείων που προσφέρονται μέσω του Σχεδίου Επιχορήγησης των διακοπών των ηλικιωμένων, ο εκπρόσωπος των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας δήλωσε ότι όλα τα ξενοδοχεία που περιλαμβάνονται στο σχέδιο θεωρείται ότι πληρούν τις προδιαγραφές για τη φιλοξενία ατόμων με αναπηρίες, καθώς επιλέγονται μέσα από τον εγκεκριμένο κατάλογο του Κυπριακού Οργανισμού Τουρισμού.
6. Οι δαπάνες λειτουργίας της Βουλής των Γερόντων είναι ενσωματωμένες στον προϋπολογισμό του Παγκύπριου Συντονιστικού Συμβουλίου Εθελοντισμού (ΠΣΕΕ). Ως εκ τούτου, το θέμα της πλήρους ή της μερικής απασχόλησης του Λειτουργού της Βουλής των Γερόντων, είναι θέμα που αφορά εσωτερική διευθέτηση του ΠΣΣΕ, νοουμένου ότι το συνολικό ποσό για τις αποδοχές προσωπικού δε θα υπερβεί στο τέλος του έτους το ποσό που έχει εγκριθεί για το συγκεκριμένο έτος και νοουμένου ότι η ανάγκη αυτή τεκμηριώνεται. Ο εκπρόσωπος των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας διευκρίνισε ότι δεν υπάρχει απόφαση για κατάργηση της θέσης του λειτουργού, λόγω της οικονομικής κρίσης.
7. Συμβουλευτικά κέντρα για την προετοιμασία των ατόμων για τη συνταξιοδότησή τους θα μπορούσαν να λειτουργήσουν από μη κυβερνητικές οργανώσεις, όπως συμβαίνει στο εξωτερικό ή με τη λειτουργία ομάδων αυτοβοήθειας (self-help groups) ή ακόμη και από το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού.
8. Το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κατανοεί τις ανησυχίες της επιτροπής για την ενδεχόμενη επιβολή μέτρων λιτότητας που θα επηρεάσουν τις συντάξεις και τα επιδόματα, λόγω της οικονομικής κρίσης. Με βάση τις προτάσεις του προϋπολογισμού για το 2013 δεν έχουν γίνει περικοπές όσον αφορά το

δημόσιο βοήθημα και ως εκ τούτου θα συνεχισθούν απρόσκοπτα οι παροχές προς τα ηλικιωμένα άτομα για την κάλυψη των βασικών τους αναγκών αλλά και των αναγκών φροντίδας τους. Το 2009 οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας διενήργησαν μελέτη για τον εντοπισμό και την καταγραφή των εξυπηρετούμενων ατόμων από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας που αντιμετωπίζουν ψηλό κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού. Τα αποτελέσματα της μελέτης αυτής έχουν αξιοποιηθεί κατά την ετοιμασία της τροποποίησης της νομοθεσίας για το δημόσιο βοήθημα, η οποία στοχεύει στον εξορθολογισμό των παροχών και την εξειδικευμένη αντιμετώπιση των οικονομικών αναγκών των ευπαθών ομάδων του πληθυσμού με τη θέσπιση πρόσθετων κινήτρων ενεργοποίησής τους. Όσον αφορά την εισήγηση της επιτροπής για τη διεξαγωγή έρευνας ώστε να διαφανούν τα πραγματικά προβλήματα που αντιμετωπίζουν σήμερα οι ηλικιωμένοι λόγω της οικονομικής κρίσης, ο εκπρόσωπος των Υπηρεσιών Κοινωνικής Ευημερίας ανέφερε ότι θα μελετηθεί κατά πόσο υπάρχουν διαθέσιμα κονδύλια για τη διεξαγωγή τέτοιας έρευνας.

9. Αναφερόμενος στο αίτημα της επιτροπής για έκδοση βιβλιαρίου με τα δικαιώματα των ηλικιωμένων και τα παρεχόμενα σ' αυτούς προγράμματα και υπηρεσίες, ο ίδιος εκπρόσωπος σημείωσε ότι οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, μετά από οδηγίες του προέδρου της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και Ίσων Ευκαιριών Μεταξύ Ανδρών και Γυναικών και σε συνεννόηση με το Υπουργείο Υγείας, το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και το Γραφείο Προγραμματισμού, έχουν συγκεντρώσει και καταγράψει σε ένα έγγραφο όλες τις δράσεις των αρμόδιων υπουργείων/υπηρεσιών και άλλων φορέων που σχετίζονται με την εφαρμογή των δικαιωμάτων που προβλέπονται στον

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

«Ευρωπαϊκό Χάρτη Δικαιωμάτων και Υποχρεώσεων των Ηλικιωμένων που χρήζουν Μακροχρόνιας Φροντίδας και Βοήθειας».

Συναφώς, η εκπρόσωπος των Υπηρεσιών Κοινωνικών Ασφαλίσεων ενημέρωσε την επιτροπή ότι τα δικαιώματα των ατόμων της τρίτης ηλικίας απαριθμούνται και σε σχετικό φυλλάδιο που αποστέλλεται μαζί με την κοινωνική κάρτα στους δικαιούχους αυτής.

Στη συνέχεια, ο πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ανδρέας Φακοντής χαιρέτησε τη λειτουργία του θεσμού της Βουλής των Γερόντων και ταυτόχρονα εξέφρασε την προθυμία και την ετοιμότητα της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων να στηρίξει τα αιτήματα της Βουλής των Γερόντων, περιλαμβανομένων των αιτημάτων για επέκταση των ωφελημάτων της κοινωνικής κάρτας, για πλήρη απασχόληση του λειτουργού της Βουλής των Γερόντων, για μείωση των υψηλών ασφαλίσεων που αδικαιολόγητα απαιτούν οι ασφαλιστικές εταιρείες για την ασφάλιση των μηχανοκινήτων οχημάτων των ηλικιωμένων, καθώς και για την ανά εξάμηνο σύνοδο της Βουλής των Γερόντων με στόχο τη συστηματικότερη και καλύτερη παρακολούθηση των εργασιών της.

Η βουλευτής και αναπληρώτρια πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, κ. Σκεύη Κούτρα Κουκουμά δήλωσε ότι επιβάλλεται να διεξαχθεί μία νέα έρευνα σχετικά με τα προβλήματα που προκάλεσε η οικονομική κρίση στους ηλικιωμένους. Επίσης η ίδια, ως πρόεδρος της υποεπιτροπής της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων για το δημογραφικό πρόβλημα δεσμεύτηκε όπως η υποεπιτροπή καλέσει σε συνεδρία την Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων και μελετήσει τις απόψεις της για το θέμα αυτό. Τέλος η βουλευτής υπό την ιδιότητά της και ως πρόεδρος της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Προσφύγων-Εγκλωβισμένων-Αγνοουμένων-Παθόντων

σημείωσε ότι πράγματι παρατηρείται καθυστέρηση στην τοποθέτηση ανελκυστήρων σε αριθμό πολυκατοικιών σε προσφυγικούς συνοικισμούς. Σύμφωνα με την ίδια, η καθυστέρηση οφείλεται στον εργολάβο του έργου, καταβάλλονται όμως προσπάθειες να ξεπεραστεί το πρόβλημα αυτό.

Σε συμπλήρωση των πιο πάνω, η βουλευτής της Κοινοβουλευτικής Επιτροπής Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων κ. Ρούλα Μαυρονικόλα δήλωσε ότι το κονδύλι για τα λειτουργικά έξοδα της Βουλής των Γερόντων είναι πολύ μικρό για να αποκοπεί και σίγουρα δεν επηρεάζει την κατάσταση της οικονομίας της Κύπρου, αναφέροντας ταυτόχρονα ότι οι ώρες απασχόλησης της Λειτουργού της Βουλής των Γερόντων θα πρέπει να αυξηθούν. Περαιτέρω, η ίδια τόνισε ότι είναι οξύμωρο Κύπριοι ηλικιωμένοι με την κοινωνική τους κάρτα να έχουν δωρεάν πρόσβαση σε μουσεία και θεάματα σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες και όχι στην ίδια τους την πατρίδα και ζήτησε από τα αρμόδια υπουργεία όπως επανεξετάσουν το σχετικό αίτημα της Βουλής των Γερόντων. Τέλος, η ίδια βουλευτής δήλωσε ότι κύριος στόχος των δράσεων για τους ηλικιωμένους πρέπει να είναι η αποϊδρυματοποίησή τους και η επέκταση των κέντρων ημερήσιας φροντίδας και απασχόλησης.

Υπό το φως των πιο πάνω, η Επιτροπή Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων εισηγείται στη Βουλή τα ακόλουθα:

- 1. Την έμπρακτη στήριξη του θεσμού της Βουλής των Γερόντων, με την εργοδότηση με καθεστώς πλήρους απασχόλησης του λειτουργού της Βουλής των Γερόντων.**
- 2. Την ενεργή συμμετοχή όλων των υπουργείων στο Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τους Ηλικιωμένους.**
- 3. Την επέκταση των ωφελημάτων της κοινωνικής κάρτας.**

4. Την ανάγκη άμεσης επίλυσης του προβλήματος έλλειψης ανελκυστήρων σε προσφυγικούς συνοικισμούς.
5. Τη δημιουργία προγράμματος/υπηρεσίας προετοιμασίας των ατόμων της τρίτης ηλικίας αμέσως πριν και μετά τη συνταξιοδότησή τους.
6. Την προστασία των εισοδημάτων των ηλικιωμένων με χαμηλές συντάξεις και την εξασφάλιση της αξιοπρεπούς διαβίωσης τους, ανεξάρτητα από τη λήψη οποιωνδήποτε μέτρων λιτότητας λόγω της οικονομικής κρίσης.
7. Την ανάγκη επίλυσης του προβλήματος των υψηλών ασφαλίσεων που επιβάλλουν οι ασφαλιστικές εταιρείες σε άτομα της τρίτης ηλικίας για ασφάλιση μηχανοκίνητου οχήματος.
8. Τη διεξαγωγή συστηματικών ελέγχων σε στέγες ηλικιωμένων και την παραδειγματική τιμωρία όσων παραβιάζουν τη σχετική νομοθεσία.
9. Την έκδοση βιβλιάριου που θα διανέμεται σε όλους τους ηλικιωμένους και το οποίο θα τους ενημερώνει για τα δικαιώματα, τα προγράμματα και τις υπηρεσίες που παρέχονται στα άτομα της τρίτης ηλικίας.

Τελειώνοντας, θα ήθελα να ευχαριστήσω εκ μέρους της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων τον Πρόεδρο της Βουλής των Αντιπροσώπων κ. Γιαννάκη Ομήρου για την παρουσία του και στη σημερινή μας σύνοδο, για την παραχώρηση της αίθουσας και των άλλων διευκολύνσεων για τις εργασίες της συνόδου μας, τον Προεδρεύοντα της σημερινής μας συνεδρίας κ. Σοφοκλή Φυττή και τους λειτουργούς της Βουλής για τη βοήθεια και τη συμβολή τους στη διοργάνωση της Βουλής των Γερόντων. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστώ πάρα πολύ, κύριε Παπαθωμά. Τα όσα αναφέρετε στην έκθεση, ελπίζω να υλοποιηθούν το συντομότερο.Επειδή υπάρχουν ομιλητές επί θέματος αρχής θα ακολουθήσουμε τον κατάλογο.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ (ΕΣΣΕ) ΛΑΡΝΑΚΑΣ: (ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΣΟΥΜΗΣ)

Κύριε Πρόεδρε, έχω μία παρατήρηση και θεωρώ αναγκαίο να την κάνω. Εκεί που αναφέρεται για τους “μισθούς της αλλοδαπής φροντίστριας” να μπει “στο μισθό του φροντιστή” ούτε αλλοδαπός, ούτε αλλοδαπή, ούτε φροντίστρια ούτε φροντιστής για να είμαστε και εντάξει. Διότι αυτά τα πρακτικά θα τα διαβάσουν και κάποιοι άνθρωποι αργότερα, γι’ αυτό εισηγούμαι να φύγει από το κείμενο και η φράση «αλλοδαπού φροντιστή».

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΩΝ ΑΣΦΑΛΙΣΕΩΝ: Μα είναι για αλλοδαπούς.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΙΣΜΟΥ (ΕΣΣΕ) ΛΑΡΝΑΚΑΣ: (ΣΤΑΥΡΟΣ ΚΑΣΟΥΜΗΣ)

Μιλώ για το ότι δεν πρέπει μέσα στα κείμενα να μιλούμε για αλλοδαπούς φροντιστές, να μιλούμε για φροντιστές. Αν είναι αλλοδαποί ή όχι είναι άλλο πράγμα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ο κ. Αντώνης Δημητριάδης της Οργάνωσης Πρεσβυτέρων Πολιτών Κύπρου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΡΕΣΒΥΤΕΡΩΝ ΠΟΛΙΤΩΝ ΚΥΠΡΟΥ: (ΑΝΤΩΝΗΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΔΗΣ)

Νομίζω ότι είναι ντροπή και είναι και απογοήτευση τα τελευταία ένα-δύο χρόνια να μιλούμε για πλήρη απασχόληση κάποιου λειτουργού. Πρέπει να δούμε το θέμα πιο αυστηρά, πιο πεισματικά, να πιάσουμε το θέμα μαζί με την κυβέρνηση, διότι δεν μπορεί μια οργάνωση τέτοια με τη Βουλή των Γερόντων να μην έχει κάποιο, ο οποίος να

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

ασχολείται με τα καθημερινά προβλήματα, όπως επίσης και με τα λειτουργικά έξοδα. Μιλούμε για πολύ μικρά ποσά και είναι ντροπή να λέμε σήμερα στη Βουλή των Γερόντων ότι τα πρακτικά της προηγούμενης συνεδρίας δεν εκτυπώθηκαν, λόγω κόστους €1.500. Ας κόψει η κυβέρνηση από άλλους τόπους και ιδίως από το ποδόσφαιρο, που προσφέρουν τόσα εκατομμύρια άσκοπα στο ποδόσφαιρο, και ας δώσουν στη λειτουργό της Βουλής των Γερόντων κάποια απασχόληση.

Στα άλλα προβλήματα νομίζω ότι δε θα αναφερθώ, διότι συμφωνούμε όλοι και ο σκοπός που κάναμε και την έκθεση είναι αυτός, θα προωθήσουμε τα θέματα με τον τρόπο το δικό μας.

Όμως ένα άλλο θέμα το οποίο θα ήθελα να βάλω είναι ότι είναι καιρός μέσα στην εκπαίδευση των γιατρών να αρχίσουν να ειδικεύουν γιατρούς γεροντολόγους. Νομίζω ότι έχουμε έλλειψη, μπορεί και να μην έχουμε κανένα και χρειάζονται. Είναι καιρός πλέον να έχουμε στα νοσοκομεία γεροντολόγους γιατρούς, για να παρακολουθούν τους ηλικιωμένους.

Το άλλο, θα ήθελα να κατατοπίσω ότι η οργάνωσή μας το περασμένο Σάββατο είχε οργανώσει ένα πανευρωπαϊκό συνέδριο μαζί με πέντε χώρες, τη Μάλτα, την Ιταλία, την Ισπανία, την Ελλάδα και την Κύπρο. Το συνέδριο αυτό ασχολήθηκε με τα θέματα των ηλικιωμένων και συγκεκριμένα με το πρόβλημα, το οποίο αντιμετωπίζουν οι ηλικιωμένοι με μειωμένα πλέον δικαιώματα και έγινε μια πολύ καλή δουλειά, μεταφέρθηκαν μηνύματα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και πιστεύω ότι στην επόμενη συνεδρία θα δούμε τα αποτελέσματα. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστώ πολύ. Ο κ. Μιχαλάκης Γεωργίου της Παγκύπριας Οργάνωσης Πολυτέκνων.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΠΟΛΥΤΕΚΝΩΝ: (ΜΙΧΑΛΑΚΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΥ)

Έντιμε, κύριε αναπληρωτή Πρόεδρε της Βουλής, λειτουργέ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αγαπητοί συνάδελφοι και συναδέλφισσες. Εγώ θα σταθώ στην οικονομική πτυχή του θέματος, στην έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας και στη σελίδα έξι, στην παράγραφο οκτώ, εκεί όπου αναφέρεται για τα επιδόματα που παραχωρούνται στις ευάλωτες ομάδες του πληθυσμού και ιδιαίτερα τους ηλικιωμένους και πολύτεκνους και τις άλλες ευάλωτες ομάδες, θα ήθελα να γίνει μία διόρθωση για τους πολύτεκνους και να αναφερθώ, κύριε πρόεδρε, ότι οι πολύτεκνοι είναι η ραχοκοκαλιά της Κυπριακής Δημοκρατίας. Είναι ο πληθυσμός του κράτους. Χωρίς πολύτεκνους δεν μπορούμε να έχουμε την αναλογία που έχουμε σήμερα έναντι των Τουρκοκυπρίων. Και θα σας υπενθυμίσω, κύριε πρόεδρε, όταν ήρθε ο κ. Ερτογάν πρόσφατα στην Κύπρο και μία δημοσιογράφος αναφέρθηκε συγκεκριμένα για τη λύση του κυπριακού και του είπε: «Κύριε Πρόεδρε, πρέπει οπωσδήποτε να βρούμε μία λύση με τους σύνοικους Ελληνοκύπριους», τότε με έντονο ύφος ο κ. Ερτογάν της είπε: «Κυρία, είστε παντρεμένη;». «Ναι, κύριε Πρόεδρε.», του είπε. «Έχετε παιδιά, κυρία;», της είπε. «Όχι», του είπε. «Τότε κάντε παιδιά.», της είπε. Ποια ήταν η πρόθεση; Πρόθεση ήταν ότι το κυπριακό δε θα λυθεί σήμερα, αύριο, θα πάρει χρόνια. Εμείς θα είμαστε από 800 000, 400 000, 500 000, αυτοί θα είναι ενάμιση εκατομμύριο. Ποιος μπορεί αύριο, κύριε Πρόεδρε, να πει ή οι ξένοι ή ο οποιοσδήποτε άλλος ότι αυτοί δεν είναι Τουρκοκύπριοι, άρα τη μισή Κύπρο την πήραν με τον πόλεμο, την άλλη μισή θα την πάρουν χωρίς πόλεμο.

Προσέξτε, δώστε σημασία, δώστε κίνητρα στους πολύτεκνους και βοηθήστε τους να μπορέσουν να επιβιώσουν. Έχουν κάνει τέσσερα-πέντε παιδιά, με την προϋπόθεση ότι

θα έπαιρναν έναν επίδομα. Σήμερα έχουν έξι-επτά παιδιά και είναι άνεργοι. Ποιος θα τους φροντίσει αυτούς τους ανθρώπους; Τι θα γίνουν αυτοί οι άνθρωποι; Παρακαλώ λάβετε το πολύ σοβαρά υπόψη, μεταφέрте το -και εσείς, κύριε εκπρόσωπε του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και τα κοινοβουλευτικά κόμματα και όλοι- αν θέλετε να επιβιώσουμε και να είμαστε σε αυτό τον τόπο Έλληνες. Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστώ, κύριε Μιχαλάκη. Ο κ. Μιχάλης Παναγή από την Ένωση Κυπρίων Συνταξιούχων (ΕΚΥΣΥ).

ΕΝΩΣΗ ΚΥΠΡΙΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ (ΕΚΥΣΥ): (ΜΙΧΑΛΗΣ ΠΑΝΑΓΗ)

Μιχάλης Παναγή από την ΕΚΥΣΥ, την οργάνωση των συνταξιούχων. Κύριε Πρόεδρε, Συνάδελφοι, συναδέλφισσες, συμφωνώ με την έκθεση που έχει κατατεθεί από την Επιτροπή Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων. Βεβαίως η ανάγκη για προώθηση των προβλημάτων για ενεργή γήρανση αναφέρεται σε τρεις τομείς: Στην απασχόληση, στη συμμετοχή στην κοινωνία και στην ανεξάρτητη διαβίωση. Για την απασχόληση να μη μιλούμε, διότι αυτοί που είναι τώρα στην εργασία και είναι άνεργοι, αλλά μπορούμε να πούμε ότι υπάρχουν άλλοι τομείς, όπως στη συμμετοχή στην κοινωνία σε εθελοντικές οργανώσεις. Νομίζω ότι πρέπει να δώσουμε περισσότερη σημασία γιατί εκεί μπορούμε, από δική μου πείρα που συμμετέχω στην οργάνωση της ΕΚΥΣΥ, με τον εθελοντισμό που προσφέρω, βλέπω ότι έχω δώσει ζωή στα χρόνια μου και χρόνια στη ζωή μου. Γιατί η ενεργός συμμετοχή στα κοινά δίνει στον άνθρωπο ενδιαφέροντα, κίνητρα, γι' αυτό όλοι εμείς -όχι μόνο εμείς αλλά και άλλοι ηλικιωμένοι- πρέπει αυτό το ζήτημα να το προωθήσουμε και να το τονίσουμε, γιατί η συνταξιοδότηση δε σημαίνει ραχάτι, δε σημαίνει καφενείο -βεβαίως και καφενείο να πηγαίνουμε- αλλά μπορούμε να κάνουμε και άλλα πράγματα, με τα οποία μπορούμε να προσφέρουμε στην κοινωνία.

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

Αναφέρομαι σ' ένα τομέα τον οποίο για πολλά χρόνια δεν τον αναφέρουμε στις εκθέσεις μας, της Βουλής των Γερόντων, στα επιμορφωτικά μαθήματα τα οποία το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού διοργανώνει κάθε χρόνο. Θέλω να παρατηρήσω ότι από δική μου πείρα που συμμετέχω ανελλιπώς σ' αυτά τα επιμορφωτικά, σε διάφορα θέματα, έχει ένα πλατύ κατάλογο θεμάτων στα επιμορφωτικά, δυστυχώς παρατηρώ ότι η συμμετοχή των ηλικιωμένων είναι πενιχρή. Υπάρχουν αρκετά ενδιαφέροντα. Δε λέω για μας που είμαστε εδώ, αλλά για όλους τους άλλους. Όταν λέμε προετοιμασία για τη σύνταξη, εξυπακούει και αυτό. Γι' αυτό νομίζω ότι για να δώσουμε ποιότητα στη ζωή μας, έχει σχέση και η ανεξάρτητη διαβίωση. Διότι όταν ο άνθρωπος είναι ενεργός και συμμετέχει ενεργά στην κοινωνία, δίνει, όπως είπα, ζωή στα χρόνια του και χρόνια στη ζωή του. Γι' αυτό όλοι εμείς ένα από τα καθήκοντά μας, τα οποία δεν τα θίγουμε, είναι να προωθήσουμε το θέμα των επιμορφωτικών μαθημάτων στους ηλικιωμένους για να πηγαίνουν.

Θέλω να κάμω δυο άλλες παρατηρήσεις. Τώρα με την απασχόληση της λειτουργού της Βουλής, από την πείρα τη δική μου που συμμετέχω στην Επιτροπή Υγείας της Βουλής των Γερόντων, οι υπηρεσίες που προσφέρει είναι ανεκτίμητες, διότι δίχως τη συμβολή αυτής της υπαλλήλου, η δουλειά της Βουλής των Γερόντων θα είχε προβλήματα, δε θα μπορούσε να γίνει. Βεβαίως το ΠΣΣΕ έχει προσφέρει και προσφέρει ό,τι μπορεί, καθώς και οι λειτουργοί του ΠΣΣΕ.

Το άλλο με το θέμα της έκδοσης των πρακτικών της Βουλής των Γερόντων. Εγώ συμμετέχω αρκετά χρόνια στη Βουλή των Γερόντων και είναι η πρώτη φορά που δεν εκδόθηκαν τα πρακτικά. Χρειάζονται €1.500 για να εκδοθούν τα πρακτικά. Για το όνομα του Θεού! Γι' αυτό, παρακαλώ και τον Προεδρεύοντα της Βουλής να κάνουν διαβήματα, ώστε αυτά τα πρακτικά να εκδοθούν. Αυτά τα πρακτικά είναι μία συμβολή αυτής της Συνόδου της Βουλής των Γερόντων. Δεν είναι εκατομμύρια.

Αυτά, κύριε Πρόεδρε, και ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Να το κανονίσουμε, να το εισηγηθούμε. Ο κ. Σάββας Καρσεράς, Αντιρευματικός Σύνδεσμος Κύπρου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΑΝΤΙΡΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ:(ΣΑΒΒΑΣ ΚΑΡΣΕΡΑΣ)

Σάββας Καρσεράς, Αντιρευματικός Σύνδεσμος Κύπρου. Οι ρευματοπάθειες είναι μία ασθένεια οδυνηρή. Παγκύπρια και παγκόσμια χάνονται αρκετές χιλιάδες εργατοώρες, γι' αυτό το λόγο πρέπει η κυβέρνηση να φροντίσει και να επιδιώξει την επίλυση των προβλημάτων των ρευματοπαθών. Αυτό είναι το ένα.

Όσον αφορά τα δικαιώματα, τα επιδόματα, την εργοδότηση αλλοδαπών, Τουρκοκυπρίων κ.τ.λπ., είναι ένα θέμα το οποίο πρέπει να το δει με μεγάλη προσοχή η κυβέρνηση, γιατί λέγονται και ακούγονται πολλά πράγματα που ίσως μερικά να είναι αληθή και μερικά να είναι αναληθή. Γι' αυτό το λόγο πρέπει η κυβέρνηση να εγκύψει σ' αυτά τα θέματα και να εκδώσει ειδικές ανακοινώσεις όσον αφορά τα δικαιώματα των Τουρκοκυπρίων, τα επιδόματα των πολιτικών προσφύγων και την εργοδότηση των αλλοδαπών. Σ' αυτά πρέπει να εγκύψει και να τα επιλύσει και να κατατοπίσει τον κόσμο.

Όσον αφορά τη συνεργασία μεταξύ των γενεών. Η νεολαία και οι ηλικιωμένοι είναι δύο πράγματα, το οποίο το ένα ωρίμασε, το άλλο ωριμάζει. Αυτό που ωριμάζει για να το ζήσεις και να το εκτιμήσεις, πρέπει να το γνωρίσεις πολύ καλά, πρέπει να το ζήσεις, πρέπει να συναναστραφείς μαζί του, να ακούσεις τις απόψεις του, να ακούσεις τις ιδέες του και να μην τις απορρίπτεις, να τις αποδέχεσαι. Το ίδιο συμβαίνει και με τους νέους. Πρέπει να πλησιάσουν τον ηλικιωμένο, να μιλήσουν μαζί του, να ακούσουν τις απόψεις του και να καταλήξουν σ' ένα κοινό συμπέρασμα συνεργασίας, έτσι που και η νεολαία η σημερινή και οι ηλικιωμένοι να συμβαδίσουν μέσα σ' ένα δρόμο παράλληλο και να καταλήξουν κάπου.

Όσον αφορά τις συγκοινωνίες, δε θυμούμαι αν αναφέρθηκε, σήμερα έχει γίνει αυτός ο Οργανισμός Συγκοινωνιών Επαρχίας Λευκωσίας, Λεμεσού, Πάφου, κ.τ.λπ. Είναι κάτι που ίσως ακόμα δεν το συνειδητοποιήσαμε ότι είναι ένας πολύ ωφέλιμος θεσμός. Στο εξωτερικό για παράδειγμα, όταν όσοι από εμάς ταξιδέψουμε, χρησιμοποιούμε το λεωφορείο. Εδώ εργαζόμαστε στο Υπουργείο Οικονομικών, από το Στρόβολο να πάω στο Υπουργείο Οικονομικών, θα πάω με το αυτοκίνητό μου. Έχει λεωφορείο, όχι ένα, δύο, τρία λεωφορεία, τα οποία μπορούν να με πάρουν εκεί. Γι' αυτό το λόγο πρέπει να συνειδητοποιήσουμε ότι για την οικονομία, τόσο της δικής μας όσο και του κράτους, σε φθορά των δρόμων, σε κατανάλωση καυσίμων, στα καυσάκια κ.τ.λ., πρέπει αυτό το πράγμα να το δούμε και να χρησιμοποιούμε το λεωφορείο, το οποίο για τους ηλικιωμένους είναι δωρεάν.

Κατά τα άλλα έχω καλυφθεί, κύριε Πρόεδρε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Να 'στε καλά.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΚΙΝΗΣΗΣ ΟΙΚΟΛΟΓΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ: (ΔΩΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΗ)

Να προσθέσω κάτι, κύριε Πρόεδρε;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Πάνω σ' αυτό το θέμα;

ΔΩΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΗ: Των επιμορφωτικών.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ορίστε, για ένα λεπτό.

ΔΩΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΗ: Τα επιμορφωτικά, είμαι μέλος του συνδέσμου στη Λάρνακα, έχουν τριάντα έξι θέματα, όπως ζωγραφική, γλυπτική, γλώσσες, κ.λπ. και υπάρχουν αρκετοί της τρίτης ηλικίας, αλλά υπάρχει αρκετός χώρος. Στη Λάρνακα έχουν δηλώσει 5 000 άτομα. Βεβαίως το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού προσπαθεί να μειώσει το κονδύλι -βεβαίως όλα τα κονδύλια προσπαθούν- αλλά πιστεύω, όπως είπε και ο κύριος της ΕΚΥΣΥ, αν ενδιαφερόμαστε να προχωρήσουμε, προχθές στο μάθημα των computers υπήρχε μια αγαπητή κυρία γερουσιαστής 81 ετών, η οποία είναι ο τρίτος

χρόνος που παρακολουθεί computers. Το μέσο επικοινωνίας σήμερα είναι το computer. Παλιά μιλούσαμε face to face, σήμερα χρειαζόμαστε ένα computer για να επικοινωνούμε με τα παιδιά μας και με τα εγγόνια μας. Δηλαδή είναι μία σημερινή ανάγκη, ένα μέσο επικοινωνίας, έστω και για τα computers νομίζω είναι αρκετό. Έτσι θα εισηγούμεν και εισηγούμαι προσπαθήστε να πάτε πιο κοντά στα επιμορφωτικά και θα επωφεληθούμε όλοι και οι νεότεροι και οι γηραιότεροι.

Για το θέμα, κύριε Πρόεδρε, της ξένης αν αμείβεται κάποιος που δε θα πάει...

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μην μπείτε σ' αυτό το θέμα, σας παρακαλώ. Ζητήσατε το λόγο για το θέμα των επιμορφωτικών και της υγιούς απασχόλησης. Εγώ θα πρόσθετα και την κηπουρική και την αγροτική απασχόληση στις ρίζες μας, στην ύπαιθρο, γεωργία, κτηνοτροφία. Εγώ σήμερα θα μάζευα ελιές αλλά με έφεραν εδώ. Λοιπόν, ο κ. Κώστας Κυριακίδης από τη Στέγη Ευγηρίας "Αρχάγγελος Μιχαήλ" Καϊμακλί.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΣΤΕΓΗΣ ΕΥΓΗΡΙΑΣ "ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛ" ΚΑΪΜΑΚΛΙ: (ΚΩΣΤΑΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ)

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Αγαπητοί συνάδελφοι, θα είμαι πολύ σύντομος. Στη σελίδα 7 της έκθεσής μας, παράγραφος 10, αναφέρεται στην επιθεώρηση της λειτουργίας των Στεγών και αναφέρεται συγκεκριμένα στα συστήματα κλιματισμού το καλοκαίρι και το χειμώνα και λέει ότι αυτοί που δεν τα λειτουργούν για εξοικονόμηση λεφτών, πρέπει να τιμωρούνται παραδειγματικά. Εγώ έχω να προσθέσω ότι στις επιθεωρήσεις από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας πρέπει να επισημαίνονται οι Στέγες οι οποίες λειτουργούν από εθελοντές και όχι από ιδιώτες σαν κερδοσκοπικές εταιρείες ότι θα επισημαίνονται αυτές που έχουν παραδειγματική λειτουργία και να ανταμείβονται παραδειγματικά με κάποιο bonus από τις συγκεκριμένες υπηρεσίες. Μπορεί να είναι είτε χρηματικό το bonus, μπορεί να είναι έπαινος και να είναι οι Στέγες αυτές παράδειγμα προς μίμηση. Δηλαδή να μη μένουν στην αφάνεια οι Στέγες που

λειτουργούν υποδειγματικά. Πρέπει να επισημαίνονται και να φέρονται εις γνώση όλων οι οποίοι εμπλέκονται στα θέματα τούτα.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Να τους δίνουν βραβείο δηλαδή.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΣΤΕΓΗΣ ΕΥΓΗΡΙΑΣ “ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛ” ΚΑΪΜΑΚΛΙ: (ΚΩΣΤΑΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ)

Βεβαίως, ναι, να τους δίνουν βραβείο. Σήμερα συγκεκριμένο μέλος της Βουλής των Γερόντων έχει βραβευτεί από την Ευρώπη και έχει ανακοινωθεί εδώ σήμερα. Σήμερα βραβεύσαμε ακόμα ένα άτομο, το οποίο έδωσε τις υπηρεσίες του στη συγκεκριμένη επιτροπή για πάρα πολλά χρόνια. Και οι Στέγες τούτες που λειτουργούν για πολλά χρόνια με τη συμμετοχή των εθελοντών μας πρέπει να βραβεύονται, εφόσον λειτουργούν σωστά.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Και που τηρούν το νόμο, καθαριότητα, υγεία, φαρμακείο, διατροφή, συμπεριφορά και πολλά άλλα, επειδή επισκεπτόμαστε και εμείς ως Κοινοβουλευτική Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων Στέγες.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΣΤΕΓΗΣ ΕΥΓΗΡΙΑΣ “ΑΡΧΑΓΓΕΛΟΣ ΜΙΧΑΗΛ” ΚΑΪΜΑΚΛΙ: (ΚΩΣΤΑΣ ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ)

Δε γίνεται μια Στέγη που λειτουργεί 30, 40 χρόνια να μην τυγχάνει καμιάς αναγνώρισης, εφόσον λειτουργεί υποδειγματικά. Ευχαριστώ πάρα πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστούμε, κύριε Κυριακίδη. Ακολουθεί ο κ. Γιάγκος Κτωρίδης, του Κινήματος Οικολόγων Συνταξιούχων.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΟΙΚΟΛΟΓΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ: (ΓΙΑΓΚΟΣ ΚΤΩΡΙΔΗΣ)

Έντιμε κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, συναδέλφισσες, προωθείται προς ψήφιση νόμος σύμφωνα με τον οποίο ηλικιωμένα άτομα αποδέκτες δημοσίου βοηθήματος δε θα το δικαιούνται το βοήθημα, όταν έχουν παιδιά. Δεν υπάρχει καμιά πρόνοια στο σχετικό νόμο για τις περιπτώσεις που τα παιδιά είναι χαμηλόμισθα ή έχουν μεγάλες

οικογενειακές υποχρεώσεις. Εισηγούμαστε όπως η παροχή εισοδήματος γίνεται κλιμακωτά, ανάλογα με το εισόδημα και την οικογενειακή κατάσταση των παιδιών των ηλικιωμένων αποδεκτών δημοσίου βοηθήματος. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστώ. Ακολουθεί ο κ. Δήμος Γιαγκού του ΕΣΣΕ Κερύνειας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ (ΕΣΣΕ) ΚΕΡΥΝΕΙΑΣ:

(ΔΗΜΟΣ ΓΙΑΓΚΟΥ)

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί συνάδελφοι, εγώ θα εισηγούμουν το θέμα της Αρχής Ηλεκτρισμού για τους χαμηλά συνταξιούχους η πληρωμή να γίνεται σε δύο δόσεις κάθε δίμηνο. Δηλαδή να μοιράζεται το κόστος, διότι με τη χαμηλή σύνταξη ένας συνταξιούχος που χρησιμοποιεί και κλιματιστικό δε θα μπορεί να πληρώσει το ρεύμα. Η Αρχή Ηλεκτρισμού αμέσως κάνει διακοπή στο ηλεκτρικό ρεύμα και έτσι οι συνταξιούχοι ειδικά τώρα το χειμώνα θα έχουν να υποφέρουν. Πρέπει άμεσα να διευθετηθεί αυτό το θέμα, κατά τη γνώμη μου.

Το άλλο θέμα που ήθελα να θίξω είναι γι' αυτούς που πάνε προς τη σύνταξη να αρχίσουν δύο χρόνια τουλάχιστον πριν τη σύνταξη να μειώνονται οι ώρες εργασίες, ούτως ώστε όταν έρθουν στο όριο της σύνταξης, να φεύγουν και να είναι προετοιμασμένοι ότι θα κάτσουν στο σπίτι τους ως συνταξιούχοι. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστώ, κύριε Δήμο. Ακολουθεί ο κ. Παύλος Τρικούπης, του Συνδέσμου Συνταξιούχων Ομίλου Λαϊκής Τράπεζας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΟΜΙΛΟΥ ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ: (ΠΑΥΛΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ)

Κύριε Πρόεδρε, αγαπητοί φίλοι και φίλες, η σημερινή Σύνοδος της Βουλής των Γερόντων γίνεται με την παρουσία της τρόικας στην Κύπρο και με όσα ακούμε ό,τι ζητά από την κυβέρνηση και από τον κόσμο μας. Πριν δυο, τρεις μέρες είχε δημοσιευτεί στον τύπο ότι μεταξύ των πολλών αιτημάτων της τρόικας ποσό €7,5 δις που δανείστηκε

η κυβέρνηση από το Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ζητά η τρόικα να διαγραφεί. Δηλαδή να μην πληρώσει τούτο το ποσό η κυβέρνηση στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Όπως όλοι γνωρίζουμε, τα λεφτά που υπάρχουν στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων ανήκουν στους σημερινούς συνταξιούχους από τις εισφορές τους που έκαναν κατά τη διάρκεια της υπηρεσίας τους και από τους σημερινούς εργαζόμενους. Οι συντάξεις των σημερινών συνταξιούχων είναι πολύ χαμηλές -αυτό είναι γνωστό- διότι δεν είχαν χρόνια πολλά να συνεισφέρουν στο αναλογικό και έτσι οι συντάξεις τους είναι κάτω από τα €1.000, πολύ κάτω, παρά τις σχετικές αυξήσεις που δόθηκαν τελευταία. Και φανταστείτε τι μείωση θα υπάρξει στις συντάξεις μας, αν τούτο το ποσό τελικά η κυβέρνησή μας το διαγράψει και δεν το πληρώσει στο Ταμείο Κοινωνικών Ασφαλίσεων. Ανησυχούμε με αυτή την πληροφορία, αν όντως υπάρχει τέτοιο πράγμα, και ζητούμε από την κυβέρνηση να είναι κάθετα αρνητική σε τέτοια συζήτηση. Και αν αυτή η είδηση είναι βάσιμη, τότε η κυβέρνηση πρέπει να δώσει οδηγίες στη Διαπραγματευτική Ομάδα που θα συζητήσει τούτο το θέμα ούτε καν να δεχτεί συζήτηση ότι μπορεί να υπάρξει συμφωνία στο να διαγραφούν τούτα τα ποσά από τις Κοινωνικές Ασφαλίσεις. Ευχαριστώ.

Ο λειτουργός του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αν είναι εδώ και έχει τέτοια πληροφόρηση, ας μας ενημερώσει, για να μην ανησυχούμε τόσο πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ο κ. Ευύχιος Χατζηχριστοδούλου απ' ό,τι ξέρω είναι του Τμήματος Ευημερίας. Για τις Κοινωνικές Ασφαλίσεις πρέπει η Επιτροπή σας να μιλήσει είτε τηλεφωνικά είτε με την Υπουργό. Μα ακόμα είναι ασαφή τα πράγματα δηλαδή, ακόμα "παίζονται".

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΟΜΙΛΟΥ
ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ: (ΠΑΥΛΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ)

Εντάξει, είναι πληροφορίες, αλλά πρέπει να λάβουμε τα μέτρα μας. Άμα περάσει ο νόμος και ύστερα, δεν μπορούμε να κάνουμε τίποτε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Είτε με ένα τηλεφώνημα στο Διευθυντή των Κοινωνικών Ασφαλίσεων, αν μπορεί και αυτός να αποκαλύψει τι γίνεται, από τον Πρόεδρο της Επιτροπής σας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΑΦΥΠΗΡΕΤΗΣΑΝΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ ΟΜΙΛΟΥ
ΛΑΪΚΗΣ ΤΡΑΠΕΖΑΣ: (ΠΑΥΛΟΣ ΤΡΙΚΟΥΠΗΣ)

Κύριε Πρόεδρε, τούτες οι πληροφορίες που βγαίνουν δεν είναι τελείως αβάσιμες. Για να κυκλοφορούν, σημαίνει ότι κάπου συζητήθηκαν, κάπου ακούστηκαν.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ναι, έχετε δίκαιο, αλλά οριστικές αποφάσεις δεν ελήφθησαν. Τώρα, αν είσαι αποφασισμένος να βγεις στους δρόμους, και εγώ μαζί σου.

Λοιπόν, να συνεχίσουμε. Δηλαδή αυτό το πράμα ενδιαφέρει όλο τον κυπριακό λαό και μικρούς και μεγάλους και αγέννητους και γεννημένους για την ακρίβεια. Ίσως θα πρέπει να τύχει ενημέρωσης ο κυπριακός λαός από την Υπουργό Εργασίας ή από τον Υπουργό Οικονομικών για το τι γίνεται. Είναι πολύ σοβαρό θέμα.

Λοιπόν, ο κ. Ανδρέας Κωνσταντινίδης, της Παγκύπριας Οργάνωσης Αποκατάστασης Αναπήρων επί του θέματος.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗΣ ΑΠΟΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΑΝΑΠΗΡΩΝ
(ΠΟΑΑ): (ΑΝΔΡΕΑΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗΣ)

Πολύ σωστά, κύριε Πρόεδρε, εκπροσωπώ την Παγκύπρια Οργάνωση Αποκατάστασης Αναπήρων. Αρκετά θέματα τα έχει θίξει ο πρόεδρός μας στην Επιτροπή Πρόνοιας, που συμμετείχα και εγώ φυσικά. Δυο, τρία πράγματα ήθελα να αναφέρω σχετικά με αναπηρικά προβλήματα.

Έχουμε την κοινωνική κάρτα, πάμε σε αρχαιολογικούς χώρους με τα εγγονάκια μας και λέει: «Πλήρωσε, γιατί πρέπει να πληρώσεις. Αυτός είναι ο νόμος». Στο θέατρο, να πάεις στο ΘΟΚ, ας πούμε, πρέπει να πληρώσεις. Να πάεις σε αθλητικούς χώρους, πρέπει να πληρώσεις. Είναι για την επέκταση της κοινωνικής κάρτας.

Θα ήθελα να σταθώ και σ' ένα πολύ σοβαρό θέμα, το οποίο το έχω και έξω από τη δουλειά μου. Στέγαστρα σε στάσεις λεωφορείων. Βάλαμε εκείνα τα λεωφορεία, βάλαμε τις στάσεις και δεν υπάρχει στέγαστρο, δεν υπάρχει ένας κάλαθος. Εμένα εκεί έξω από το πρακτορείο μου τι να σας πω; Να το πω έτσι απλά, κύριοι συνάδελφοι, είναι στάβλος του Αυγείου, μαστραππούδκια, τσιγάρα, τσιπς, ό,τι φανταστείτε υπάρχει εκεί και ένα κάλαθο δεν μας βάζουν. Πήρα το Δημαρχείο επανειλημμένα, υπόσχονται μόνο.

Ένα άλλο πρόβλημα που ήθελα να αναφέρω, το έχει αναφέρει και ο συνάδελφος για τους παραπληγικούς. Είναι το θέμα με τα καροτσάκια. Πηγαίνει ένα τέτοιο άτομο σε ένα τηλεφωνικό θάλαμο και δε φτάνει να πιάσει το τηλέφωνο ο ανάπηρος που είναι πάνω στο καροτσάκι να τηλεφωνήσει. Πάει στο ασανσέρ, δε χωρεί το καροτσάκι να μπει μέσα στο ασανσέρ. Αυτές είναι λεπτομέρειες τις οποίες τις βλέπουμε όλοι καθημερινά αλλά δεν υπάρχει εκείνος ο μηχανισμός που να λύσει αυτό το πρόβλημα.

Όσον αφορά τα αποχωρητήρια. Αποχωρητήρια για ανάπηρους με καροτσάκια δεν υπάρχουν. Υπάρχει ένα αποχωρητήριο στην Πλατεία Σολωμού -μιλώ για τη Λευκωσία τώρα, κύριε Πρόεδρε- και όποτε θα πάω εγώ να ελέγξω, κατά κάποιο τρόπο, ως Οργάνωση Αναπήρων για να δούμε τι γίνεται, διότι κάμνουν παράπονα αρκετοί, το βρίσκω να είναι κλειδωμένο. Δεν είναι πράματα τούτα. Είναι απλά πράματα αλλά είναι σοβαρά.

Ένα άλλο θέμα που ήθελα να θίξω χωρίς να θέλω να μακρηγορήσω είναι οι διακοπές για τους ανάπηρους και για τους γέροντες, γιατί οι πλείστοι γέροντες είναι και ανάπηροι. Πάεις σ' ένα ξενοδοχείο, πήγα προσωπικά σ' ένα ξενοδοχείο πέντε μέρες. Μα πέντε

μέρες μέχρι να πάεις και να φύγεις, οι δύο μέρες έφυγαν. Άρα, τι μέρες μένεις; Ύστερα θέλεις να πάεις να κάτσεις στο εστιατόριο πρέπει να κατεβείς σε υπόγειο με σκαλιά. Είναι προβλήματα τα οποία πρέπει το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Ασφαλίσεων και ο λειτουργός εδώ να τα δουν με σοβαρότητα, διότι αυτοί οι άνθρωποι που έχουν τα ξενοδοχεία και προσφέρουν αυτή την υποτίθεται καλοσύνη και αγάπη, παίρνουν προμήθειες, παίρνουν επιδόματα, παίρνουν διάφορα πράγματα τα οποία μπορεί εμείς να μην τα ξέρουμε. Επομένως, οι πέντε μέρες είναι καλό να γίνουν τουλάχιστον οκτώ, να μπορεί ο ανάπηρος που θα πάει σε τούτες τις διακοπές να κάτσει πέντε μέρες.

Νομίζω, κύριε Πρόεδρε, ότι μπορείτε και εσείς να το θίξετε αυτό το θέμα, γι' αυτό σας παρακαλώ να το δείτε ιδιαίτερα, γιατί το θέμα των διακοπών είναι αρκετά σοβαρό για ένα ανάπηρο, που είναι γέροντας αλλά είναι και ανάπηρος. Νομίζω είναι πολύ σοβαρό και πρέπει να το δείτε προσωπικά εσείς ο ίδιος. Αυτή είναι η παράκλησή μου, κύριε Φυττή. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μάλιστα, για τις διακοπές το θέμα. Πάμε στην κ. Ανδρούλα Καζαμιά-Πασχαλίδου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΠΑΓΚΥΠΡΙΑΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ ΣΥΝΔΕΣΜΩΝ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ ΗΛΙΚΙΩΜΕΝΩΝ (ΠΟΣΕΗ): (ΑΝΔΡΟΥΛΑ ΚΑΖΑΜΙΑ-ΠΑΣΧΑΛΙΔΟΥ)

Το θέμα μας είναι «Η ενεργός γήρανση και αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών». Ενεργός γήρανση δεν είναι κάτι που θα μας την προσφέρουν οι άλλοι. Πρέπει εμείς οι ίδιοι να θέλουμε να συμμετέχουμε ενεργά στην κοινωνία στην οποία ζούμε, στην κοινότητα στην οποία ζούμε και πιστεύω ότι με την ενεργό γήρανση αποφεύγεται και ο κοινωνικός αποκλεισμός, που ο ηλικιωμένος είναι απομονωμένος στο περιβάλλον του.

Η συμμετοχή στον εθελοντισμό είναι μια πολύ καλή λύση, για να περνά το χρόνο του και να προσφέρει σε συνανθρώπους του ο ηλικιωμένος. Επίσης μπορεί να συμμετέχει

σε χορωδίες, στη διά βίου μόρφωση, όπως ανέφερε ο συνάδελφος, τα επιμορφωτικά κέντρα και να πούμε ότι άνω των 65 χρόνων είναι δωρεάν η φοίτηση στα επιμορφωτικά κέντρα.

Η βοήθεια που προσφέρουμε στην οικογένεια είναι πολύ πολύτιμη και πολύ μεγάλη. Βοηθούμε τα εγγόνια στα μαθήματα, τα παίρνουμε, τα φέρνουμε στα σχολεία τους, στα ιδιαίτερα τους, ακόμα και ηλικιωμένους γονείς φροντίζουν ηλικιωμένα άτομα. Είναι μια πολύ καλή προσφορά και προς τα παιδιά μας αλλά και προς τους μεγαλύτερους μας.

Εισηγούμαστε αύξηση της κρατικής χορηγίας σε οργανώσεις που ασχολούνται με θέματα της τρίτης ηλικίας, διότι δυστυχώς είναι τόσα τα έξοδα που δυσκολευόμαστε να συνεχίσουμε τα προγράμματα που έχουμε, όπως είναι τα ΚΑΠΗ. Η χρήση τηλεφροντίδας πιστεύω ότι πρέπει να προωθηθεί, όπως και η αποφυγή της κακοποίησης των ηλικιωμένων.

Στην Ευρώπη τονίζουν πολύ τις φιλικές πόλεις και τα φιλικά χωριά, κάτι που εμείς εδώ στην Κύπρο υστερούμε πάρα πολύ. Για τα δικαιώματα των ηλικιωμένων πολύ καλά θα μαζευτούν και θα σταλούν στους ηλικιωμένους. Πιστεύω όμως ότι και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης πρέπει να αξιοποιηθούν, διότι έχει ηλικιωμένους που δεν μπορούν να διαβάσουν και τα παρακολουθούν από την τηλεόραση ή από το ραδιόφωνο.

Εισηγούμαι το πάγιο για το ρεύμα και το πάγιο για το νερό να καταργηθεί για τους συνταξιούχους όπως και τα σκύβαλα. Κάποιοι δήμοι απαλλάσσουν από τα σκύβαλα άτομα που είναι άνω των 75 χρόνων, κάποιοι άλλοι όμως δεν τα απαλλάσσουν. Πιστεύω ότι είναι δίκαιο ένας που πληρώνει μια ολόκληρη ζωή σκύβαλα, άνω των 75, τόσα χρόνια και να ζήσει δε θα ζημιώσουν τα Δημαρχεία.

Χαίρομαι ιδιαίτερα για την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών. Να πω πως είχε πριν δύο εβδομάδες μία Συνδιάσκεψη για το Ευρωπαϊκό Έτος 2012 και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών. Καλέσαμε και την Κυπριακή Παιδοβουλή και οι εκπρόσωποι του Eurochild

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

και συμμετείχαν στη Συνδιάσκεψη. Πιστεύω ότι είναι πολύ ωφέλιμη αυτή η επικοινωνία μαζί με τα νεότερα άτομα, με την Κυπριακή Παιδοβουλή, με ομίλους νέων, διότι μόνο έτσι θα έρθει η αλληλοεκτίμηση και ο αλληλοσεβασμός.

Χαρήκαμε και τη Μαρία (Σωτηρίου) σήμερα που μας είπε ότι πρέπει να συνταιριάσουμε, να παντρέψουμε τον ενθουσιασμό των νέων και το συντηρητισμό των ηλικιωμένων. Κάπου πρέπει και εμείς να βάλουμε νερό στο κρασί μας και να μη νομίζουμε ότι ζούμε στις εποχές που ζήσαμε εμείς ως νέοι.

Να πω ότι για την ενεργό γήρανση, επαναλαμβάνω ότι μόνοι μας πρέπει να συμμετέχουμε ενεργά στην κοινωνία και να μην περιμένουμε τους άλλους να μας πουν: «Ελάτε, να μας βοηθήσετε».

Τελειώνοντας να πω ότι η ΠΟΣΕΗ ετοίμασε ένα φιλμάκι για την ενεργό γήρανση, το Ευρωπαϊκό Έτος 2012 και την αλληλεγγύη μεταξύ των γενεών. Ήδη το στείλαμε και στο Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού με την παράκληση να το εγκρίνει και να το προωθήσει στα σχολεία. Πιστεύουμε ότι και οι επισκέψεις ηλικιωμένων στα σχολεία είναι πολύ καλή κίνηση. Είναι καλό τα σχολεία να πάρουν πρωτοβουλία να μας καλούν και να πω ότι η Βουλή των Γερόντων και η ΠΟΣΕΗ έστειλαν επιστολή στον Υπουργό Παιδείας και Πολιτισμού και τον παρακαλούσαν να στείλει σχετική εγκύκλιο στα σχολεία για το Ευρωπαϊκό Έτος. Η εγκύκλιος στάλθηκε και έγιναν αρκετές επισκέψεις. Πιστεύω ότι αυτό είναι πολύ καλό. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστώ κι εγώ. Ο κ. Ιωάννης Αριστοτέλους, του Συμβουλίου Κοινοτικής Ευημερίας Περιστερώνας.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΗΣ ΕΥΗΜΕΡΙΑΣ (ΣΚΕ) ΠΕΡΙΣΤΕΡΩΝΑΣ:
(ΙΩΑΝΝΗΣ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΟΥΣ)

Ευχαριστώ, κύριε Πρόεδρε. Κύριε Πρόεδρε της Βουλής, αγαπητοί συνάδελφοι, εγώ θα ήθελα να αναφερθώ στα αξιόγραφα των τραπεζών, δεν το έθιξε κανένας αυτό το θέμα,

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

τα οποία πιστεύω ότι θα επηρεάσουν πολλούς από εμάς ως συνταξιούχους. Έχουμε αποταμιεύσει από τα υστερήματά μας ορισμένα λεφτά για κάθε περίπτωση και τώρα βλέπουμε τους κόπους τόσων χρόνων να εξαφανίζονται. Παρακαλώ πάρα πολύ τόσο τους κ. υπουργούς, βουλευτές, την κυβέρνηση, καθώς και τον Προεδρεύοντα της Βουλής να βρουν μια δίκαιη λύση για το πρόβλημα αυτό. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ευχαριστώ, κύριε Αριστοτέλους. Ο τελευταίος εισηγητής είναι ο κ. Φλουρέντζος Κούττας, ΕΣΣΕ Αμμοχώστου.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ (ΕΣΣΕ)
ΑΜΜΟΧΩΣΤΟΥ: (ΦΛΟΥΡΕΝΤΖΟΣ ΚΟΥΤΤΑΣ)

Χαίρομαι ειλικρινά που γίνεται αυτή η σύναξη. Μαζί μας είχαμε και παιδιά τα οποία μας μίλησαν και βλέπω ότι η πείρα των γερόντων των τόσων χρόνων είναι σαν μια κινητή βιβλιοθήκη και πολύ σωστά γίνεται να υπάρχει μια συνεργασία με τα παιδιά, για να λύνουμε αρκετά προβλήματα για τον εθελοντισμό. Όπου πάμε, όπου υπάρχει παιδί, υπάρχει χαρά.

Θα ήθελα να αναφερθώ και σ' ένα θέμα, το οποίο κάποιος κύριος είπε και τον συγχαίρω, ο κάθε ένας μας πρέπει να φυτεύει ένα δένδρο. Τον συγχαίρω γιατί το είπε. Όμως λυπούμαι ειλικρινά γιατί κάποτε το κράτος μάς επιδοτούσε για να εκριζώσουμε τα δένδρα, τις πορτοκαλιές, χιλιάδες δένδρα και αμπέλια και άλλα, που αν υπήρχαν αυτές οι πορτοκαλιές σήμερα, δε θα θέλαμε να εισάγουμε ξένους εργάτες και θα εργαζόντουσαν οι ίδιοι οι δικοί μας από εργάτες, συσκευαστήρια, φορτηγά και τα πάντα. Γι' αυτό νομίζω και θέλω να πιστεύω ότι πρέπει να επιδοτείται ο γεωργός στη γεωργία. Ξεκίνησε ένα θέμα αναδασμού στην περιοχή μας -φεύγω λίγο από το θέμα- όμως σταμάτησε γιατί δεν υπάρχουν χρήματα. Όλα αυτά είναι πρόοδος και θα κρατήσουν τον ντόπιο παραγωγό στην περιοχή μας, στην Κύπρο μας. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Σας ευχαριστώ, κύριε Κούττα. Αν μου επιτρέπεται, να πω ότι η πείρα όλων των ηλικιωμένων είναι πολύ σοβαρό στοιχείο και καθοδήγηση προς όλους τους νεότερους. Και ένα θέμα για το οποίο πρέπει να δίνετε μια παραντζιελιά στους νεότερους είναι ότι λόγω των κλιματικών αλλαγών που σημειώνονται και πλήττουν τη Μεσόγειο κυρίως, το νησί μας κινδυνεύει από την απερήμωση. Γι' αυτό υπάρχουν πολλά μέτρα στα οποία πρέπει να προσαρμοστούμε, αλλά και να προσέχουμε. Το νερό, όχι σπατάλες στο νερό, το φύτεμα των δένδρων, όχι καταστροφή των δένδρων, όπως και διάφορα κλιματιστικά, όλα αυτά τα οποία επηρεάζουν το κλίμα πρέπει να τα προσέχουμε.

Το δεύτερον, που είπε ο κ. Κούττας, ότι αφαιρέσαμε χιλιάδες σκάλες δένδρα και αμπέλια, ξέρετε γιατί; Διότι μάθαμε στην ξενομανία και τώρα θα αρχίσουμε να αφαιρούμε και ελιές. Μας έβαλε το υπουργείο να φυτεύουμε ελιές, με την εισδοχή μας στην Ευρώπη, ότι θα πουλιόταν το λαδί και οι ελιές και τώρα δεν πουλιέται, γιατί υπάρχει μια ξενομανία, πάει η νοικοκυρά ή ο αγοραστής στην υπεραγορά αρπάζει την μπουκάλα απ' εκεί χωρίς να κοιτάζει πάνω από πού προέρχεται το λάδι, το οποίο μπορεί να είναι από μια άλλη ξένη χώρα. Πάει να αγοράσει μήλα, αρπάζει απ' εκεί, χωρίς να κοιτάζει ότι είναι από το Περού ή από τη Χιλή. Λεμόνια δικά μας, στη διπλανή κάσια λεμόνια από τη Χιλή και προτίμα τα κυπριακά, ρε παιδί μου. Πώς θα αντέξει η γεωργία και ο παραγωγός και η εργοδότηση και η καλλιέργεια της γης, όταν προτιμούμε τα ξένα. Γι' αυτό και ένας ρόλος που έχουμε όλοι οι ηλικιωμένοι, γιατί κι εγώ το ίδιο είμαι...

ΜΕΛΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ: Τα κρασιά πόθεν είναι;

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ:

Τα κρασιά, άλλη μεγάλη πληγή. Γι' αυτό δώστε και εσείς μία χείρα βοηθείας. Τελειώνοντας, θα παρακαλούσα τον κ. Ευτύχιο (Χατζηχριστοδούλου) αυτό το φυλλάδιο

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

που έκαμε, κατόπιν παρότρυνσης δικής μου στην Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, με τα δικαιώματα των ηλικιωμένων που χρήζουν μακροχρόνιας φροντίδας με βάση τον Ευρωπαϊκό Χάρτη και τους κυπριακούς νόμους, εάν έγινε αυτή η λίστα, να τη δώσει και στις επιτροπές της Βουλής των Γερόντων, να μου στείλει και εμένα ένα αντίγραφο να το έχω και να το δώσω στα μέλη της επιτροπής και γενικά να διαδοθούν τα δικαιώματα των ασθενών, εκτός του ότι υπάρχουν από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας το φυλλάδιο που είδατε, αλλά και τα δικαιώματα όλων των άλλων. Τώρα, έχουν τελειώσει οι παρεμβάσεις, εκτός αν κάποιος αισθάνεται επείγουσα ανάγκη να πει κάτι, ευχαρίστως. Ορίστε.

ΜΕΛΟΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ: Ήθελα να ρωτήσω γιατί δεν μας στέλνουν ταχυδρομικώς τα θέματα της ημέρας που θα συζητηθούν και να ξέρουμε όταν θα έρθουμε εδώ, να κάνουμε τις εισηγήσεις μας από την επαρχία μας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Εννοείτε τα θέματα που θα συζητηθούν, για τις εκθέσεις.

ΜΕΛΟΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ: Μας τα έδωσαν σήμερα εδώ, ενώ ήταν καλύτερα να μας τα στέλνουν, για να ξέρουμε τι θα πούμε.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Τώρα είναι θέμα συντονισμού. Θέλεις, κύριε Παπαθωμά, να απαντήσεις;

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ (ΕΣΣΕ) ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ: (ΤΑΣΟΣ ΠΑΠΑΘΩΜΑΣ)

Κύριε Πρόεδρε, ετοιμάζονται οι εκθέσεις και στέλνονται σ' όλα τα μέλη των δύο επιτροπών για σκοπούς ενημέρωσης και αν θέλουν να συμπληρώσουν κάτι ή να θίξουν κάποιο θέμα το οποίο δεν είναι γραμμένο στην έκθεση, να το προτείνουν. Βεβαίως εστάλησαν, δεν είχαμε οποιαδήποτε παρέμβαση, πλην του κ. Γεωργίου για το θέμα των πολυτέκνων, ο οποίος και σε συνάντηση που είχαμε μου το είχε θίξει το θέμα, δεν

είχαμε άλλη παρέμβαση γι' αυτά τα θέματα, τουλάχιστον από πλευράς της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Μάλιστα. Ίσως ο κύριος που δεν πήρε ή είχε λανθασμένη διεύθυνση ή ήταν έκτακτη η συμμετοχή του, δεν ξέρω. Πάντως, τα έστειλαν, κατά τον κ. Παπαθωμά, αγαπητέ μου βουλευτή. Λοιπόν, προχωρούμε. Ο κύριος των Οικολόγων.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΚΙΝΗΜΑΤΟΣ ΟΙΚΟΛΟΓΩΝ ΣΥΝΤΑΞΙΟΥΧΩΝ: (ΔΩΡΟΣ ΧΡΙΣΤΟΦΗ)

Έχω δύο μονολεκτικά να πω. Ψες ήμουν παρών στη συνεδρία για τα αξιόγραφα και πέραν του 70% ήταν άνθρωποι της τρίτης ηλικίας. Καταλάβετε ότι οι τράπεζες κατασπάραξαν τις οικονομίες της τρίτης ηλικίας. Ήταν όλοι ασπρομάλληδες.

Το άλλο που έχω να θίξω είναι ότι με τη συντήρηση των γερόντων που δεν πάνε στα γηροκομεία, προχθές ήμουν σ' ένα κέντρο εκεί στο Μακένζυ Μπητς και ήταν περίπου δέκα άτομα, εκ των οποίων δύο κοπέλες μάξιμουμ 50 ετών έλεγε η μια της άλλης: «Τι κάμνεις;». «Έχει έξι μήνες που δε δουλεύω και ο γιος μου σπουδάζει», της είπε. «Τι σκέφτεσαι να κάμεις;». Και απαντά η άλλη γυναίκα: «Θα πάω στα σπίτια να καθαρίζω». Και έρχομαι στο επίδομα για τις ξένες. Γιατί να δίνουμε στις ξένες έστω €400 και να μην εφαρμόσουμε μία τακτική να δίνουμε στους ανθρώπους τους δικούς μας τους άνεργους €500, €600, €700 και οι ξένοι αρκετά έπιασαν από τον τόπο μας και τα έστειλαν στο εξωτερικό. Για να μην προσθέσω ακόμα ότι μια Φιλιππινεζούα, που καθαρίζει κοντά στην πολυκατοικία μας, μου λέει: «Σερ, θέλω λεφτά». Της λέω: «Πιάνεις 800 από το μάστρο σου που καθαρίζεις, κάμνεις τρία, τέσσερα επιπλέον διαμερίσματα, πόσα λεφτά θέλεις; Σκέφτου και τον Κυπραίό που δεν έχει δουλειά». Δηλαδή με λίγα λόγια οι ξένοι εκαλομάθαν να εισπράττουν, να πιάνουν τα λεφτά μας, να τα στέλνουν στο εξωτερικό και έμειναν οι άνθρωποι οι δικοί μας άνεργοι. Πενήντα χρονών κυρίες.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Ναι, παρακαλώ.

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΕΠΑΡΧΙΑΚΟΥ ΣΥΝΤΟΝΙΣΤΙΚΟΥ ΣΩΜΑΤΟΣ ΕΘΕΛΟΝΤΩΝ (ΕΣΣΕ)

ΛΑΡΝΑΚΑΣ: (ΧΑΡΑΛΑΜΠΟΣ ΛΑΜΠΡΟΥ)

Χαράλαμπος Λάμπρου, ΕΣΣΕ Λάρνακας. Έχοντας ακούσει όλες τις εισηγήσεις τις οποίες έκαναν οι συνάδελφοι, θα ήθελα να πω λίγα λόγια μόνο ότι το κλειδί για να αντιμετωπίσουμε το πρόβλημα της γήρανσης είναι να παραμείνουμε ενεργοί. Ευχαριστώ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Κάποιος ζήτησε το λόγο;

ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΑΝΤΙΡΕΥΜΑΤΙΚΟΥ ΣΥΝΔΕΣΜΟΥ ΚΥΠΡΟΥ: (ΣΑΒΒΑΣ ΚΑΡΣΕΡΑΣ)

Εγώ τον ζήτησα. Ήταν για να σας πω ότι “θα ανοίξουμε φάλιες”, αν επιτρέπουμε να πει ο ένας συμπληρωματικά ή ο άλλος συμπληρωματικά. Να το σταματήσουμε νομίζω στα όσα πρωτολογήσαμε. Αν είναι να δευτερολογήσουμε, έχουμε όλοι κάτι να πούμε. Ευχαριστώ πολύ.

ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ: Σε μια δημοκρατία, αν δεν έγραψε το όνομά του στη μπλε κάρτα και έχει την ανάγκη ένας συνάδελφός σου βουλευτής να πει κάτι, εγώ έτσι είμαι και στις συνεδρίες της Βουλής και μάλιστα ζωντάνεψα λίγο και το Τέταρτο Κεφάλαιο, να υπάρχει μια ευελιξία, κύριε Καρσερά. Λοιπόν, τώρα να θέσουμε σε ψηφοφορία την έκθεση της Επιτροπής Κοινωνικής Πρόνοιας της Βουλής των Γερόντων. Υπάρχει ένσταση όπως η έκθεση εγκριθεί;

(Κτυπά τη σφύρα.)

Εφόσον δεν υπάρχει ένσταση, η έκθεση εγκρίνεται ομόφωνα. Προτού ολοκληρώσουμε τις εργασίες της Συνόδου μας, θα σας καλέσω όλους να τηρήσουμε μονόλεπτη σιγή εις μνήμη του Αρμάνδου Χούρρη. Ο μακαριστός Χούρρης υπήρξε για πολλά χρόνια εκπρόσωπος της Μαρωνίτικης Κοινότητας στη Βουλή των Γερόντων.

(Τήρηση μονόλεπτης σιγής.)

Ας είναι αιωνία του η μνήμη. Παρακαλώ, καθίστε. Συγχαίρω τις δύο επιτροπές της Βουλής των Γερόντων για τις εμπειριστατωμένες εκθέσεις που έχουν καταθέσει ενώπιον της Βουλής των Γερόντων. Συγχαίρω επίσης τα μέλη της Βουλής των Γερόντων τόσο για την αθρόα παρουσία, αλλά κυρίως για την ενεργό συμμετοχή τους και για τις σοφές και μεστές παρεμβάσεις τους, γεγονός που συμβάλλει στη δημιουργία ενός γόνιμου διαλόγου και ενός ωραίου κλίματος.

Τα αιτήματα και οι εισηγήσεις που περιλαμβάνονται στις εκθέσεις αυτές αλλά και αυτά που προκύπτουν από τη συζήτηση που επακολούθησε είναι δικαιολογημένα και πρέπει να τύχουν ιδιαίτερης μελέτης και προσοχής. Επαναλαμβάνουμε ξανά την πρόθεση της Βουλής να είναι αρωγός στην προσπάθειά σας και να συμβάλει στη δημιουργία κουλτούρας σεβασμού και αναγνώρισης της προσφοράς σας. Πρόθεσή μας είναι να είμαστε δίπλα σας στην προσπάθεια για το ξεπέρασμα τυχόν δυσκολιών στο μέτρο του δυνατού.

Παράλληλα τα πρακτικά της σημερινής συνεδρίας της Βουλής των Γερόντων θα αποσταλούν στην εκτελεστική εξουσία, με την παράκληση να τύχουν της δέουσας αντιμετώπισης και να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για υλοποίησή τους όπου αυτό είναι εφικτό. Επίσης οι δύο εκθέσεις που έχουν συζητηθεί σήμερα θα σταλούν στις αρμόδιες κοινοβουλευτικές επιτροπές της Βουλής των Αντιπροσώπων, έτσι ώστε μέσα στα πλαίσια των αρμοδιοτήτων τους να μελετήσουν τα θέματα που εγείρονται και να προχωρήσουν στις αναγκαίες εισηγήσεις προς την κατεύθυνση αντιμετώπισης των διαφόρων προβλημάτων.

Με τον τρόπο αυτό συμβάλλουμε ώστε να εξασφαλίσουμε στους πρεσβύτερους συμπολίτες μας ενεργότερο ρόλο και ενεργότερη εμπλοκή στο κοινωνικό γίγνεσθαι, προσθέτοντας και εμείς το μικρό μας λιθαράκι στην πανευρωπαϊκή προσπάθεια για ενίσχυση της ενεργού γήρανσης και της αλληλεγγύης μεταξύ των γενεών.

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

Συγχαίρω το Παγκύπριο Συντονιστικό Συμβούλιο Εθελοντισμού και το Συντονιστικό Σώμα της Βουλής των Γερόντων για την άρτια και άψογη οργάνωση της 14^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων, ενός ετήσιου θεσμού που έχει καθιερωθεί και δίνει την ευκαιρία ενός γόνιμου και δημιουργικού διαλόγου και ενός βήματος για ανταλλαγή ιδεών που χρόνο με το χρόνο γίνεται όλο και καλύτερος.

Επίσης ο καταξιωμένος αυτός θεσμός δίνει τη δυνατότητα στους πρεσβύτερους συμπολίτες μας να συμβάλουν στο κοινωνικό γίγνεσθαι και να προβάλουν οι ίδιοι τους προβληματισμούς τους. Να αναδείξουν την ενεργό γήρανση και την αλληλεγγύη στον τόπο μας, έτσι ώστε να καθίστανται ενεργοί πολίτες, να νιώθουν χρήσιμοι, ανεξάρτητοι και υγιείς και να καθιερώνεται η κοινωνία των πολιτών στην πράξη.

Η ενεργός γήρανση και η αλληλεγγύη αποκτούν στις δύσκολες μέρες που περνούμε όλο και μεγαλύτερη σημασία και πρωτεύοντα ρόλο, αφού μπορούν να προσφέρουν λύση σε τρέχοντα προβλήματα ταυτόχρονα με την ικανοποίηση της προσφοράς. Μέσα από την ιστορία η ενεργός συμμετοχή και η αλληλεγγύη έδωσαν λύσεις σε πολλά προβλήματα της κυπριακής κοινωνίας, γι' αυτό και η αξιοποίησή τους στις μέρες μας σίγουρα θα αποδώσει οφέλη για την κοινωνία μας.

Συγχαίρω επίσης το προσωπικό της Βουλής που συνέδραμε στην όλη προσπάθεια. Εδώ, αγαπητά μέλη της Βουλής, φτάσαμε στο τέλος της συνεδρίας μας. Ήταν ιδιαίτερη η χαρά μας που προεδρεύσαμε των εργασιών της Συνόδου σας, γιατί μας δόθηκε η ευκαιρία να μάθουμε από σας πολλά και να φύγουμε απ' εδώ σοφότεροι.

Σας ευχαριστώ πάρα πολύ για την προσοχή σας. Κηρύσσω τη λήξη των εργασιών της 14^{ης} Συνόδου της Βουλής των Γερόντων.

(Ωρα λήξης: 1.10 μ.μ.)

(Επισυνάπτεται Παράρτημα με τα παρόντα μέλη της Βουλής των Γερόντων και τις οργανώσεις που εκπροσωπούν.)

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

Στιγμιότυπο από την 14^η Σύνοδο της Βουλής των Γερόντων

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

14^η ΣΥΝΟΔΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ - 2012
Σάββατο 17 Νοεμβρίου 2012, ώρα 9πμ Βουλή των Αντιπροσώπων

ΠΑΡΟΥΣΙΟΛΟΓΙΟ

A/A	ΟΝΟΜΑ ΒΟΥΛΕΥΤΗ	ΟΡΓΑΝΩΣΗ
1.	Τάσος Παπαθωμάς	ΕΣΣΕ Λευκωσίας
2.	Πάυλος Τρικούπης	Σύνδεσμος Αφυπηρετησάντων Υπαλλήλων Ομίλου Λαϊκής Τράπεζας
3.	Μενέλαος Κουζούπης	Παγκύπριος Σύνδεσμος Πολεμιστών Β' Παγκοσμίου Πολέμου.
4.	Αλέκα Γράβαρη Πρέκα	ΕΣΣΕ Λευκωσίας / Παγκύπριος Αντιναρκωτικός Σύνδεσμος
5.	Χρίστος Παπαδόπουλος	ΕΣΣΕ Λεμεσού
6.	Μαρία Μιχαηλίδου	Κλάδος Συνταξιούχων ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ.
7.	Μιχαλάκης Γεωργίου	Παγκύπρια Οργάνωση Πολυτέκνων
8.	Γεώργιος Λουκά	Σύνδεσμος Συνταξιούχων Εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης
9.	Λέλα Πετρίδου	Κυπριακός Ερυθρός Σταυρός
10.	Κική Πετρή	Κυπριακός Ερυθρός Σταυρός
11.	Ντορέττα Δικαίου	Λατινική Κοινότητα
12.	Ανδρέας Γρηγορίου	Κλάδος Συνταξιούχων ΠΑ.ΣΥ.ΔΥ
13.	Αντώνης Δημητριάδης	Οργάνωση Πρεσβυτέρων Πολιτών
14.	Δήμος Γιαγκου	ΕΣΣΕ Κερύνειας
15.	Πόπη Αρχοντίδου	ΕΣΣΕ Λεμεσού
16.	Έλση Πραξιτέλους	Αντιμετώπιση της Βίας της Οικογένειας

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

17.	Κωστάκης Φλωρίδης	Παγκύπριος Διαβητικός Σύνδεσμος
18.	Γεώργιος Αλετράρης	Οργάνωση Παραπληγικών Κύπρου
19.	Φλουρέντζος Κούτας	ΕΣΣΕ Αμμοχώστου
20.	Ιωάννης Αριστοτέλους	ΣΚΕ Περιστερώνας Μόρφου
21.	Κυριάκος Παρασκευάς	Παγκύπρια Επιτροπή Συνταξιούχων ΣΕΚ
22.	Γιάγκος Κτωρίδης	Σύνδεσμος Οικολόγων Συνταξιούχων
23.	Τάκης Μαλάς	Σύνδεσμος Αφυπηρετησάντων Υπαλλήλων Ομίλου Λαϊκής
24.	Σοφοκλής Φ. Σοφοκλέους	Σύνδεσμος Αφυπηρετησάντων Υπαλλήλων Ομίλου Λαϊκής
25.	Αρτέμης Ζαχαρίου	Αντικαρκινικός Σύνδεσμος Κύπρου (Λεμεσός)
26.	Γεώργιος Νικολάου	ΕΚΥΣΥ
27.	Σταύρος Κασούμης	ΕΣΣΕ Λάρνακας
28.	Ανδρέας Αποστόλου	Παγκύπριος Διαβητικός Σύνδεσμος
29.	Αντωνάκης Μαραθεύτης	Πολυδύναμο Κέντρο Κωνσταντίνου και Ελένης
30.	Γεώργιος Σταύρου	ΕΚΥΣΥ
31.	Κώστας Κυριακίδης	Αρχάγγελος Μιχαήλ
32.	Γεώργιος Παπαναστασίου	Αρχάγγελος Μιχαήλ
33.	Γαβριήλ Γαβριήλιδης	Παγκύπριος Σύνδεσμος Αφυπηρετησάντων Υπαλλήλων Τράπεζας Κύπρου
34.	Anahid Eskidjian	Αρμένικη Κοινότητα
35.	Έλση Ουτιτζιάν	Αρμένικη Κοινότητα
36.	Πραξούλα Πετρώνδα	ΠΑΣΥΚΑΦ
37.	Σάββας Καρσεράς	Αντιρευματικός Σύνδεσμος Κύπρου
38.	Κώστας Χαιλής	ΕΣΣΕ Λάρνακας
39.	Νάσω Γεωργιάδου	EuroPa Donna Cyprus
40.	Νίκος Πρωτοπαπάς	ΕΣΣΕ ΠΑΦΟΥ
41.	Μιχάλης Παναγή	ΕΚΥΣΥ

14^η ΣΥΝΟΣΟΣ ΤΗΣ ΒΟΥΛΗΣ ΤΩΝ ΓΕΡΟΝΤΩΝ
Ευρωπαϊκό Έτος Ενεργού Γήρανσης και Αλληλεγγύης μεταξύ των Γενεών 2012

42.	Αντώνης Παπαντωνίου	Αγροτική
43.	Παναγιώτης Καραβάς	Παγκύπρια Επιτροπή Συνταξιούχων –ΣΕΚ
44.	Αστέρω Μεγαλέμου	Παγκύπρια Οργάνωση Πρεσβυτέρων Πολιτών
45.	Τάκης Αγαθοκλέους	ΠΑΣΥΔΥ
46.	Δώρος Χριστοφή	Κίνημα Οικολόγων
47.	Ανδρούλα Πασχαλίδου	ΠΟΣΕΗ
48.	Γρηγόρης Γρηγοριάδης	ΠΕΣΥΣ
49.	Γιαννάκης Χριστοφόρου	ΕΣΣΕ Λεμεσού
50.	Ανδρέας Κωνσταντινίδης	Π.Ο.Α.Α.
51.	Ανδρέας Κυριακίδης	Παγκύπρια Επιτροπή Συνταξιούχων ΣΕΚ
52.	Πάυλος Κοτσάπας	ΣΚΕ Περιστερώνας Λευκωσία
53.	Νίκος Χριστοδουλίδης	Παγκύπριος Σύνδεσμος Πολεμιστών Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου.
54.	Ανδρέας Χ΄ Γεωργίου	ΣΚΕ Μιτσερού
55.	Κωστάκης Θεοχαρίδης	Παγκύπριος Σύνδεσμος Καρδιοπαθών Κύπρου

